

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ & ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

**ΟΔΗΓΟΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ & ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022-2023**

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

**ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2022-2023

Θεσσαλονίκη 2022

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ & ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ, ΕΔΙΠ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΕΔΙΠ

Εξώφυλλο: Ο καλός ποιμήν. «Ανώνυμη Κατακόμβη». Ρώμη (Via Anapo)

Επιμέλεια εξωφύλλου: ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ, Καθηγήτρια

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α΄. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ.....	6
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΘ.....	6
Β΄. Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ.....	7
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.....	8
Γ΄. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ.....	11
ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	11
1. ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ.....	12
2. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	12
3. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	16
ΕΔΙΠ –ΕΕΔΙΠ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΕΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ - ΕΤΕΠ.....	17
ΑΠΟΣΠΑΣΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ & ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ....	18
Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ.....	18
ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	18
ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ.....	19
ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ.....	19
Δ΄. ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ».....	21
Ε΄. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	22
ΣΤ΄. ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	49
Ζ΄. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	50
Η΄. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ.....	65
1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+ 2014-2023.....	65
2. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ.....	68
3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ.....	69
4. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΑΠΘ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ.....	69
5. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.....	70
6. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ.....	71
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ.....	73
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ.....	74

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ	78
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ.....	124
1. ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ	124
2. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ-ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ	125
3. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	127
4. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ	131
5. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ	135
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ.....	137
1. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ- ΕΧΕΓΕΤΙCUM.....	137
2. STUDIUM HISTORICORUM	138
3. COLLOQUIUM ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ	139
4. COLLOQUIUM ΑΓΙΟΛΟΓΙΑΣ	139
ΝΗΣΙΔΑ Η/Υ.....	140
ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΠΘ	141
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ & ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΜΕΛΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	142

Χαιρετισμός του Προέδρου του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού Καθηγητή Αποστόλου Φ. Κραλίδη

Μιλώντας σήμερα για την σπουδή στην θεολογία, έναν όρο με ελληνική προέλευση, αναφερόμαστε στην συστηματική, επιστημονική εξέταση της θρησκευτικής παράδοσης και των επιπτώσεων της θρησκείας στην καθημερινή ζωή. Η συνάντηση του Χριστιανισμού με την ελληνική σκέψη έδωσε ώθηση στην ανάπτυξη της θεολογίας με τη μορφή της κατανόησης και ερμηνείας της έννοιας του Θεού, της αποκάλυψης του Θεού στον άνθρωπο και ειδικότερα του Τριαδικού Θεού. Η εμπειρική θεολογία, που ως βιωματική μέθεξη αναζητά τον Θεό, αποτέλεσε την βάση για την σταδιακή ανάπτυξη της θεολογίας μέσα σε ένα δομημένο ακαδημαϊκό πλαίσιο. Πρόκειται για τον έλλογο χαρακτήρα της, με τις δικές της μεθοδολογικές αρχές, όχι για ξηρή γνωστική διεργασία, αλλά για σύζευξη γνώσης και διδασκαλίας των χριστιανικών αληθειών, ανακαινισμό του ανθρώπου, στάση ζωής και προσφοράς στον σύγχρονο κόσμο.

Κατά μία ευρύτερη άποψη, η προσέγγιση της θεολογίας γίνεται σε συνάφεια με τον πολιτισμό που παρήγαγε και παράγει η Εκκλησία από την ίδρυσή της έως σήμερα, την μελέτη της ορθόδοξης ζωής και παράδοσης και των μνημείων λόγου και τέχνης. Το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ., με επικαιροποιημένα τα Προγράμματα Σπουδών, με νέα μεταπτυχιακά προγράμματα, που διακρίνονται για το υψηλό επίπεδο της έρευνας, επιδιώκει με το εκπαιδευτικό και ερευνητικό του έργο να συμβάλει στην προβολή της Ορθόδοξης Θεολογίας, των πατερικών σπουδών, του θεολογικού διαλόγου με τον σύγχρονο κόσμο και του Χριστιανικού Πολιτισμού στις διάφορες εκφάνσεις του. Οι φοιτητές μας από την Ελλάδα και το εξωτερικό επιβεβαιώνουν το υψηλό επίπεδο των σπουδών στο Τμήμα.

Καλωσορίζουμε τις νέες μεταπτυχιακές φοιτήτριες και τους νέους μεταπτυχιακούς φοιτητές και σας συγχάριουμε για την εισαγωγή σας στο ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός» του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού. Ως νέες και νέους συναδέλφους, σας ευχόμαστε κατά την διάρκεια των σπουδών σας να γνωρίσετε τα κείμενα και τα σύμβολα, να κατανοήσετε τις θεολογικές έννοιες, την ιστορία της Εκκλησίας, την πολιτιστική κληρονομιά, την λειτουργική παράδοση, την έννοια της ετερότητας και τη σημασία του διαλόγου, την κοινωνική και παιδαγωγική διάσταση των θεολογικών σας γνώσεων και τον ρόλο που μπορείτε να διαδραματίσετε ως νέοι επιστήμονες στην κοινωνία. Μαζί με όσους φοιτούν στο Τμήμα μας, παρά τις όποιες δυσκολίες ή αντιξοότητες, σας προτρέπουμε να αναπτύξετε ακόμη περισσότερο ένα πνεύμα ενθουσιασμού και να διακριθείτε είτε ως αυριανοί εκπαιδευτικοί και ερευνητές είτε ως κληρικοί και στελέχη της Εκκλησίας.

Εμείς, οι πανεπιστημιακοί σας δάσκαλοι θα είμαστε δίπλα σας, αρωγοί στην διάρκεια των σπουδών σας, που ξεκινούν για πολλούς από εσάς αυτή την ακαδημαϊκή χρονιά και συνεχίζονται κανονικά για όλους τους άλλους.

Ο Τριαδικός Θεός να σας δίνει υγεία, δύναμη και προκοπή στις σπουδές σας!

Α΄. ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Πανεπιστημιούπολη, 54124 Θεσσαλονίκη
Τηλεφωνικό κέντρο: +30 2310996000

Πληροφορίες σχετικά με το ΑΠΘ : <http://www.auth.gr/uni>

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΘ

1. Πρυτανεία

ΠΡΥΤΑΝΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Καθηγητής Τμήματος Κτηνιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας

☎ +30 2310 996703, +30 2310 996715, +30 2310 996728

e-mail: rector@auth.gr , rector-secretary@auth.gr

ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΚΩΒΑΙΟΣ

Καθηγητής Τμήματος Γεωπονίας, Σχολή Γεωπονίας, Δασοπονίας
και Φυσικού Περιβάλλοντος

☎ +30 2310 996726, +30 2310 996709

e-mail: vice-rector-ac@auth.gr , vrect-ac-secretary@auth.gr

ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Ν. ΦΕΙΔΑΣ

Καθηγητής του Τμήματος Γεωλογίας, Σχολή Θετικών Επιστημών

☎ +30 2310 996711, +30 2310 996716

e-mail: vice-rector-ec@auth.gr , vrect-ec-secretary@auth.gr

ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΑΝΔΡΕΑΣ Δ. ΓΙΑΝΝΑΚΟΥΔΑΚΗΣ

Καθηγητής του Τμήματος Χημείας, Σχολή Θετικών Επιστημών

☎ +30 2310 996712, +30 2310 996713

e-mail: vice-rector-ad@auth.gr , vrect-ad-secretary@auth.gr

ΑΝΤΙΠΡΥΤΑΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ Α. ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

Αναπλ. Καθηγητής του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης,
Πολυτεχνική Σχολή

☎ +30 2310 996826, +30 2310 995140, +30 2310 996848

e-mail: vice-rector-rc@auth.gr , vrect-rc-secretary@auth.gr

2. Σύγκλητος

Το ανώτατο διοικητικό όργανο του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος.

Β΄. Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Η Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης λειτουργεί από το 1942, αν και η ίδρυσή της προβλεπόταν από την ίδρυση του Πανεπιστημίου, το 1925. Από το 1964 η Σχολή, τροποποιώντας τον κανονισμό λειτουργίας της, χώρισε τις προπτυχιακές σπουδές σε τρία Τμήματα. Απ' αυτά το τρίτο, της Κοινωνικής Διακονίας, δεν λειτούργησε αποδοτικά, επειδή δεν προσήλθε σ' αυτό ικανοποιητικός αριθμός φοιτητών. Τα άλλα δύο **Τμήματα**, δηλαδή αυτό της **Θεολογίας** και αυτό της **Ποιμαντικής**, λειτούργησαν αποδοτικά για μία περίπου εικοσαετία, έχοντας ενιαία διοίκηση, τον κοινό σύλλογο των καθηγητών της Σχολής. Με το νόμο για τα ΑΕΙ 1268/82 επιβλήθηκε και η διοικητική διάκριση μεταξύ των δύο Τμημάτων της Σχολής, τα οποία από το 1982 λειτουργούν αυτόνομα και το καθένα διοικείται από τη Γενική του Συνέλευση. Η στελέχωση των Τμημάτων έγινε από το προσωπικό που υπηρετούσε ήδη στη Σχολή [Υ.Α. Β2/5216/21-10-82 (ΦΕΚ 229/25-10-1982 τεύχος ΝΠΔΔ)]. Με το ΠΔ 316 (ΦΕΚ 166/ 6.10.94 τεύχος Α΄) το Τμήμα Ποιμαντικής μετονομάστηκε σε **Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας**, χωρίς να αλλάξει το γνωστικό του αντικείμενο. Με το ΦΕΚ 5710/24.12.2020, τ. Β΄, το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας μετονομάστηκε σε **Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού**, χωρίς να αλλάξει το γνωστικό του αντικείμενο.

Σύμφωνα με το νόμο 1351/1983, άρθρο 6, παρ. 10, «οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Ποιμαντικής των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης έχουν δικαίωμα διορισμού στην εκκλησιαστική, Γενική και Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση».

Στη Θεολογική Σχολή λειτουργεί Βιβλιοθήκη, η οποία προέκυψε από την ενοποίηση των επιμέρους βιβλιοθηκών των παλιών Σπουδαστηρίων της Σχολής, που ήταν κατεσπαρμένες σ' όλο το κτίριο. Η Βιβλιοθήκη είναι πλούσια και οργανωμένη και διαθέτει αναγνωστήριο. Η διοίκησή της ασκείται από την Κοσμητεία της Σχολής (www.lib.auth.gr/el/βιβλιοθήκη-θεολογικής-σχολής-ο).

Η Θεολογική Σχολή εξέδιδε επιστημονικό περιοδικό με τίτλο «Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής-ΑΠΘ», το οποίο κατ' αρχήν αποτελούσε έναν ενιαίο τόμο, που περιελάμβανε συνεργασίες μελών ΔΕΠ. όλης της Θεολογικής Σχολής. Από το 1990 η Επετηρίδα εκδιδόταν σε δύο ανεξάρτητα τεύχη, ένα από κά-

Θε Τμήμα της Σχολής. Σήμερα τα ηλεκτρονικά περιοδικά **Σύνθεσις** του Τμήματος Θεολογίας (<http://ejournals.lib.auth.gr/synthesis>) και **Κόσμος** του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού αντικατέστησαν τις Επιστημονικές Επετηρίδες των δύο Τμημάτων (<http://www.past.auth.gr/el/journal>).

Επιπλέον, η Θεολογική Σχολή μετέχει στο Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών (<http://www.kbe.auth.gr/>), το οποίο υπάγεται στη Σύγκλητο του ΑΠΘ. Το ΚΒΕ αποτελείται από πέντε Τμήματα (Μεσαιωνικής Ελληνικής Φιλολογίας, Βυζαντινής Ιστορίας, Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Βυζαντινής Θεολογίας, Βυζαντινού Δικαίου) και διοικείται από πενταμελές διοικητικό συμβούλιο, στο οποίο η Θεολογική Σχολή εκπροσωπείται από ένα μέλος.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Όργανα διοικήσεως της Θεολογικής Σχολής είναι η Γενική Συνέλευση, η Κοσμητεία και ο Κοσμήτορας [Ν. 4957/2022 (ΦΕΚ 141 Α'), άρθρο 22].

Κοσμητεία

Η Κοσμητεία της Σχολής απαρτίζεται από τον Κοσμήτορα, τους Προέδρους των Τμημάτων, τους Διευθυντές των Τομέων, τους εκπροσώπους των φοιτητών (ποσοστό 10% των μελών της Κοσμητείας, με ελάχιστη εκπροσώπηση ενός [1] φοιτητή ανά κύκλο σπουδών), καθώς και έναν εκπρόσωπο, ανά κατηγορία, των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ), των μελών του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) και των μελών του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) [Ν. 4957/2022 (ΦΕΚ 141 Α'), άρθρο 23].

ΚΟΣΜΗΤΟΡΑΣ

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: Δογματική και Συμβολική Θεολογία

☎ +302310 996977, +30 2310 996699

e-mail : stamchr@theo.auth.gr

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: Ιστορία Θρησκειών

☎ +302310 997020

e-mail : akralid@past.auth.gr

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΑΓΓΙΩΡΟΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: Κανονικό και Εκκλησιαστικό Δίκαιο

☎ +302310 997132

e-mail : nikmag@theo.auth.gr

**ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΤΟΜΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΙΤΤΑΡΑΣ (Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας)

Αναπλ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πατρολογία. Χριστιανική Γραμματεία από τον 1^ο έως τον 8^ο αιώνα»

☎ +302310 996986

e-mail : pittaras@past.auth.gr

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ (Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθόδοξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων)

Αναπλ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Σύγχρονες Χριστιανικές Αιρέσεις»

☎ +302310 996949

e-mail : georgopv@past.auth.gr

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ (Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης)

Αναπλ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: Αγιολογία – Υμνολογία

☎ +302310 996966

e-mail : dkaklama@past.auth.gr

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ (Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας) Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: Ποιμαντική και Εξομολογητική

☎ +302310 996676

e-mail : agikas@past.auth.gr

ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΤΟΜΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΑΝΝΑ ΚΟΛΤΣΙΟΥ-ΝΙΚΗΤΑ (Τομέας Βιβλικής Γραμματείας και Θρησκευολογίας)

Καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: Αρχαία Ελληνικά της Ιουδαϊκής και της Χριστιανικής Γραμματείας

☎ +302310 997112

e-mail : akolts@theo.auth.gr

ΑΝΤΩΝΙΑ ΚΥΡΙΑΤΖΗ (Τομέας Εκκλησιαστικής Ιστορίας, Χριστιανικής Γραμματείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης)

Επίκ. Καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: Εκκλησιαστική Ιστορία και Γραμματεία

☎ +302310 996941

e-mail : akyriatz@theo.auth.gr

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ ΚΟΥΤΡΗΣ (Τομέας Δογματικής Θεολογίας)
Επικ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: Ιστορία Δογμάτων
☎ +302310 996975
e-mail : koutrisx@theo.auth.gr

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΚΑΛΤΣΗΣ (Τομέας Λατρείας, Χριστιανικής Αγωγής και Εκκλησιαστικής Διοίκησης)
Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: Λειτουργική
☎ +302310 996657
e-mail : pskaltsi@theo.auth.gr

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΛΛΙΑΚΜΑΝΗΣ (Τομέας Ηθικής και Κοινωνιολογίας)
Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: Ηθική και Ποιμαντική
☎ +302310 996972
e-mail : vkalliak@theo.auth.gr

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΕΠ

ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΔΙΠ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΙΔΗΣ (αναπλ. μέλος)

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΤΕΠ

ΔΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Δεν έχουν οριστεί

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΣΜΗΤΕΙΑΣ

ΖΑΧΑΡΕΝΙΑ ΣΥΜΕΩΝΙΔΟΥ
ΠΕ Διοικητικό προσωπικό
☎ +30 2310 996698
e-mail : srenia@theosch.auth.gr

Γ'. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του Α.Π.Θ. αποσκοπεί στην «κατάρτιση στελεχών ικανών για το έργο του θεολόγου επιστήμονα ως κληρικού και ως καθηγητού θρησκευτικών μαθημάτων καθώς και στην προετοιμασία ερευνητών που θα ασχοληθούν με τη θεολογία στους ποικίλους τομείς αυτής».

Το Τμήμα παρέχει:

1. Πτυχίο Θεολογίας

2. **Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ)** με τίτλο «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός» στις εξής ειδικεύσεις: α) Βιβλικών, Πατερικών, Αγιολογικών και Θρησκευτολογικών Σπουδών, β) Ιστορίας, Δόγματος, Φιλοσοφίας και Αρχαιολογίας, γ) Εφαρμοσμένης Θεολογίας.

3. **Διδακτορικό Δίπλωμα (ΔΔ) Θεολογίας**, το οποίο είναι ενιαίο και ανεξάρτητο από την ειδίκευση.

4. **Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ)** με τίτλο «Σπουδές στην Ιστορία, την Πνευματικότητα, την Τέχνη και τη Μουσική Παράδοση του Αγίου Όρους», με δίδακτρα (<http://msc-mount-athos-studies.past.auth.gr>).

5. **Διδρυματικό Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ)** με τίτλο «Ελλάδα: Εκκλησιαστική Ιστορία και Πολιτισμός», σε συνεργασία με το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Θρησκευτολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, με δίδακτρα (<http://hchc.past.auth.gr>).

6. **Διδρυματικό Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ)** με τίτλο «Θρησκευτικός και Προσκυνηματικός Τουρισμός», σε συνεργασία με το Τμήμα Διοίκησης Οργανισμών, Μάρκετινγκ και Τουρισμού του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος, με δίδακτρα (<https://msc-religioustourism.web.auth.gr>).

7. **Διατμηματικό Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ)** με τίτλο «Διαχείριση Εκκλησιαστικών Κειμηλίων και Χριστιανικής Πολιτιστικής Κληρονομιάς», σε συνεργασία με το Τμήμα Χημείας της Σχολής Θετικών Επιστημών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Όργανα διοίκησης του Τμήματος είναι η **Συνέλευση**, το **Διοικητικό Συμβούλιο** και ο **Πρόεδρος** και ο **Αντιπρόεδρος του Τμήματος** [Ν. 4957/2022 (ΦΕΚ 141 Α'), άρθρο 28].

1. ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ**

Αντιπρόεδρος: Ο αναπληρωτής καθηγητής **ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΑΣ**

2. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Η **Συνέλευση Τμήματος** συγκροτείται με βάση το άρθρο 29 του Ν. 4957/2022 (ΦΕΚ 141 Α΄).

Οι αρμοδιότητες της Συνέλευσης του Τμήματος ορίζονται από το άρθρο 30 του Ν. 4957/2022 (ΦΕΚ 141 Α΄) και από λοιπές διατάξεις του εν λόγω νόμου, του Οργανισμού, του Εσωτερικού Κανονισμού και της κείμενης νομοθεσίας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία Θρησκειών»

☎ +302310 997020

e-mail : akralid@past.auth.gr

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΑΣ

Αναπλ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία Πρεσβυγενών Πατριαρχείων»

☎ +302310 991118

e-mail : ibakas@past.auth.gr

ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

ΜΗΤΡ. ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ, ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΝΝΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΑΝΑΚΗΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία και Γραμματεία της Εκκλησίας της Ελλάδος»

☎ +302310 996947

e-mail : nanakis@past.auth.gr

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΙΑΓΚΟΥ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πηγές Κανονικού Δικαίου»

☎ +302310 996675

e-mail : giagou@past.auth.gr

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Εκκλησιαστική Ιστορία»

☎ +302310 996656

e-mail : konchris@past.auth.gr

ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πατρολογία – Αγιολογία»

☎ +302310 996964

e-mail : spaschal@past.auth.gr

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΓΚΟΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Δογματική της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας»

☎ +302310 996962

e-mail : vtsigkos@past.auth.gr

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΥΚΟΥΣΑΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας» (βρίσκεται σε τετραετή αναστολή καθηκόντων)

☎ +302310 997482

e-mail : vkukusas@past.auth.gr

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ποιμαντική και Εξομολογητική»

☎ +302310 996676

e-mail : agikas@past.auth.gr

ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Καινή Διαθήκη. Γλώσσα, Ερμηνεία και Ερμηνευτική»

☎ +302310 996679

e-mail : kyp@past.auth.gr

ΑΡΧΙΜ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΣΚΡΕΤΤΑΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Λειτουργική. Ιστορία και Θεολογία της Θείας Λατρείας»

☎ +302310 997078

e-mail : nskrettas@past.auth.gr

ΑΡΧΙΕΠ. ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΕΛΠΙΔΟΦΟΡΟΣ (ΙΩΑΝΝΗΣ) ΛΑΜΠΡΥΝΙΑΔΗΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Συμβολική, διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις»

☎ +302310 991332

e-mail : lambriiadis@past.auth.gr

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Χριστιανική Ηθική και Βιοηθική»

☎ +302310 997163

e-mail : mvantsos@past.auth.gr

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού»

☎ +302310 996515

e-mail : kkotsiop@past.auth.gr

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΡΝΑΚΗΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Βιβλική Θεολογία και Ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης»

☎ +302310 997119

e-mail : apaparna@past.auth.gr

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ

Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας»

☎ +302310 996697

e-mail : dnik@past.auth.gr

ANNA ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΟΥ

Καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Εκκλησιαστική Γραμματεία από την Άλωση (1453) μέχρι σήμερα»

☎ +302310 996945

e-mail : annakarm@past.auth.gr

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ

Καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Καινή Διαθήκη. Ερμηνεία, Θεολογία και Ιστορία Χρόνων»

☎ +302310 991161

e-mail : etsala@past.auth.gr

ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ

Καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Εκκλησιαστική Γραμματεία από τον 9^ο έως τον 15^ο αιώνα»

☎ +302310 996943

e-mail : slabrou@past.auth.gr

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΙΩΤΗΣ-ΒΛΑΧΑΒΑΣ

Αναπλ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία Δογμάτων»

☎ +302310 991332

e-mail : filiotis@past.auth.gr

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΚΑΒΑΡΔΙΝΑΣ

Αναπλ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Κανονικό Δίκαιο»

☎ +302310 991347

e-mail : ggavard@past.auth.gr

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΔΑΦΝΗ

Αναπλ. Καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Παλαιά Διαθήκη – Μετάφραση των Ο΄»

☎ +302310 996963

e-mail : edafni@past.auth.gr

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΖΙΝΗΣ

Αναπλ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Ιστορία της Αρχαίας και Βυζαντινής Φιλοσοφίας»

☎ +302310 996953

e-mail : cbozinis@past.auth.gr

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ

Αναπλ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Σύγχρονες Χριστιανικές Αιρέσεις»

☎ +302310 996949

e-mail : georgopv@past.auth.gr

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΙΤΤΑΡΑΣ

Αναπλ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πατρολογία. Χριστιανική Γραμματεία από τον 1^ο έως τον 8^ο αιώνα»

☎ +302310 996986

e-mail : pittaras@past.auth.gr

ΤΡΥΦΩΝ ΤΣΟΜΠΑΝΗΣ

Αναπλ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Αισθητική της Θείας Λατρείας και Ομιλητική»

☎ +302310 991119

e-mail : tsompanis@past.auth.gr

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

Αναπλ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Αγιολογία – Υμνολογία»

☎ +302310 996966

e-mail : dkaklama@past.auth.gr

ΕΠΙΚΟΥΡΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΝΑΣΣΗΣ

Επίκ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Πηγές της Θείας Λατρείας, Βυζαντινή Λειτουργική Παράδοση»

☎ +302310 996677

e-mail : nassis@past.auth.gr

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΡΙΒΥΖΑΔΑΚΗ

Επίκ. Καθηγήτρια με γνωστικό αντικείμενο: «Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη»

☎ +302310 991383

e-mail : atrivyza@past.auth.gr

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΕΠΕΣ

Επίκ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Χριστιανική Παιδαγωγική: Θεωρία και Πράξη»

☎ +302310 996968

e-mail : pepes@past.auth.gr

ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΙΑΚΟΣ

Επικ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Εκκλησιαστική Μουσική και Ψαλτική Τέχνη»

☎ +302310 996672

e-mail : liakos@past.auth.gr

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

Επικ. Καθηγητής με γνωστικό αντικείμενο: «Οικουμενική Κίνηση. Διορθόδοξες Σχέσεις»

☎ +302310 996846

e-mail : charalas@past.auth.gr

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ Ε.ΔΙ.Π.

Δεν έχει οριστεί

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ Ε.Τ.Ε.Π.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΥΦΤΑΣ (αναπλ. μέλος)

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Δεν έχει οριστεί

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Δεν έχει οριστεί

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΜΑΡΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ

3. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ

ΣΠΟΥΔΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΓΚΟΣ, Καθηγητής, Διευθυντής του ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός»

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ, Καθηγητής, Αναπλ. Διευθ. του ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός»

ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Καθηγήτρια

ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ, Καθηγήτρια

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ, Αναπλ. Καθηγητής

ΕΔΙΠ – ΕΕΔΙΠ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΣΣΕΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ - ΕΤΕΠ

ΕΔΙΠ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ, δρ Θεολογίας
e-mail : tessa@past.auth.gr

ΕΛΕΝΗ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ, δρ Οικονομίας Περιβάλλοντος
e-mail : eantonop@past.auth.gr

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ, δρ Πληροφοριακών Συστημάτων
e-mail : stmour@past.auth.gr

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, δρ Θεολογίας
e-mail : parpapadim@past.auth.gr

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΙΔΗΣ, δρ Βαλκανικών Σπουδών
e-mail : isarigiannidis@past.auth.gr

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΙΣΚΟΣ, δρ Θεολογίας
e-mail : gsiskos@past.auth.gr

ΓΙΟΛΑΝΤΑ ΣΙΣΚΟΥ, δρ Θεολογίας
e-mail : gsiskou@past.auth.gr

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΤΣΙΠΟΥΡΑΣ, δρ Θεολογίας
e-mail : stsipouras@past.auth.gr

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΧΑΤΖΗΓΡΗΓΟΡΙΟΥ, δρ Φιλολογίας
e-mail : stylxatz@past.auth.gr

ΕΛΕΝΗ ΧΡΥΣΑΦΗ, δρ Βυζαντινής Αρχαιολογίας
e-mail : echrys@past.auth.gr

ΕΕΔΙΠ Διδασκάλισσες Ξένων Γλωσσών

Αγγλική Γλώσσα:

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΚΑΖΑΜΙΑ
☎ +302310998445
email : vkazamia@lance.auth.gr

Γαλλική Γλώσσα:

ΕΛΕΝΗ ΓΚΙΝΟΥ
☎ +302310 996979
e-mail : ginou@lance.auth.gr

Γερμανική Γλώσσα:

ΔΑΦΦΑ ΑΓΓΝΗ
☎ +302310 997391
email : agndaffa@lance.auth.gr

ΕΤΕΠ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΓΟΥΡΝΙΟΥ
e-mail : vasosg@past.auth.gr

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΥΦΤΑΣ

e-mail : kskyftas@past.auth.gr

ΓΕΩΡΓΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, Δρ Θεολογίας

e-mail : gechrist@past.auth.gr

ΑΠΟΣΠΑΣΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ & ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΑΡΑΜΠΑΤΖΙΔΟΥ

e-mail : info@past.auth.gr

ΕΥΦΗΜΙΑ ΤΣΙΑΡΤΣΙΑΡΗ

e-mail : info@past.auth.gr

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ

ΜΑΡΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ

☎ +302310 996680

e-mail : mariapar@past.auth.gr

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

ΕΥΤΕΡΠΗ ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ

☎ +302310 996683

e-mail : evafeia@past.auth.gr

ΕΥΘΥΜΙΑ ΚΥΡΑΤΖΗ

☎ +302310 996682

e-mail : ekyratz@past.auth.gr

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ

☎ +302310 996648

e-mail : mmatsouk@past.auth.gr

ΑΛΕΞΙΑ ΣΟΥΚΑΡΑ

☎ +302310 996681

e-mail : alexias@past.auth.gr

Η Γραμματεία δέχεται μόνο από τις θυρίδες 12:00-1:00 μ.μ. καθημερινά και μόνο με την επίδειξη της ακαδημαϊκής ταυτότητας του φοιτητή.

ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗΣ (†)

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΤΥΡΟΛΗΣ ΚΑΙ ΣΕΡΕΝΤΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΜΩΝ ΡΟΔΟΠΟΥΛΟΣ (†)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΟΓΙΟΓΛΟΥ

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΣΑΚΚΟΣ (†)

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΠΕΡΓΑΜΟΥ ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΗΖΙΟΥΛΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ (†)

ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΡΙΚΩΝΗΣ (†)

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΤΣΙΓΑΡΙΔΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΑΝΤΣΟΣ (†)

ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ ΚΟΥΤΛΕΜΑΝΗΣ (†)

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΖΕΓΚΙΝΗΣ (†)

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΛΑΝΤΖΑΚΗΣ

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΒΑΡΝΑΛΙΔΗΣ

ΗΛΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΦΑΝΟΥΡΓΑΚΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥΔΗΣ

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΖΗΣΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΔΕΣΠΩ ΛΙΑΛΙΟΥ

ΗΡΑΚΛΗΣ ΡΕΡΑΚΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ ΤΡΙΤΟΣ

ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΩΜΑΝΙΔΗΣ (†)

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΠΟΥΛΑΚΗ-ΖΗΣΗ

ΣΤΕΡΓΙΟΣ ΤΣΙΑΜΗΣ (†)

ΘΕΟΛΟΓΟΣ ΑΛΙΜΠΡΑΝΤΗΣ (†)

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΪΣΑΡΙΔΗΣ

ΠΡΩΤΟΠΡ. ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

(ΠΡΟ ΤΟΥ 1982)

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ,

ΑΒΕΡΚΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ,

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΣ,

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ,

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΕΞΑΡΧΟΣ,

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΝΗΣ,
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΥΪΜΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΣ,
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΑΚΑΣ,
ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ,
ΜΑΡΚΟΣ ΣΙΩΤΗΣ,
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΝΘΙΜΟΣ ΣΙΣΚΟΣ,
ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ ΠΟΛΑΚΗΣ,
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΧΑΣΤΟΥΠΗΣ,
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ,
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΡΗΣΤΟΥ,
ΑΡΧΙΜ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ ΚΟΤΣΩΝΗΣ, ΜΕΤΕΠΕΙΤΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ,
ΣΑΒΒΑΣ ΑΓΟΥΡΙΔΗΣ,
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ,
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ,
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ,
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΛΟΚΥΡΗΣ,
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ,
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΣΔΡΑΚΑΣ,
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΙΜΩΤΑΣ.

**Δ΄. ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ «ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»**

**Η υπουργική απόφαση αρ. 27867 του Προγράμματος
Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός
Πολιτισμός» είναι δημοσιευμένη στο ΦΕΚ 2891/19.7.2018, τ. Β΄**

Ε΄. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

[Κατ' εξαίρεση φοιτητές που έχουν ήδη εγγραφεί στο ΠΜΣ κατά την έναρξη ισχύος του Ν. 4485/2017 καθώς και φοιτητές που εισήχθησαν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018, συνεχίζουν και ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης απόφασης [Υπουργική Απόφαση με αριθμό 130227/Β7/13-8-2014 (ΦΕΚ 2304/27-8-2014 τ.Β΄)], τον προηγούμενο κανονισμό, καθώς και τους ισχύοντες στο παλαιό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών τίτλους και κωδικούς μαθημάτων].

Άρθρο 1

Γενικές Διατάξεις

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας¹ της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης επανιδρύει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 αναμορφωμένο το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) με τίτλο “Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός”, σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος αρ. και τις διατάξεις του Ν. 4485/2017 (ΦΕΚ 114 Α΄), όπως ισχύει. Το παρόν ιδρύθηκε με την ΥΑ αριθμ. Β7/85/29-3-1994 (ΦΕΚ 259/12-4-1994 τ. Β΄), τροποποιήθηκε με την ΥΑ αριθμ. Β7/112/11-5-2000 (ΦΕΚ 663/24-5-2000 τ. Β΄), αντικαταστάθηκε με την ΥΑ αριθμ. 56806/Β7 (ΦΕΚ 1156/30-7-2004 τ. Β΄), τροποποιήθηκε εν νέου με τις ΥΑ αριθμ. 70803/Β7/22-9-2005 (ΦΕΚ 1375/4-10-2005 τ. Β΄), ΥΑ αριθμ. 53768/Β7 (ΦΕΚ 1056/28-6-2007 τ. Β΄), ΥΑ αριθμ. 58151/Β7/13-7-2009 (ΦΕΚ 1472/21-7-2009 τ. Β΄), αντικαταστάθηκε εκ νέου με την ΥΑ αριθμ. 130227/Β7 (ΦΕΚ 2304/27-8-2014 τ. Β΄) και τροποποιήθηκε με την ΥΑ αριθμ. 130225/Β7/13-8-2016 (ΣΕΣ 176/29-10-2015).

Άρθρο 2

Αντικείμενο-Σκοπός του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ)

1. Αντικείμενο του ΠΜΣ «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός» του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι η προαγωγή της γνώσης και η ανάπτυξη της έρευνας, μελέτης και επιστημονικής εξειδίκευσης στο

---

¹ Το Δεκέμβριο του 2020 το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας μετονομάστηκε σε Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού (ΦΕΚ 5710/24.12.2020, τ. Β΄).

χώρο της Ορθόδοξης Θεολογίας και του Χριστιανικού Πολιτισμού, όπως ορίζεται στους ειδικότερους επιστημονικούς τομείς.

2. Σκοπός του Προγράμματος είναι η καλλιέργεια και η προαγωγή της θεολογικής γνώσης καθώς και η ανάπτυξη της έρευνας στο χώρο της Ορθόδοξης Θεολογίας και γενικότερα του Χριστιανικού Πολιτισμού. Επιπλέον, αποσκοπεί στην ικανοποίηση θεολογικών, ερευνητικών, εκπαιδευτικών, κοινωνικών και εκκλησιαστικών αναγκών αλλά και στην παραγωγή και μετάδοση γνώσεων, μεθοδολογικών εργαλείων και ερευνητικών αποτελεσμάτων στον θεολογικό χώρο. Ειδικότερα, το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα αποσκοπεί:

α) στην κατάρτιση εξειδικευμένων επιστημόνων ικανών για τη μελέτη θεολογικών, εκκλησιαστικών και κοινωνικών θεμάτων, για ακαδημαϊκό έργο σ' αυτούς τους τομείς και για επιστημονική στήριξη υπηρεσιών, ιδρυμάτων και κοινωνικών θεσμών

β) στην εξειδίκευση θεολόγων με δεξιότητες, γνώσεις και εμπειρίες, ώστε να μπορούν να προσφέρουν υψηλής ποιότητας έργο σε εκπαιδευτικά και κοινωνικά ιδρύματα, στη δημόσια εκπαίδευση και σε ειδικές θέσεις επιμορφωτών και άλλων στελεχών της Εκκλησίας

γ) στην ανάπτυξη ερευνητικών δεξιοτήτων και της κριτικής σκέψης ως προϋποθέσεων για τη διδακτορική έρευνα

δ) στην ανάπτυξη διεπιστημονικών και διϊδρυματικών συνεργασιών οι οποίες θα συμβάλουν στην προαγωγή της διεπιστημονικής έρευνας και στην ανάδειξη της Ορθόδοξης Θεολογίας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό

Άρθρο 3

Όργανα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών

(άρθρα 31, 44 και 45 του Ν. 4485/2017)

Αρμόδια Όργανα για τη διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) είναι:

- I. **Η Σύγκλητος του ΑΠΘ**, είναι το αρμόδιο όργανο για τα θέματα ακαδημαϊκού, διοικητικού, οργανωτικού και οικονομικού χαρακτήρα του ΠΜΣ, και ασκεί όσες αρμοδιότητες σχετικά με το ΠΜΣ δεν ανατίθενται από το νό-

μο ειδικώς σε άλλα όργανα.

- II. Η Συνέλευση του Τμήματος**, που έχει τις αρμοδιότητες που ορίζονται στο άρθρο 31 παρ. 3 του Ν. 4485/2017. Ειδικότερα:
- α) εισηγείται στη Σύγκλητο δια της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών της παραγράφου 5 του άρθρου 32 για την αναγκαιότητα ίδρυσης ΠΜΣ, σύμφωνα με το άρθρο 32,
  - β) ορίζει τα μέλη των ΣΕ,
  - γ) κατανέμει το διδακτικό έργο μεταξύ των διδασκόντων του ΠΜΣ,
  - δ) συγκροτεί επιτροπές επιλογής ή εξέτασης των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών,
  - ε) διαπιστώνει την επιτυχή ολοκλήρωση της φοίτησης προκειμένου να απονεμηθεί το ΔΜΣ,
  - στ) ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου,
  - ζ) καθορίζει τα μαθήματα κατεύθυνσης του προπτυχιακού κύκλου, στα οποία οφείλουν να εξετασθούν οι υποψήφιοι από άλλα Τμήματα και Σχολές,
  - η) επικυρώνει τον τελικό πίνακα επιτυχόντων στο ΠΜΣ,
  - θ) επιλαμβάνεται για κάθε άλλο θέμα για το οποίο δεν υπάρχει ρητή μνεία στον παρόντα κανονισμό του ΠΜΣ.
- III. Η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ)** του ΠΜΣ, απαρτίζεται από πέντε (5) μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, οι οποίοι έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και εκλέγονται από τη Συνέλευση του Τμήματος για διετή θητεία και είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και τον συντονισμό της λειτουργίας των ΠΜΣ. Κατά τη λήξη της θητείας της ΣΕ σύμφωνα με το άρθρο 44, παρ. 2, του Ν.4485/2017, με ευθύνη του απερχόμενου Διευθυντή, συντάσσεται αναλυτικός απολογισμός του ερευνητικού και εκπαιδευτικού έργου του ΠΜΣ, καθώς και των λοιπών δραστηριοτήτων του, με στόχο την αναβάθμιση των σπουδών, την καλύτερη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτιστοποίηση των υφιστάμενων υποδομών και την κοινωνικά επωφελή χρήση των διαθέσιμων πόρων του ΠΜΣ.
- IV. Η Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών** που αποτελείται από τον/την Αντιπρύτανη/νι Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικών Θεμάτων, ο/η οποί-

ος/α εκτελεί χρέη Προέδρου και τους Κοσμήτορες του Ιδρύματος ως μέλη και έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 32 στην παράγραφο 5 του Ν. 4485/2017.

- V. Ο Διευθυντής του ΠΜΣ**, είναι μέλος της ΣΕ και ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διετή θητεία και πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 31 της παρ. 8 Ν. 4485/2017. Προεδρεύει της ΣΕ, είναι μέλος ΔΕΠ πρώτης βαθμίδας ή της βαθμίδας του αναπληρωτή, είναι του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ. Δεν μπορεί να έχει περισσότερες από δύο (2) συνεχόμενες θητείες και δεν δικαιούται επιπλέον αμοιβή για το διοικητικό του έργο.

Ο Διευθυντής έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στο άρθρο 31 παρ. 8 του Ν. 4485/2017, και όποιες άλλες ορίζονται από τη Συνέλευση του οικείου Τμήματος (άρθρο 45, παρ. 1γ). Ειδικότερα:

- α) εισηγείται στα αρμόδια όργανα του Ιδρύματος για κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία του προγράμματος,
- β) έχει την ευθύνη της διοικητικής, οργανωτικής και λειτουργικής διεύθυνσης του ΠΜΣ,
- γ) εισηγείται στη ΣΕ και στη Συνέλευση του Τμήματος κάθε θέμα, που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία και στην ποιοτική βελτίωση του ΠΜΣ.

- VI. Η εξαμελής Επιστημονική Συμβουλευτική Επιτροπή (ΕΣΕ)**, αρμόδια για την εξωτερική ακαδημαϊκή αξιολόγηση των ΠΜΣ (άρθρο 44 παρ. 3 του Ν. 4485/2017).

Άρθρο 4

Κατηγορίες υποψηφίων για φοίτηση στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (άρθρο 34, παρ. 1, Ν. 4485/2017)

Κατηγορίες υποψηφίων που μπορούν να γίνουν δεκτοί για την παρακολούθηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (άρθρο 34, παρ. 1, Ν. 4485/2017) είναι:

1. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών ΑΕΙ (Πανεπιστημίων και ΤΕΙ) της ημεδαπής και

2. Κάτοχοι τίτλων πρώτου κύκλου σπουδών ομοταγών Ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών δεν απονέμεται σε φοιτητή του οποίου ο τίτλος σπουδών πρώτου κύκλου από ίδρυμα της αλλοδαπής δεν έχει αναγνωρισθεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ), σύμφωνα με το ν. 3328/2005 (Α' 80).
3. Η επιλογή γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 34 του Ν. 4485/2017 και τις προβλέψεις του Κανονισμού Μεταπτυχιακών Σπουδών (βλ. άρθρο 5).
4. Μέλη των κατηγοριών ΕΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 34 του Ν. 4485/2017, μπορούν να εγγραφούν ως υπεράριθμοι και μόνο ένας κατ' έτος στο ΠΜΣ με την προϋπόθεση να υφίσταται συνάφεια με τον τίτλο σπουδών και το έργο που επιτελούν στο οικείο Ίδρυμα.

Άρθρο 5

Αριθμός Εισακτέων, Κριτήρια και Διαδικασία Επιλογής Εισακτέων

1.α. Ο αριθμός εισακτέων κατ' έτος ορίζεται κατ' ανώτατο όριο σε εξήντα τέσσερεις (64) μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες. Υπότροφοι του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) και αλλοδαποί υπότροφοι του Ελληνικού Κράτους ή εκκλησιαστικών οργανισμών γίνονται δεκτοί εκτός σειράς και κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος μετά από εισήγηση της Επιτροπής Επιλογής και Εξέτασης, η οποία διαβιβάζεται στη Συνέλευση από το Διευθυντή του ΠΜΣ. Ο αριθμός των εισακτέων πτυχιούχων από μη Θεολογικά Τμήματα ή Σχολές δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) ανά ειδίκευση. Σε περίπτωση κενών θέσεων, ο αριθμός αυτός μπορεί να αυξάνεται.

1.β. Αν δεν καλυφθούν οι θέσεις κάποιων ειδικεύσεων, αυτές μπορούν να δοθούν σε άλλες ειδικεύσεις με εισήγηση της ΣΕ και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Σε περίπτωση ισοψηφίας ισχύουν τα οριζόμενα στην παρ. 6 του παρόντος άρθρου.

1.γ. Ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ανά διδάσκοντα είναι έξι (6), καθώς και ο μέγιστος αριθμός αυτών στο ΠΜΣ είναι εκατό σαράντα (140) σε σχέση και με τον αριθμό των χιλίων εκατό (1100) προπτυχιακών φοιτητών/τριών και των διδασκόντων για τη διασφάλιση της ποιότητας όλων των κύ-

κλων σπουδών (άρθρο 45 παρ. 1β του Ν.4485/2017). Ο αριθμός αυτός αντιστοιχεί στο 1/4 περίπου των προπτυχιακών φοιτητών/τριών ανά έτος.

2. Το Τμήμα, σε ημερομηνίες που ορίζονται από την Συνέλευση, προκηρύσσει θέσεις με ανοιχτή διαδικασία (πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος) για την εισαγωγή πτυχιούχων στα ΠΜΣ Ειδικότερα:

α) Μέχρι το τέλος Ιουνίου κάθε έτους, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, δημοσιεύεται επίσημη προκήρυξη των θέσεων μεταπτυχιακών σπουδαστών που διατίθενται σε κάθε ειδίκευση για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

β) Η υποβολή αιτήσεων για την εγγραφή στο ΠΜΣ γίνεται από τις 10 Σεπτεμβρίου έως τις 10 Οκτωβρίου.

γ) Η επιλογή των εισακτέων ολοκληρώνεται το αργότερο μέχρι 15 Οκτωβρίου.

δ) Οι εγγραφές στο πρόγραμμα γίνονται έως τις 31 Οκτωβρίου.

3. Στην προκήρυξη αναφέρονται οι προϋποθέσεις εισαγωγής, κατηγορίες πτυχιούχων και αριθμός εισακτέων, τρόπος εισαγωγής, κριτήρια επιλογής, κλπ, οι προθεσμίες υποβολής αιτήσεων καθώς και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται.

4. Για τους/τις πτυχιούχους μη Θεολογικών Σχολών διενεργούνται εξετάσεις σε τρία (3) μαθήματα του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, σύμφωνα με την ειδίκευση επιλογής, τα οποία καθορίζονται κάθε έτος από την Συνέλευση του Τμήματος. Η Συνέλευση επίσης καθορίζει την έκταση της ύλης για κάθε εξεταζόμενο μάθημα. Ο κατάλογος των εξεταστέων μαθημάτων ανά ειδίκευση και η ύλη τους ανακοινώνονται στην προκήρυξη των θέσεων του ΠΜΣ μέχρι το τέλος Ιουνίου. Σε ανακοίνωση από τη Γραμματεία του Τμήματος, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος το αργότερο μέχρι 25 Σεπτεμβρίου, ανακοινώνεται η ημερομηνία και ο τόπος πραγματοποίησης των εξετάσεων ανά ειδίκευση. Η γραπτή εξέταση σε κάθε ειδίκευση θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι τις 20 Οκτωβρίου. Τα γραπτά βαθμολογούνται στην κλίμακα του 10 από δύο βαθμολογητές και ο ελάχιστος βαθμός επιτυχίας είναι το 6.

5. Οι αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Τμήματος είτε σε έντυπη είτε σε ηλεκτρονική μορφή. Με την αίτησή του ο/η υποψήφιος/α υποβάλλει τα παρακάτω δικαιολογητικά:

α) Αντίγραφο πτυχίου. Σε περίπτωση πτυχιούχου από ομοταγές ίδρυμα του εξωτερικού, υποβάλλεται και η νόμιμη αναγνώριση του πτυχίου από το **Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (ΔΟΑΤΑΠ)**.

β) Πίνακας αναλυτικής βαθμολογίας όλων των προπτυχιακών μαθημάτων.

γ) Πιστοποιητικό γνώσης τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας (επίπεδο B2 και άνω), σύμφωνα με τα ισχύοντα στη δημόσια διοίκηση. Το επίπεδο γλωσσομάθειας της ξένης γλώσσας αποδεικνύεται από με τους εξής τρόπους:

i) Με Κρατικό Πιστοποιητικό του ν. 2740/1999 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 του άρθρου 13 του Ν. 3149/2003

ii) Με πτυχίο Ξένης Γλώσσας και Φιλολογίας ή Πτυχίο Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας της ημεδαπής ή αντίστοιχο και ισότιμο σχολών της αλλοδαπής

iii) Με Πτυχίο, προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό δίπλωμα οποιουδήποτε αναγνωρισμένου ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της αλλοδαπής

iv) Με Απολυτήριο τίτλο ισότιμο των ελληνικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον έχουν αποκτηθεί μετά από κανονική φοίτηση τουλάχιστον έξι ετών στην αλλοδαπή.

Η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας δεν αποδεικνύει τη γνώση ξένης γλώσσας (ΠΔ 347/2003). Οι υποψήφιοι που είναι κάτοχοι της σχετικής άδειας πρέπει να προσκομίσουν επικυρωμένο αντίγραφο και ακριβή μετάφραση του τίτλου σπουδών βάσει του οποίου εκδόθηκε η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας.

Σε περίπτωση γνώσης και δεύτερης ξένης γλώσσας υποβάλλεται επίσης το αντίστοιχο πιστοποιητικό. Η πιστοποίηση αντιστοιχεί με τα πιστοποιητικά γλωσσομάθειας που γίνονται δεκτά από το ΑΣΕΠ.

Για τη γνώση σλαβικών γλωσσών υποβάλλεται πιστοποιητικό από το ΙΜΧΑ ή τίτλος σπουδών αναγνωρισμένου ιδρύματος.

Οι αλλοδαποί καταθέτουν πιστοποιητικό επάρκειας της ελληνικής γλώσσας από Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας ΑΕΙ, καθώς και πτυχίο μιας δυτικοευρωπαϊκής γλώσσας, όπως παραπάνω. Σε περίπτωση που είναι πτυχιούχοι ελληνόγλωσσου Πανεπιστημιακού Τμήματος, το πτυχίο αυτό επείχει θέση και πιστοποιητικού επάρκειας της ελληνικής γλώσσας.

δ) Αποδεικτικά για συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών, για τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα ή επαγγελματική εμπειρία που έχουν σχέση με το πεδίο ειδίκευσης.

ε) Δύο (2) συστατικές επιστολές, εκ των οποίων η μία (1) από τον προτεινόμενο ως επιβλέποντα καθηγητή.

στ) Βιογραφικό σημείωμα.

ζ) Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας ή του διαβατηρίου.

η) Βεβαίωση της παροχής και της διάρκειας της υποτροφίας εκδιδόμενη από τη σχετική δημόσια ή εκκλησιαστική αρχή για τους αλλοδαπούς υποτρόφους του Ελληνικού Κράτους ή εκκλησιαστικών οργανισμών.

6. Η επιλογή γίνεται με βάση το σύνολο των μορίων που προκύπτουν από τη μοριοδότηση των κριτηρίων, τα οποία ορίζει η Συνέλευση του Τμήματος ως εξής:

α) Βαθμός Πτυχίου/Διπλώματος (45%)

β) Μέσος όρος των βαθμών τριών υποχρεωτικών ή υποχρεωτικών επιλογής προπτυχιακών μαθημάτων (μαθημάτων βαρύτητας), τα οποία είναι σχετικά με την ειδίκευση του ΠΜΣ και καθορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος (30%). Για τους πτυχιούχους των μη Θεολογικών Τμημάτων/Σχολών εξάγεται ο μέσος όρος των βαθμών από τα γραπτώς εξεταζόμενα ανά ειδίκευση σχετικά μαθήματα.

γ) Προφορική συνέντευξη από αρμόδια Επιτροπή (10%).

δ) Κατοχή δεύτερου πτυχίου ή άλλου μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου (5%).

ε) Ερευνητική ή συγγραφική δραστηριότητα ή επαγγελματική εμπειρία συναφής προς το πεδίο ειδίκευσης, καθώς και συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών (5%).

στ) Πιστοποιημένη γνώση δεύτερης ξένης γλώσσας (5%).

7. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος γίνεται από αρμόδια Τριμελή Επιτροπή Επιλογής και Εξέτασης απαρτιζόμενη από μέλη ΔΕΠ που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο.

8. Η Επιτροπή καταρτίζει πλήρη κατάλογο με όλους τους υποψηφίους και ύστερα από τον σχετικό έλεγχο, απορρίπτει όσους δεν πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια που έχουν καθοριστεί από το Τμήμα και καλεί σε προφορική συνέντευξη τους προκρινόμενους υποψηφίους που έχουν συγκεντρώσει τα προαπαιτούμενα. Η βαθμολόγηση των υποψηφίων στη συνέντευξη γίνεται στην κλίμακα 1-10 με ελάχιστο βαθμό επιτυχίας το 6.

9. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, είτε αυτή αφορά γραπτή εξέταση για τους πτυχιούχους άλλων Σχολών είτε αξιολόγηση με βάση φάκελο δικαιολογητικών και συνέντευξη, καταρτίζεται ο τελικός πίνακας των επιτυχόντων. Η αναγωγή σε μονάδες των κριτηρίων α), β), γ), δ), ε) και στ) της παρ. 6 του παρόντος άρθρου γίνεται με μέριμνα της Επιτροπής Επιλογής και Εξέτασης, την επίβλεψη της ΣΕ και τη διοικητική υποστήριξη της Γραμματείας του Τμήματος. Σε περιπτώσεις ισοβαθμίας, προτεραιότητα έχει ο υποψήφιος με τον μεγαλύτερο βαθμό στο βασικό του πτυχίο, ή σε περίπτωση ισοβαθμίας των πτυχίων, προκρίνεται ο υποψήφιος με τη μεγαλύτερη μοριοδότηση των μαθημάτων βαρύτητας που είναι σχετικά προς το ΠΜΣ

10. Ο τελικός πίνακας επιτυχόντων και τυχόν επιλαχόντων, αφού επικυρωθεί από τη Συνέλευση του Τμήματος μέχρι τις 25 Οκτωβρίου, αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων της Γραμματείας και στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Άρθρο 6

Διάρκεια και Όροι Φοίτησης

1. Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΕ) ορίζεται κατ' ελάχιστο στα τέσσερα (4) εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης και κρίσης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

2. Ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών καθορίζεται στα έξι (6) εξάμηνα και στην περίπτωση μερικής φοίτησης στα οκτώ (8) εξάμηνα.

3. Στους μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες προβλέπεται σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 33 του Ν. 4485/2017 (114 Α΄) η δυνατότητα μερικής φοίτησης για εργαζόμενους/νες φοιτητές/τριες, η διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το διπλάσιο της κανονικής φοίτησης, δηλαδή τα οκτώ (8) εξάμηνα. Η μερική φοίτηση προβλέπεται και για μη εργαζόμενους μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις ελάχιστες απαιτήσεις του προγράμματος «πλήρους» φοίτησης και για ιδιαίτερες εξαιρετικά σοβαρές περιπτώσεις, για τις οποίες αποφασίζει η Συνέλευση του Τμήματος. Ως εξαιρετικά σοβαρές περιπτώσεις ορίζονται λόγοι ασθένειας, αντίξοες συνθήκες και φόρτος εργασίας, σοβαροί οικογενειακοί λόγοι, στράτευση, ή άλλοι λόγοι ανωτέρας βίας. Σε αυτήν την περίπτωση οι φοιτητές/τριες που υποβάλλουν αίτηση για μερική φοίτηση θα πρέπει να υποβάλουν εκτός από τη σχετική αίτηση και τα εξής κατά περίπτωση δικαιολογητικά:

- α) βεβαίωση Α/θμιας δημόσιας επιτροπής υγείας σε περίπτωση ασθένειας
- β) βεβαίωση εργοδότη όπου να αναγράφεται ο εβδομαδιαίος φόρτος εργασίας ο οποίος δε μπορεί να είναι μικρότερος των 20 ωρών εβδομαδιαίως
- γ) κλήτευση στράτευσης σε περίπτωση στράτευσης
- δ) οποιοδήποτε άλλο δικαιολογητικό μπορεί να πιστοποιεί τους λόγους ανωτέρας βίας.

4. Στους μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες μπορεί να χορηγηθεί, κατόπιν υποβολής σχετικής αίτησης, προσωρινή αναστολή σπουδών, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Κατά την διάρκεια της αναστολής, ο μεταπτυχιακός φοιτητής χάνει την ιδιότητα του φοιτητή. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στην ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης και η αίτηση θα πρέπει να γίνεται κατά τη διάρκεια των τεσσάρων (4) εξαμήνων που διαρκούν κατ' ελάχιστον οι σπουδές και όχι μετά το πέρας αυτών ή κατά το χρόνο της παράτασης, όπως προβλέπεται την παρ. 5 του παρόντος άρθρου.

5. Δύναται και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως αυτές ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου, να χορηγείται παράταση σπουδών και μέχρι ένα (1) έτος, κατόπιν αίτησης του φοιτητή/τριας, είσήγησης του/της επιβλέποντος/ουσας καθηγητή/τριας και αιτιολογημένης απόφασης της Συνέλευσης του Τμήματος. Για να λάβει την παράταση αυτή, ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/

τρια οφείλει να προσκομίσει στον/ην επιβλέποντα/ουσα καθηγητή/τρια το διάγραμμα, τη βιβλιογραφία και τουλάχιστον ένα κεφάλαιο της διπλωματικής εργασίας του. Αν παρέλθει η προθεσμία αυτή άπρακτη, το θέμα διαγράφεται από τον κατάλογο και η περάτωση των μεταπτυχιακών σπουδών πρώτου επιπέδου θεωρείται ότι έληξε ανεπιτυχώς.

6. Για θέματα επανεξέτασης σε οφειλόμενα μαθήματα ή διαγραφής αποφαινεται η Συνέλευση του Τμήματος μετά από πρόταση της Συντονιστικής Επιτροπής (ΣΕ), η οποία αποφασίζει για τους όρους της επανεξέτασης και τους λόγους διαγραφής. Λόγοι διαγραφής αποτελούν: α) η μη επαρκής πρόοδος του/της μεταπτυχιακού/ης φοιτητή/τριας, η οποία τεκμηριώνεται με μη συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία: παρακολουθήσεις, υποβολή σχετικών εργασιών, εξετάσεις, β) η πλημμελής εκπλήρωση λοιπών υποχρεώσεων, που ορίζονται από τον Κανονισμό, γ) παρέλευση του χρονικού διαστήματος της κανονικής ή μερικής φοίτησης ή του χρόνου παράτασης σπουδών χωρίς να υποβληθεί η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, δ) παρέλευση του διαστήματος δύο (2) μηνών κατά το οποίο η υποβληθείσα εργασία εξετάζεται από την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή με υπαιτιότητα του/της μεταπτυχιακού/κής φοιτητή/τριας, ε) η παρέλευση του διαστήματος δύο (2) μηνών μετά την υποστήριξη της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ) χωρίς να κατατεθεί η διορθωμένη μορφή της, ε) συμπεριφορά που προσβάλλει την ακαδημαϊκή δεοντολογία όπως π.χ. η λογοκλοπή, και ε) αίτηση του/της ίδιου/ας του/της μεταπτυχιακού/κής φοιτητή/τριας για διαγραφή από το ΠΜΣ

7. Η παρακολούθηση των μαθημάτων του ΠΜΣ είναι υποχρεωτική. Ελλιπής θεωρείται η ολοκλήρωση ενός μαθήματος σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια απουσιάσει αδικαιολόγητα πέρα από 3 εβδομαδιαίες συναντήσεις δεν υποβάλει τις απαιτούμενες εργασίες ή δεν έχει προβιβάσιμο βαθμό στις γραπτές εξετάσεις του μαθήματος (βλ. άρθρο 7, παρ. ια'), όπου αυτές ορίζονται από τον/την διδάσκοντα/ουσα ως μέσο αξιολόγησης του μαθήματος. Σε αυτήν την περίπτωση οφείλει να επαναλάβει την παρακολούθηση του μαθήματος ή άλλου μαθήματος της ειδίκευσης.

8. Αν ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής ή φοιτήτρια αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και, επομένως, δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρό-

γραμμα σπουδών, υποχρεούται να δηλώσει το ίδιο ή άλλο μάθημα, πριν την παρέλευση του καθορισμένου χρόνου πλήρους ή μερικής φοίτησης.

9. Αν ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής ή φοιτήτρια αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, εξετάζεται, ύστερα από αίτησή του/της από τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ του Τμήματος, οι οποίοι έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με το εξεταζόμενο μάθημα και ορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Από την επιτροπή εξαιρείται ο/η υπεύθυνος/η της εξέτασης διδάσκων/ουσα (άρθρο 34 παρ. 6 του Ν.4485/2017).

10. Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες εγγράφονται μετά από σχετική ανακοίνωση της Γραμματείας του Τμήματος, στην οποία ορίζεται η χρονική διάρκεια των εγγραφών και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εγγραφή. Επιπλέον όλοι οι φοιτητές/τριες του ΠΜΣ υποχρεούνται να δηλώσουν ηλεκτρονικά τα μαθήματα του εξαμήνου μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες: 1-10 Νοεμβρίου για το χειμερινό εξάμηνο και 1-10 Μαρτίου για το εαρινό εξάμηνο.

11. Όλοι οι μεταπτυχιακοί/κές φοιτητές/τριες οφείλουν να συμμετέχουν στην ηλεκτρονική αξιολόγηση των μαθημάτων που παρακολούθησαν και του προγράμματος γενικότερα μετά από τη σχετική πρόσκληση του Διευθυντή του ΠΜΣ και των διδασκόντων.

12. Οι μεταπτυχιακοί/κές φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα, τις παροχές και τις διευκολύνσεις που προβλέπονται και για τους/τις φοιτητές/τριες του πρώτου κύκλου σπουδών πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων. Όλοι οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες οφείλουν να συμμετέχουν υποστηρικτικά στις ακαδημαϊκές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες του Τμήματος, όπως είναι η γραμματειακή υποστήριξη συνεδρίων και σεμιναρίων, η επιτήρηση εξέτασης των προπτυχιακών μαθημάτων. Το Τμήμα οφείλει να εξασφαλίζει διευκολύνσεις σε μεταπτυχιακούς/κες φοιτητές/τριες με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, όπως είναι η προφορική εξέταση των μαθημάτων και η απρόσκοπτη πρόσβαση στους χώρους εκπαίδευσης.

13. Το ΠΜΣ δεν έχει τέλη φοίτησης ή άλλες οικονομικές υποχρεώσεις για τους/τις μεταπτυχιακούς/ές φοιτητές/τριες.

14. Τέλος, καθορίζονται επιπλέον υποχρεώσεις που απαιτούνται για την επιτυχή ολοκλήρωση του ΠΜΣ για τη λήψη ΔΜΣ, όπως η συμμετοχή σε ημερίδες και συνέδρια, η παρακολούθηση σεμιναρίων, που σχετίζονται με την ειδίκευση, που έχουν επιλέξει, η συμμετοχή σε ερευνητικές ομάδες και προγράμματα, που σχετίζονται με το ΠΜΣ Επίσης, οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες οφείλουν να παρουσιάζουν εργασίες, που τους ανατίθενται, να συμμετέχουν υποχρεωτικά στα σεμινάρια και τις διαλέξεις που οργανώνονται από τα εργαστήρια και να παρακολουθούν την υποστήριξη μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών της ειδίκευσής τους.

Άρθρο 7

Πρόγραμμα Σπουδών-Έλεγχος Γνώσεων

1. Σύμφωνα με το αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών του ΠΜΣ, οι ειδικεύσεις είναι τρεις:

- α. Βιβλικών, Πατερικών, Αγιολογικών και Θρησκευολογικών Σπουδών
- β. Ιστορίας, Δόγματος, Φιλοσοφίας και Αρχαιολογίας
- γ. Εφαρμοσμένης Θεολογίας

2. Το περιεχόμενο των μαθημάτων αναπτύσσεται αναλυτικά στα οικεία απογραφικά δελτία, όπου ορίζεται ποια από τα μαθήματα είναι υποχρεωτικά και υποχρεωτικά επιλογής και ποια ελεύθερης επιλογής.

3. Τα μαθήματα που μπορεί να παρακολουθήσει κάθε φοιτητής/τρια ανάλογα με την ειδίκευση της επιλογής του/της, και τα ECTS που αντιστοιχούν σε αυτά είναι τα εξής:

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ 1: ΒΙΒΛΙΚΩΝ, ΠΑΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	
Α΄ εξάμηνο	ECTS
Θέματα μεθοδολογίας της Πατρολογικής-Αγιολογικής και Βιβλικής Έρευνας	10
Ερμηνεία και θεολογία των προφητικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης	10
Τεχνική και Ερμηνεία της Μεταφράσεως των Ο΄	10
Φιλολογικά και ιστορικά ζητήματα της Καινής Διαθήκης	10

Ειδικά θέματα θεολογίας των Καππαδοκών Πατέρων	10
Θέματα μεθοδολογίας και επιστημονικής θεωρίας στη Θρησκευολογία	10
Β' εξάμηνο	ECTS
Ιστορία της πρόσληψης της Παλαιάς Διαθήκης στην Καινή Διαθήκη και στην Εκκλησιαστική Παράδοση	10
Ζητήματα Γλώσσας και Ερμηνείας της Καινής Διαθήκης	10
Ερμηνευτικά και θεολογικά ζητήματα των Ευαγγελίων	10
Βασικά γνωρίσματα της Πατερικής Θεολογίας	10
Ειδικά θέματα της χαλκηδόνιας και μεταχαλκηδόνιας γραμματείας	10
Οι πατερικές σπουδές μετά την Αναγέννηση	10
Σταθμοί στη Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Αγιολογία	10
Θέματα Ιστορίας των Θρησκειών	10
Γ' εξάμηνο	ECTS
Θεολογία της Μεταφράσεως των Ο'	10
Ζητήματα Ερμηνευτικής της Καινής Διαθήκης	10
Ερμηνευτικά και θεολογικά ζητήματα των Επιστολών και των Πράξεων των Αποστόλων	10
Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον 2 ^ο ως τον 8 ^ο αι.	10
Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον Θ' έως τον ΙΕ' αι.	10
Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας των μετά την Άλωση χρόνων	10
Δ' εξάμηνο	ECTS
Συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας	30
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ 2: ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΔΟΓΜΑΤΟΣ, ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ	
Α' εξάμηνο	ECTS
Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Εκκλησίας Α'	10

Θέματα ιστορίας της Οικουμενικής Κινήσεως	10
Θέματα σύγχρονων Χριστιανικών Αιρέσεων Α΄	10
Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας	10
Θεός έρωτας. Οι απαρχές της μυστικής θεολογίας	10
Θεολογία και νέες τεχνολογίες	10
Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας	10
Οικουμενικό Πατριαρχείο και Σλαβικές Εκκλησίες	10
Χριστιανική Τοπογραφία – Τοπική Εκκλησιαστική Ιστορία	10
Β΄ εξάμηνο	ECTS
Πηγές της Εκκλησιαστικής και Βυζαντινής Ιστορίας	10
Θέματα Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Διαλόγων	10
Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Εκκλησίας Β΄	10
Θέματα σύγχρονων Χριστιανικών Αιρέσεων Β΄	10
Θέματα Χριστιανικής και Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης Α΄	10
Η γεωπολιτική του Χριστιανισμού στην Ανατολική Μεσόγειο	10
Το πρόβλημα του εθνικισμού στις Εκκλησίες της νοτιοανατολικής Ευρώπης	10
Η πολιτική θεωρία του Χριστιανισμού	10
Γ΄ εξάμηνο	ECTS
Θέματα Ιστορίας Δογμάτων	10
Θέματα σχέσεων Εκκλησίας-Πολιτείας (Ιστορική Θεώρηση)	10
Θέματα ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου	10
Θέματα Χριστιανικής και Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης Β΄	10
Δ΄ εξάμηνο	ECTS
Συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας	30
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ 3: ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ	
Α΄ εξάμηνο	ECTS
Η Εκκλησία ως λατρεύουσα κοινότητα	10
Πηγές Κανονικού Δικαίου	10

Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου	10
Χριστιανική Παιδαγωγική	10
Γάμος και οικογένεια. Ηθική και κοινωνιολογική θεώρηση	10
Β' εξάμηνο	ECTS
Σύγχρονα θέματα Ποιμαντικής Διακονίας, Κανονικού Δικαίου και Θείας Λατρείας. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις (Σεμινάριο)	10
Ο συνοδικός θεσμός (Σεμινάριο)	10
Ο Χριστιανικός Ναός: Ορθόδοξη λειτουργική και βυζαντινή καλλιτεχνική παράδοση	10
Ειδικά θέματα βυζαντινής Μουσικολογίας	10
Παιδαγωγική Ψυχολογία	10
Βιοηθική (Σεμινάριο)	10
Θέματα Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού	10
Γ' εξάμηνο	ECTS
Θεία Λατρεία και πνευματική ζωή	10
Ομιλητική-Αισθητική του λόγου και της τέχνης	10
Μεθοδολογία και κατευθύνσεις στη σύγχρονη Λειτουργιολογική έρευνα	10
Ειδικά θέματα βυζαντινής και μεταβυζαντινής Υμνογραφίας	10
Πρακτική άσκηση στην Ψαλτική Τέχνη	10
Ειδική Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών	10
Εφαρμογές της Ποιμαντικής	10
Θέματα κοινωνικής και οικολογικής ηθικής	10
Χριστιανισμός, Πολιτική Οικονομία και Κράτος Πρόνοιας	10
Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας	10
Ερμηνεία Ιερών Κανόνων	10
Δ' εξάμηνο	ECTS
Συγγραφή μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας	30

4. Κάθε εξάμηνο του ΠΜΣ πιστώνεται με τριάντα (30) μονάδες ECTS σύμφωνα με το άρθρο 14 του ν. 3374/2005. Για την απονομή του ΔΜΣ οι φοιτητές/ τριες

πρέπει να παρακολουθήσουν και να εξετασθούν με επιτυχία σε εννέα (9) εξαμηνιαία μεταπτυχιακά μαθήματα, συγκεντρώνοντας στο σύνολο ενενήντα (90) πιστωτικές μονάδες (ECTS), δηλαδή τρία μαθήματα στο Α' εξάμηνο με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS), τρία στο Β' εξάμηνο με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS), και τρία μαθήματα στο Γ' εξάμηνο με τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS), και να συγγράψουν τη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ) κατά το Δ' εξάμηνο, η οποία αντιστοιχεί επίσης σε τριάντα (30) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Συνολικά, το ΠΜΣ ισοδυναμεί με εκατόν είκοσι (120) πιστωτικές μονάδες (ECTS).

5. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος ανατίθενται τον Ιούνιο του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους σε κάθε μέλος ΔΕΠ και ΕΔΙΠ, ή διδάσκοντα/ουσα που αναλαμβάνει μεταπτυχιακό έργο, τα μαθήματα και τα ειδικά θέματα που θα διδάξει στα τρία (3) εξάμηνα του επόμενου ακαδημαϊκού έτους με βάση το πρόγραμμα μαθημάτων του ΠΜΣ, όπως αυτό αναγράφεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.

6. Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα μαθημάτων ανακοινώνεται για το χειμερινό εξάμηνο μέχρι τις 10 Οκτωβρίου και για το θερινό εξάμηνο μέχρι τις 10 Φεβρουαρίου.

7. Ως ημερομηνίες έναρξης μαθημάτων ορίζονται για το χειμερινό εξάμηνο η 1^η Νοεμβρίου και για το θερινό η 1^η Μαρτίου. Η διάρκεια των εξαμήνων έχει ως εξής: χειμερινό εξάμηνο έως τις 28/29 Φεβρουαρίου και θερινό εξάμηνο έως 30 Ιουνίου.

8. Οι εβδομαδιαίες διδακτικές ώρες κάθε μαθήματος είναι τουλάχιστον τρεις (3) και αντιστοιχούν σε τρεις (3) διδακτικές μονάδες. Οι πιστωτικές μονάδες (ECTS) είναι δέκα (10) ανά μάθημα. Κάθε μάθημα περιλαμβάνει δεκατρείς (13) διδακτικές συναντήσεις ανά εξάμηνο. Οι φοιτητές/τριες υποχρεούνται να δηλώσουν τρία (3) υποχρεωτικά επιλογής μαθήματα σε κάθε ένα από τα τρία εξάμηνα των σπουδών τους.

9. Κάθε φοιτητής/τρια του ΠΜΣ δηλώνει στην αρχή κάθε εξαμήνου τα μαθήματα που επιλέγει, εκ των οποίων τουλάχιστον τα έξι (6), που αντιστοιχούν σε εξήντα (60) πιστωτικές μονάδες (ECTS) πρέπει να ανήκουν στην ειδίκευση επι-

λογής. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να επιλέξουν μέχρι τρία (3) μαθήματα (30 ECTS) είτε από τα προσφερόμενα μαθήματα στις άλλες ειδικεύσεις είτε από τα προσφερόμενα μαθήματα συναφούς περιεχομένου μεταπτυχιακών προγραμμάτων άλλων Τμημάτων και Σχολών. Σε αυτήν την περίπτωση, θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα με εισήγηση της ΣΕ για την αντιστοίχιση των πιστωτικών μονάδων του μαθήματος με εκείνες του ΠΜΣ του Τμήματος.

10. Η παρακολούθηση των μαθημάτων, καθώς και των ειδικών σεμιναρίων και ημερίδων ή άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο λειτουργίας του παρόντος ΠΜΣ είναι υποχρεωτική.

11. Η γλώσσα διδασκαλίας των μαθημάτων του ΠΜΣ είναι η ελληνική. Στα μαθήματα που προσφέρονται στο πρόγραμμα ανταλλαγής Erasmus δίνεται η δυνατότητα διδασκαλίας για τους εισερχόμενους φοιτητές στην αγγλική ή κάποια άλλη δυτικοευρωπαϊκή γλώσσα, η οποία δηλώνεται στο απογραφικό του μαθήματος.

12. Με πρόταση της Συνέλευσης του Τμήματος και έγκριση από τα αρμόδια όργανα του Πανεπιστημίου, μπορεί να γίνει τροποποίηση του προγράμματος των μαθημάτων.

13. Τα μαθήματα που για οποιοδήποτε λόγο αναβάλλονται, αναπληρώνονται με ανάρτηση ανακοίνωσης του/της διδάσκοντα/ουσας, όπου ορίζεται εκ νέου ημερομηνία και ώρα αναπλήρωσης.

14. Η εξεταστική περίοδος για το χειμερινό εξάμηνο ορίζεται από 20 μέχρι 28/29 Φεβρουαρίου και για το θερινό εξάμηνο από 20 μέχρι 30 Ιουνίου.

15. Οι εξετάσεις για τα μαθήματα μπορούν να γίνονται γραπτά, προφορικά ή με κατάθεση εργασίας προόδου και απαλλακτικής εργασίας έκτασης 2800-3100 λέξεων (9-10 σελίδων) ή συνδυασμός των παραπάνω, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που ορίζονται στην παρ. 24 του παρόντος άρθρου ή συνδυασμό των παραπάνω. Η ακριβής διαδικασία ορίζεται από τον/την διδάσκοντα/ουσα. Εάν ο/η φοιτητής/φοιτήτρια δεν ολοκληρώσει επιτυχώς την παρακολούθηση ενός μαθήματος (βλ. άρθρο 6, παρ.7), ισχύουν όσα αναφέρονται στο άρθρο 6, παρ. 9 του παρόντος Κανονισμού. Σε περίπτωση μη επιτυχούς παρακολούθησης ενός ή επιπλέον μαθήματος μετά το πέρας του οριζόμενου χρόνου φοίτησης (πλήρους

ή μερικής) ισχύουν όσα αναφέρονται στο άρθρο 6, παρ. 8 του παρόντος Κανονισμού.

16. Η βαθμολογική κλίμακα για την αξιολόγηση της επίδοσης των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών ορίζεται από μηδέν (0) έως δέκα (10), ως εξής:

Άριστα (8,5 έως 10)

Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου)

Καλώς (6 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου).

Προβιβάσιμος βαθμός είναι το έξι (6) και οι μεγαλύτεροί του.

17. Για την εκπόνηση Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ), (άρθρο 34, παρ. 4 του Ν.4485/2017), η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) ύστερα από αίτηση του/της υποψηφίου/ας, στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, ο/η προτεινόμενος/η επιβλέπων/ ουσια και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα μέλος της οποίας είναι ο/η επιβλέπων/πouσα.

18. Η διαδικασία ορισμού επιβλέποντος/ουσας και του τίτλου της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ) γίνεται μετά την περάτωση του α' εξαμήνου και όχι αργότερα από το τέλος του β' εξαμήνου και κατόπιν εισήγησης της ΣΕ εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Στη συνέχεια, το θέμα εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο μεταπτυχιακών εργασιών, που τηρείται στη Γραμματεία. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνεται απαραίτητως το ονοματεπώνυμο του/της υποψηφίου/ας, ο/η επιβλέπων/ουσα καθηγητής/τρια, η ημερομηνία της ανακοίνωσης του θέματος στη Συνέλευση του Τμήματος και η ημερομηνία λήξεως της διαδικασίας.

19. Ο ορισμός της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής γίνεται μετά την υποβολή της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας στη Γραμματεία και μέσα στις οριζόμενα χρονικά πλαίσια διάρκειας των σπουδών (πλήρους ή μερικής φοίτησης κατά περίπτωση) κατόπιν εισήγησης της ΣΕ και έγκρισης της Συνέλευσης του Τμήματος.

20. Τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ και μπορούν να προέρχονται από το Τμήμα ή άλλα Τμήματα και Σχολές του οικείου ΑΕΙ ή ΑΕΙ της ημεδαπής.

21. Καμία βεβαίωση για συμπλήρωση του διετούς κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών δεν χορηγείται πλην του Μεταπτυχιακού Διπλώματος. Κατά τη διάρκεια των τεσσάρων (4) εξαμήνων μπορεί να δοθεί μόνο βεβαίωση ότι ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια είναι εγγεγραμμένος στο ΠΜΣ, και μέχρι τη λήξη της διαδικασίας συντάξεως της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να δοθεί βεβαίωση ότι βρίσκεται στο στάδιο συντάξεως της εργασίας επί του συγκεκριμένου θέματος.

22. Δεν είναι δυνατή αλλαγή του θέματος της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ), παρά μόνο με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/ουσας καθηγητή/τριας. Αλλαγή θέματος μεταπτυχιακής εργασίας σε καμιά περίπτωση δεν αποτελεί λόγο για παράταση των ανωτέρω προθεσμιών.

23. Όταν περατωθεί η σύνταξη της εργασίας, ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια την υποβάλει σε τρία (3) αντίτυπα στη Γραμματεία του Τμήματος, μαζί με βεβαίωση του/της επιβλέποντος/ουσας καθηγητή/τριας ότι πληροί τις προϋποθέσεις για να εισαχθεί προς κρίση. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ) δεν μπορεί να κατατεθεί προς κρίση πριν ολοκληρωθούν οι υποχρεώσεις του/της φοιτητή/τριας στα μαθήματα των εξαμήνων.

24. Η έκταση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ) μπορεί να κυμαίνεται από 22.000 έως 25.000 λέξεις, στις εξής γραμματοσειρές: Times New Roman, Palatino Linotype, SBL Greek, Garamond ή Arial ή κάποια παρόμοια True Type ή Unicode. Το μέγεθος των γραμμάτων για το κύριο κείμενο είναι 12pt και για τις υποσημειώσεις 10pt. Το διάστιχο του κυρίως κειμένου θα πρέπει να είναι 1,5 και στις υποσημειώσεις 1,3. Ως συστήματα παραπομπής και βιβλιογραφίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε το σύστημα Turabian είτε το σύστημα συγγραφέας-χρονολογία (author-date) ανάλογα με τη φύση της μεταπτυχιακής εργασίας και την υπόδειξη του/της επιβλέποντος/ουσας. Οδηγίες για τη δομή, τη μορφή του εξώφυλλου και παραδείγματα υποσημειώσεων και βιβλιογραφίας

σύμφωνα με τα παραπάνω συστήματα υπάρχουν στον οικείο τόπο της ιστοσελίδας του Τμήματος. Η συμμόρφωση με τις οδηγίες αυτές είναι υποχρεωτική. Μεθοδολογικά, ο/η μεταπτυχιακός/ή φοιτητής/τρια ακολουθεί τις υποδείξεις του/της επιβλέποντος/ουσας, ανατρέχει στις πηγές και στη νεότερη βιβλιογραφία, όπου αυτό απαιτείται.

25. Μετά τον ορισμό της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, ο Πρόεδρος του Τμήματος αποστέλλει την εργασία στα μέλη της. Η παρουσίαση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ) υποστηρίζεται ενώπιον της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής (όπου συντονίζει ο/η επιβλέπων/ουσα καθηγητής/τρια) σε ημερομηνία και τόπο, που ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος σε διάστημα που δεν ξεπερνά τις 60 ημέρες και διαρκεί περίπου μία (1) ώρα. Αν ένα μέλος της Εξεταστικής Επιτροπής ζητήσει δικαιολογημένα παράταση της προθεσμίας, δύναται να χορηγηθεί από τον Πρόεδρο παράταση μέχρι 30 ημέρες. Σε περίπτωση αδυναμίας υποστήριξης της εργασίας εντός του οριζόμενου διαστήματος με υπαιτιότητα του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας ισχύουν όσα αναφέρονται στο άρθρο 6, παρ. 6. Μετά από την έγκρισή της από την Επιτροπή, αναρτάται υποχρεωτικά στο διαδικτυακό τόπο της οικείας Σχολής.

26. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, αν υφίσταται αντικειμενική αδυναμία ή σπουδαίος λόγος, είναι δυνατή η αντικατάσταση του/της επιβλέποντα/ουσας ή μέλους της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Ως τέτοιοι λόγοι θεωρούνται η παραίτηση του/της επιβλέποντος/ουσας ή του μέλος της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής από τη θέση ΔΕΠ, σοβαρή ασθένεια ή η αδυναμία συνεργασίας με τον/την μεταπτυχιακό/ή φοιτητή/τρια.

27. Η γλώσσα της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ) μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική κατόπιν αιτήσεως του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας, σχετικής εισήγησης της ΣΕ και έγκρισης της Συνέλευσης του Τμήματος.

28. Για να εγκριθεί μία Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (ΜΔΕ) πρέπει να ανταποκρίνεται στις παρακάτω απαιτήσεις:

α) Το περιεχόμενό της να εμπίπτει στο αντικείμενο της ειδίκευσης, στην οποία έγινε δεκτός/ή ο/η φοιτητής/τρια.

β) Η πραγμάτευση να γίνεται σύμφωνα με τις ακαδημαϊκές προδιαγραφές (βλ. άρθρο 13 του παρόντος Κανονισμού), ώστε να παρουσιάζεται η ερευνητική προσπάθεια και επίδοση του/της φοιτητή/τριας.

γ) Να πληροί τους όρους της παρ. 24 του παρόντος άρθρου.

29. Η βαθμολόγηση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (ΜΔΕ) γίνεται σε κλίμακα βαθμολογίας από μηδέν (0) έως δέκα (10) (βλ. παρ. 16 του παρόντος άρθρου).

30. Μετά την ολοκλήρωση της δημόσιας παρουσίασης, κρίσης και βαθμολόγησης της εργασίας, ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται σε διάστημα δύο (2) μηνών να λάβει υπόψη του/της όλες τις διορθώσεις και υποδείξεις που του έγιναν από τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Μετά την ολοκλήρωση των διορθώσεων και την έγγραφη βεβαίωση του/της επιβλέποντος/ουσας ανακοινώνεται από το Διευθυντή του ΠΜΣ και εγκρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος ο βαθμός, γίνεται η αναγόρευση του/της μεταπτυχιακού/ής φοιτητή/τριας σε διπλωματούχο και αναρτάται ηλεκτρονικά το κείμενο της εργασίας και περίληψή της στα ελληνικά και αγγλικά στο οικείο ψηφιακό αποθετήριο του Πανεπιστημίου. Εάν για σοβαρούς λόγους, όπως ασθένεια, σοβαροί οικογενειακοί λόγοι, στράτευση ή λόγοι ανωτέρας βίας δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθούν οι διορθώσεις μέσα στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα, είναι δυνατή η χορήγηση παράτασης ενός (1) μήνα κατόπιν αίτησης του/της φοιτητή/τριας και εισήγησης της ΣΕ στη Συνέλευση του Τμήματος.

31. Ο βαθμός του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) προκύπτει από τον σταθμικό μέσο όρο των μαθημάτων του ΠΜΣ και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (η στάθμιση γίνεται από τις πιστωτικές μονάδες των μαθημάτων και της ΜΔΕ) και υπολογίζεται, με ακρίβεια δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, με τον ακόλουθο τρόπο:

Ο βαθμός κάθε μαθήματος και της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας (όπου προβλέπεται), πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο αριθμό πιστωτικών μονάδων (ECTS) και το άθροισμα των γινομένων διαιρείται με τον ελάχιστο αριθμό πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του ΔΜΣ.

βαθμός ΜΔΕ = άθροισμα γινομένων (βαθμού κάθε μαθήματος x αντίστοιχα ECTS κάθε μαθήματος) + (βαθμός μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας x ECTS) (σύνολο ECTS)

Άρθρο 8

Διδακτικό Προσωπικό

1. Τη διδασκαλία των μαθημάτων στο ΠΜΣ, μπορούν να αναλαμβάνουν:
  - I. Μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος.
  - II. Μέλη της κατηγορίας ΕΕΠ, ΕΔΙΠ. και Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματος, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος συναφούς προς το ΠΜΣ, εκτός εάν το αντικείμενο είναι εξαιρετικής και αδιαμφισβήτητης ιδιαιτερότητας, για το οποίο δεν είναι δυνατή ή συνήθης εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.
  - III. Διδάσκοντες του Τμήματος σύμφωνα με το ΠΔ 407/80.
  - IV. Ομότιμα και αφυπηρετήσαντα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος (άρθρο 16 παρ. 8 του Ν.4009/2011, όπως ισχύει, και άρθρο 45 παρ.1κ του 4485/2017), μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος με τεκμηριωμένη αιτιολόγηση των αναγκών για την ανάθεση διδασκαλίας, αφού συνυπολογιστούν οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας των εν ενεργεία μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Σε αυτήν την περίπτωση η παροχή υπηρεσιών είναι δωρεάν σύμφωνα με το άρθρο 69 του Ν.4386/2016.
2. Με αιτιολογημένη απόφασή της η Συνέλευση του Τμήματος, σε περίπτωση που δεν επαρκεί το διδακτικό προσωπικό των κατηγοριών που αναφέρονται παραπάνω, αναθέτει διδακτικό έργο σε μέλη ΔΕΠ. άλλων Τμημάτων του ίδιου ΑΕΙ ή προσκαλούνται μέλη ΔΕΠ άλλων ΑΕΙ ή ερευνητών από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13 Α του Ν. 4310/2014 (Α' 258), συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών. Σε αυτήν την περίπτωση το Τμήμα δεν έχει καμιά οικονομική υποχρέωση προς τους διδάσκοντες αυτών των κατηγοριών.
3. Επιπλέον η Συνέλευση του Τμήματος με απόφασή της, έχοντας υπόψη την εισήγηση του Διευθυντή του ΠΜΣ, μπορεί να καλέσει, ως επισκέπτες, καταξιωμένους επιστήμονες που έχουν θέση ή προσόντα καθηγητή ή ερευνητή σε ερευνητικό κέντρο, καλλιτέχνες ή επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους με εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ από την

ημεδαπή ή την αλλοδαπή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 36. Σε αυτήν την περίπτωση η παροχή υπηρεσιών είναι δωρεάν.

4. Σε κάθε περίπτωση η ανάθεση διδασκαλίας των μαθημάτων, σεμιναρίων και ασκήσεων του ΠΜΣ αποφασίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος, ύστερα από εισήγηση της ΣΕ κατά τον μήνα Ιούνιο του προηγούμενου ακαδημαϊκού έτους.

5. Στις υποχρεώσεις των διδασκόντων/ουσών περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων η περιγραφή του μαθήματος ή των διαλέξεων, η παράθεση σχετικής βιβλιογραφίας, ο τρόπος εξέτασης του μαθήματος, η επικοινωνία με τους/τις μεταπτυχιακούς/κές φοιτητές/τριες. Όλες αυτές οι πληροφορίες συμπληρώνονται στο ηλεκτρονικό απογραφικό του μαθήματος (Μ1), το οποίο με ευθύνη του/της δάσκοντος/ουσας αναρτάται στην σελίδα της ΜΟΔΙΠ του Πανεπιστημίου.

Άρθρο 9

Έσοδα Προγραμμάτων-Διαδικασία Οικονομικής Διαχείρισης

1. Τα έσοδα του ΠΜΣ προέρχονται από:

- α) τον προϋπολογισμό των ΑΕΙ και των συνεργαζόμενων για την οργάνωση του φορέων,
- β) τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων,
- γ) δωρεές, παροχές, κληροδοτήματα και κάθε είδους χορηγίες φορέων του δημόσιου τομέα, όπως οριοθετείται στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του Ν. 4270/2014 (Α' 143) ή του ιδιωτικού τομέα,
- δ) πόρους από ερευνητικά προγράμματα,
- ε) πόρους από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών,
- στ) μέρος των εσόδων των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ) των ΑΕΙ,
- ζ) κάθε άλλη νόμιμη αιτία.

2. Σύμφωνα με το άρθρο 37 παρ. 4 του Ν. 4485/2017 και την ερμηνευτική εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων με αριθμό

164530/Ζ1/3-10-2017 (ΑΔΑ: 3ΕΜ04653ΠΣ-ΥΑ4) η διαχείριση των εσόδων του ΠΜΣ γίνεται από τον ΕΛΚΕ. και κατανέμεται κατά 70% σε λειτουργικά έξοδα του προγράμματος και κατά 30% σε λειτουργικά έξοδα του Ιδρύματος.

3. Το Τμήμα οφείλει ετησίως να δημοσιεύει, με ανάρτηση στην ιστοσελίδα τους, απολογισμό εσόδων-εξόδων, με αναγραφή της κατανομής των δαπανών ανά κατηγορία (άρθρο 37 παρ. 6 του Ν.4485/2017). Ο απολογισμός αναρτάται μέχρι τις 30 Δεκεμβρίου του εκάστοτε ακαδημαϊκού έτους.

Άρθρο 10

Διοικητική Υποστήριξη - Υλικοτεχνική Υποδομή

1. Η διοικητική και τεχνική υποστήριξη του ΠΜΣ παρέχεται από τη Γραμματεία του Τμήματος, που έχει ορίσει ειδική Γραμματεία ΠΜΣ.

2. Ως χώροι διεξαγωγής της διδασκαλίας του ΠΜΣ ορίζονται οι αίθουσες, τα αμφιθέατρα, τα εργαστήρια, η νησίδα Η/Υ και τα γραφεία του Τμήματος, όπως προκύπτει και από την έκθεση του Τμήματος (άρθρο 32 παρ. 3γ του Ν. 4485/2017). Οι διδάσκοντες/ουσες που χρησιμοποιούν αυτούς τους χώρους οφείλουν να τους δηλώσουν στο ηλεκτρονικό αιθουσιολόγιο του Πανεπιστημίου.

3. Οι διδάσκοντες/ουσες και οι φοιτητές/τριες του ΠΜΣ έχουν πρόσβαση στον αναγκαίο υλικοτεχνικό εξοπλισμό του Τμήματος, του οποίου η επάρκεια προκύπτει από την σχετική Έκθεση (άρθρο 32 παρ. 3γ του Ν. 4485/2017).

Άρθρο 11

Τελετουργικό Αποφοίτησης

Το τελετουργικό αποφοίτησης μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, ορίζεται ως εξής:

α) Η αναγόρευση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών σε διπλωματούχους γίνεται με εισήγηση της ΣΕ στη Συνέλευση του Τμήματος (βλ. άρθρο 7 παρ. 3ο του παρόντος Κανονισμού). Η διαδικασία μπορεί να είναι δημόσια.

β) Οι διπλωματούχοι φοιτητές/τριες δίνουν ενώπιον του Τμήματος όρκο ή διαβεβαίωση. Ως ημέρες της ορκωμοσίας ορίζονται οι ίδιες με εκείνες των προ-

πτυχιακών φοιτητών/τριών. Η διαδικασία είναι δημόσια και την αναγόρευση τελεί ο Πρόεδρος του Τμήματος.

Άρθρο 12

Τύπος Απονεμόμενου Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ)

1. Ο τίτλος του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) είναι δημόσιο έγγραφο και απονέμεται από το Τμήμα .

2. Το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) εκδίδεται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ Στο Δίπλωμα αναγράφονται το Τμήμα και το Ιδρύμα που οργανώνει το ΠΜΣ και το έμβλημα της Σχολής και του Ιδρύματος, η χρονολογία περάτωσης των σπουδών, η χρονολογία έκδοσης του ΔΜΣ, ο αριθμός πρωτοκόλλου αποφοίτησης, ο τίτλος του ΠΜΣ, τα στοιχεία του/της μεταπτυχιακού/ κής φοιτητή/τριας και ο χαρακτηρισμός αξιολόγησης Καλώς, Λίαν Καλώς, Άριστα.

3. Στον/ην απόφοιτο/τη του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) μπορεί να χορηγείται, πριν την απονομή, βεβαίωση επιτυχούς παρακολούθησης και περάτωσης του Προγράμματος.

4. Επιπλέον του Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΜΣ) χορηγείται Παράρτημα Διπλώματος [άρθρο 15 του Ν. 3374/2005 και της Υ.Α. Φ5/89656/ΒΕ/13-8-2007 (ΦΕΚ 1466 τ.Β΄)], το οποίο είναι ένα επεξηγηματικό έγγραφο που παρέχει πληροφορίες σχετικά με την φύση, το επίπεδο, το γενικότερο πλαίσιο εκπαίδευσης, το περιεχόμενο και το καθεστώς των σπουδών, οι οποίες ολοκληρώθηκαν με επιτυχία και δεν υποκαθιστά τον επίσημο τίτλο σπουδών ή την αναλυτική βαθμολογία μαθημάτων που χορηγούν τα Ιδρύματα. Το παράρτημα διπλώματος χορηγείται σε δύο γλώσσες: στην ελληνική και στην αγγλική.

Άρθρο 13

Λογοκλοπή

1. Καταθέτοντας οποιαδήποτε μεταπτυχιακή εργασία, ο/η μεταπτυχιακός/κή φοιτητής/τρια υποχρεούται να αναφέρει, αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων.

2. Η αντιγραφή θεωρείται σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η αντιγραφή εργασίας κάποιου/ας άλλου/ης, καθώς και η χρησιμοποίηση εργασίας άλλου/ης -δημοσιευμένης ή μη- χωρίς τη δέουσα αναφορά. Η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του/της ιδίου/ας του/της υποψηφίου/ας, χωρίς σχετική αναφορά, μπορεί να στοιχειοθετήσει απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος για διαγραφή του/της.

3. Στις παραπάνω περιπτώσεις -και μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του/της επιβλέποντος/σας καθηγητή/τριας- η Συνέλευση του Τμήματος μπορεί να αποφασίσει τη διαγραφή του/της.

4. Οποιοδήποτε παράπτωμα ή παράβαση ακαδημαϊκής δεοντολογίας παρέμπεται στη Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) του ΠΜΣ για κρίση και εισήγηση για αντιμετώπιση του προβλήματος στη Συνέλευση του Τμήματος. Ως παραβάσεις θεωρούνται και τα παραπτώματα της αντιγραφής ή της λογοκλοπής και γενικότερα κάθε παράβαση των διατάξεων περί πνευματικής ιδιοκτησίας από μεταπτυχιακό/κή φοιτητή/τρια κατά τη συγγραφή εργασιών στο πλαίσιο των μαθημάτων ή την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (βλ. διατάξεις Ν.5343/1932 [άρθρα 120 έως 123] και ΠΔ 160/2008 [3 έως 25]).

Άρθρο 14

Μεταβατικές ρυθμίσεις

1. Οι φοιτητές/τριες που έχουν ήδη εγγραφεί σε ΠΜΣ κατά την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, καθώς και οι φοιτητές/τριες που εγγράφονται και αρχίζουν τη φοίτηση το ακαδημαϊκό έτος 2017-2018 σε ΠΜΣ ιδρυθέν έως τη δημοσίευση του Ν.4485/2017, συνεχίζουν και ολοκληρώνουν το πρόγραμμα, σύμφωνα με τις ισχύουσες, έως την έναρξη ισχύος του Ν.4485/2017, διατάξεις (άρθρο 85 παρ.2 του ν. 4485/2017).

2. Οποιοδήποτε θέμα προκύψει στο μέλλον που δεν καλύπτεται από την σχετική νομοθεσία ή τον οικείο Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, θα αντιμετωπιστεί με αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος και της Συγκλήτου του Ιδρύματος με τροποποίηση του Κανονισμού και δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

**ΣΤ΄. ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ**

**Η υπουργική απόφαση αρ. 13170 της έγκρισης Κανονισμού
Διδακτορικών Σπουδών είναι δημοσιευμένη
στο ΦΕΚ 2167/12.6.2018, τ. Β΄**

Ζ΄. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

[Οι υποψήφιοι διδάκτορες που έχουν εγγραφεί προ της δημοσίευσης του ΦΕΚ 2167/12-6-2018 Β΄ συνεχίζουν και ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου Εσωτερικού Κανονισμού για τις Μεταπτυχιακές Σπουδές δευτέρου επιπέδου].

Άρθρο 1 Γενικές Αρχές

1. Οι Διδακτορικές Σπουδές του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας² του ΑΠΘ αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης και της πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας και οδηγούν στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος.

2. Το Διδακτορικό Δίπλωμα αποτελεί ακαδημαϊκό τίτλο, ο οποίος πιστοποιεί την εκπόνηση πρωτότυπης επιστημονικής έρευνας και την ουσιαστική συνεισφορά του/της κατόχου του στην εξέλιξη της επιστήμης και της γνώσης στον αντίστοιχο επιστημονικό κλάδο.

3. Στον παρόντα Εσωτερικό Κανονισμό αποτυπώνονται η δομή και οι κανόνες λειτουργίας του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπως αυτός καταρτίστηκε με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος (αριθμ. 600/15-12-2017), εγκρίθηκε από τη Σύγκλητο του ΑΠΘ, δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αναρτήθηκε στο διαδικτυακό τόπο του Τμήματος και κοινοποιήθηκε στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Άρθρο 2 Νομικό και Θεσμικό πλαίσιο

Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας οργανώνεται και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 4485/2017 και τις εν ισχύει ευρισκόμενες σχετικές διατάξεις και αποφάσεις.

Άρθρο 3. Δικαίωμα Υποβολής Αίτησης

1. Δικαίωμα υποβολής αίτησης για εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής στο

---

² Το Δεκέμβριο του 2020 το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας μετονομάστηκε σε Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού (ΦΕΚ 5710/24.12.2020, τ. Β΄).

Τμήμα έχουν όσοι/ες πληρούν τις κάτωθι προϋποθέσεις:

α) Είναι πτυχιούχοι Τμημάτων Θεολογικών Σχολών ή συναφών Σχολών ΑΕΙ της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως ισότιμου ιδρύματος της αλλοδαπής.

β) Είναι κάτοχοι Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών ΑΕΙ της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως ισότιμου ιδρύματος της αλλοδαπής ή

Είναι κάτοχοι ενιαίου και αδιάσπαστου τίτλου σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου κατά το άρθρο 46 του Ν. 4485/2017.

γ) Είναι κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος άλλου Τμήματος Σχολών ΑΕΙ της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως ισότιμου ιδρύματος της αλλοδαπής, των οποίων το θέμα είναι συναφές με την ειδίκευση που πρόκειται να επιλεγεί. Η συνάφεια του θέματος κρίνεται από τη Συνέλευση του Τμήματος, μετά από κατάθεση των σχετικών εργασιών.

δ) Είναι πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων και Σχολών ΑΕΙ, ΑΕΑ ή ΤΕΙ της ημεδαπής ή αναγνωρισμένου ως ισότιμου ιδρύματος της αλλοδαπής, με την υποχρέωση να παρακολουθήσουν μαθήματα του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, που καθορίζονται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

ε) Με την αίτηση εγγραφής, ο υποψήφιος δηλώνει αν υπήρξε κατά το παρελθόν υποψήφιος διδάκτορας σε άλλο Τμήμα και με ποιο θέμα.

στ) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, γίνονται δεκτοί/ές ως Υποψήφιοι/ες Διδάκτορες και μη κάτοχοι Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών υπό την προϋπόθεση ότι είναι πτυχιούχοι Σχολών ΑΕΙ με ιδιαίτερες δεξιότητες και διεθνείς διακρίσεις και βραβεύσεις.

Άρθρο 4 **Χρονική διάρκεια**

1. Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Διδακτορικού Διπλώματος είναι τουλάχιστον τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

2. Για τους/τις υποψήφιους/ες διδάκτορες που γίνονται κατ' εξαίρεση δεκτοί/ές, χωρίς να είναι κάτοχοι ΜΔΕ, το ελάχιστο χρονικό όριο απόκτησης του

Διδακτορικού Διπλώματος ανέρχεται στα τέσσερα (4) τουλάχιστον πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

3. Ο μέγιστος χρόνος εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής (κατ' εφαρμογή του άρθρου 45, παρ.2, περ. στ του Ν.4486/2017) ορίζεται στα έξι (6) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής. Ο παραπάνω χρόνος δύναται να παραταθεί για δύο (2) επιπλέον έτη, μετά από αίτηση του/της υποψηφίου/ας, εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και τεκμηριωμένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

4. Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας μπορεί να αιτηθεί αναστολής ενός (1) πλήρους ημερολογιακού έτους με αίτησή του/της, η οποία συνοδεύεται με επαρκώς αιτιολογημένη εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και εγκρίνεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Κατά τη διάρκεια της αναστολής αίρεται η ιδιότητά του/της υποψ. διδάκτορα και τα εξ' αυτής απορρέοντα δικαιώματα. Ο χρόνος της αναστολής δεν προσμετράται στο μέγιστο συνολικό χρόνο εκπόνησης της Διδακτορικής Διατριβής.

5. Τροποποίηση ή εξειδίκευση τίτλου, μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος. Αλλαγή θέματος στην υπό εκπόνηση Διδακτορική Διατριβή, μπορεί να πραγματοποιηθεί μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος. Στην περίπτωση κατά την οποία η αλλαγή θέματος οδηγεί σε νέο επιστημονικό πεδίο, ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 7 του παρόντα Κανονισμού.

Άρθρο 5

Δικαιώματα/Παροχές και Υποχρεώσεις Υποψηφίων Διδακτόρων

1. Δικαιώματα /Παροχές

α. Οι Διδακτορικές Σπουδές προσφέρονται δωρεάν.

β. Οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες για πέντε (5) πλήρη ακαδημαϊκά έτη από την ημερομηνία ορισμού της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, διατηρούν πλήρη τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους/τις φοιτητές/τριες του β' κύκλου σπουδών. Ενδεικτικά αναφέρονται: τεχνολογική και οικονο-

μική υποστήριξη, βραβεία, υποτροφίες, φοιτητική μέριμνα, εκπροσώπηση σε συλλογικά όργανα, κ.α.

γ. Επιπλέον, οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες διατηρούν δικαιώματα πρόσβασης, δανεισμού και χρήσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών των πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών μέχρι και πέντε (5) έτη μετά την απονομή του Διδακτορικού Διπλώματος.

2. Υποχρεώσεις

α. Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας έχει υποχρέωση ανανέωσης της εγγραφής του/της κάθε ακαδημαϊκό έτος.

β. Σε όλο το στάδιο έρευνας ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας εργάζεται υπό την παρακολούθηση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής. Ο επιβλέπων καθηγητής έχει την ευθύνη για το συντονισμό της παρακολούθησης και καθοδήγησης του/ης υποψηφίου/ας. Ο/Η υποψήφιος/α υποχρεούται να παρακολουθεί ή να συμμετέχει σε μαθήματα, εργαστήρια ή σεμινάρια σχετικά με την εκπόνηση της διδακτορικής διατριβής του/της και να ετοιμάζει και να καταθέτει εντός των προβλεπόμενων ημερομηνιών ενδιάμεσα παραδοτέα, όπου αυτό προβλέπεται. Ακόμη σε συνεργασία με τον επιβλέποντα καθηγητή και τα άλλα δύο μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής ακολουθεί τις οδηγίες και υποδείξεις για τη μορφή της διδακτορικής διατριβής του/της, την έκταση, τη χρήση των πηγών και της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας κ.ά. (άρθρο 45, παρ.2 περ.στ. Ν. 4485/ 2017).

γ. Στο τέλος κάθε έτους κατατίθεται στη Συνέλευση του Τμήματος περιοδική έκθεση της συμβουλευτικής επιτροπής, που περιγράφει την πρόοδό του.

Άρθρο 6

Συμμετοχή Υποψηφίων Διδασκόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία

Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος (άρθρο 9 παρ. 3 εδάφιο ε' του Ν. 3685/2008 που παραμένει σε ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 88 περ. α' του Ν.4485/2017) και κοινή απόφαση των Υπουργείων Παιδείας και Οικονομικών μπορεί να ανατίθεται σε υποψήφιους/ες διδάκτορες η επικουρία μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο με ωριαία αντιμισθία, η οποία επιβαρύνει τον τακτικό προϋπολογισμό του Ιδρύματος.

Άρθρο 7 Διαδικασία Επιλογής Υποψηφίων Διδασκόντων

1. Το Τμήμα έχει ορίσει τρεις φορές το χρόνο, στις 1-15 Οκτωβρίου, στις 1-15 Φεβρουαρίου και στις 1-15 Ιουνίου να υποβάλλονται οι αιτήσεις των ενδιαφερομένων για να συμμετέχουν στη διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδασκόντων.

2. Ο/Η υποψήφιος/α υποβάλλει στις παραπάνω ημερομηνίες σχετική Αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος.

3. Στην Αίτηση αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος, η προτεινόμενη γλώσσα εκπόνησης και συγγραφής -η οποία μπορεί να είναι διάφορη της ελληνικής-, καθώς και ο/η προτεινόμενος/η ως επιβλέπων/ουσα της Διδακτορικής Διατριβής, ο/η οποίος/α ανήκει σε όσους/ες έχουν δικαίωμα επίβλεψης Διδακτορικής Διατριβής, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39 του Ν. 4485/2017 και στο άρθρο 8 του παρόντος Κανονισμού.

4. Η αίτηση συνοδεύεται από:

α) Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα του/της υποψηφίου/ας.

β) Προσχέδιο της διδακτορικής διατριβής.

γ) Τίτλους σπουδών από Τμήματα ΑΕΙ του εσωτερικού ή αντίστοιχα αναγνωρισμένα ΑΕΙ του εξωτερικού (με αναγνώριση από το ΔΟΑΤΑΠ).

δ) Πιστοποιητικό γνώσης τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας (επίπεδο B2 και άνω), σύμφωνα με τα ισχύοντα στη δημόσια διοίκηση. Το επίπεδο γλωσσολογικής μάθησης της ξένης γλώσσας αποδεικνύεται από με τους εξής τρόπους:

i) Κρατικό Πιστοποιητικό του Ν. 2740/1999 όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 19 του άρθρου 13 του Ν. 3149/2003.

ii) Με πτυχίο Ξένης Γλώσσας και Φιλολογίας ή Πτυχίο Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας της ημεδαπής ή αντίστοιχο και ισότιμο σχολών της αλλοδαπής.

iii) Με Πτυχίο, προπτυχιακό ή μεταπτυχιακό δίπλωμα ή διδακτορικό δίπλωμα οποιουδήποτε αναγνωρισμένου ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της αλλοδαπής.

iv) Με Απολυτήριο τίτλο ισότιμο των ελληνικών σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εφόσον έχουν αποκτηθεί μετά από κανονική φοίτηση τουλάχιστον έξι ετών στην αλλοδαπή.

Η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας δεν αποδεικνύει τη γνώση ξένης γλώσσας (ΠΔ 347/2003). Οι υποψήφιοι που είναι κάτοχοι της σχετικής άδειας πρέπει να προσκομίσουν επικυρωμένο αντίγραφο και ακριβή μετάφραση του τίτλου σπουδών βάσει του οποίου εκδόθηκε η άδεια επάρκειας διδασκαλίας ξένης γλώσσας.

Σε περίπτωση γνώσης και δεύτερης ξένης γλώσσας υποβάλλεται επίσης το αντίστοιχο πιστοποιητικό. Η πιστοποίηση αντιστοιχεί με τα πιστοποιητικά γλωσσομάθειας που γίνονται δεκτά από το ΑΣΕΠ.

Για τη γνώση σλαβικών γλωσσών υποβάλλεται πιστοποιητικό από το ΙΜΧΑ ή τίτλος σπουδών αναγνωρισμένου ιδρύματος.

Οι αλλοδαποί καταθέτουν πιστοποιητικό επάρκειας της ελληνικής γλώσσας από Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας ΑΕΙ, όπως παραπάνω. Σε περίπτωση που είναι πτυχιούχοι ελληνόγλωσσου Πανεπιστημιακού Τμήματος, το πτυχίο αυτό επέχει θέση και πιστοποιητικού επάρκειας της ελληνικής γλώσσας. Ενδείκνυται επίσης και η πιστοποίηση επάρκειάς τους σε μια δυτικοευρωπαϊκή γλώσσα.

δ) Αποδεικτικά για συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών, για τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα ή επαγγελματική εμπειρία που έχουν σχέση με το πεδίο ειδίκευσης.

ε) Δύο (2) συστατικές επιστολές, εκ των οποίων η μία (1) από τον προτεινόμενο ως επιβλέποντα καθηγητή.

στ) Κατάθεση αντιτύπου της μεταπτυχιακής εργασίας ή της διδακτορικής διατριβής, εάν δεν έχουν ληφθεί από το Τμήμα.

ζ) Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας ή του διαβατηρίου του/της υποψήφιου/ας.

η) Βεβαίωση της παροχής και της διάρκειας της υποτροφίας εκδιδόμενη από τη σχετική δημόσια ή εκκλησιαστική αρχή για τους αλλοδαπούς υποτρόφους του Ελληνικού Κράτους ή εκκλησιαστικών οργανισμών.

5. Η Συνέλευση του Τμήματος, με βάση τη συνάφεια του ερευνητικού αντικειμένου των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί, ορίζει τριμελή Επιτροπή από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, ανά κατηγορία αιτήσεων. Η κάθε Επιτροπή εξετάζει τις υποβληθείσες αιτήσεις και τα συνυποβαλλόμενα έγγραφα και καλεί σε συνέντευξη τον/την υποψήφιο/α.

6. Κατόπιν, η κάθε Επιτροπή υποβάλλει στη Συνέλευση του Τμήματος εισήγηση με αναλυτικό υπόμνημα, στο οποίο αναγράφονται οι λόγοι για τους οποίους ο/η υποψήφιος/α πληροί ή δεν πληροί τις προϋποθέσεις προκειμένου να γίνει δεκτός/ή. Επιπρόσθετα, προτείνει τον/την επιβλέποντα/ουσα, ακόμη και αν αυτός/ή δεν έχει προταθεί από τον/την υποψήφιο/α. Σε κάθε περίπτωση το θέμα ανάγεται στην αρμοδιότητα της Συνέλευσης του Τμήματος.

7. Η Συνέλευση του Τμήματος, αφού λάβει τη γνώμη του προτεινόμενου επιβλέποντος, συνεκτιμώντας και το υπόμνημα της Επιτροπής, εγκρίνει ή απορρίπτει αιτιολογημένα την αίτηση του/της υποψηφίου/ας. Στην εγκριτική απόφαση της Συνέλευσης ορίζεται και η γλώσσα εκπόνησης και συγγραφής της Διδακτορικής Διατριβής. Στην ίδια απόφαση, η Συνέλευση δύναται να καθορίσει ως προϋπόθεση για την εκπόνηση της Διδακτορικής Διατριβής του/της υποψηφίου/ας, την παράλληλη επιτυχή παρακολούθηση μαθήματος/ων ή άλλες συναφείς με την επιστημονική έρευνα υποχρεώσεις.

Άρθρο 8

Επίβλεψη Διδακτορικής Διατριβής

1. Δικαίωμα επίβλεψης Διδακτορικών Διατριβών έχουν τα μέλη ΔΕΠ α΄ βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρο του οικείου ή άλλου ΑΕΙ ή ερευνητές Α΄, Β΄ ή Γ΄ βαθμίδας από ερευνητικά κέντρα (του άρθρου 13Α του Ν.4310/ 2014 και τις προβλέψεις του άρθρου 39.1 του Ν. 4485/2017) συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών.

2. Η Συνέλευση του Τμήματος αναθέτει στον/στην προτεινόμενο/η επιβλέποντα/ουσα, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 38 του Ν.4485/ 2017, την επίβλεψη της Διδακτορικής Διατριβής και ορίζει Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, με αρμοδιότητα να πλαισιώνει και να υποστηρίζει την εκπόνηση και συγγραφή της.

3. Στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή μετέχουν ως μέλη, ο/η επιβλέπων/ουσα και δύο ακόμη μέλη ΔΕΠ α΄ βαθμίδας, αναπληρωτή και επίκουρου από το οικείο ή άλλο ΑΕΙ ή καθηγητές αναγνωρισμένων ως ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, ή ερευνητές των βαθμίδων Α΄, Β΄ ή Γ΄ από ερευνητικά κέντρα του άρθρου 13Α του Ν.4310/2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών ή από αναγνωρισμένα ερευνητικά κέντρα ή ινστιτούτα της αλλοδαπής και έχουν το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με την υπό κρίση Διδακτορική Διατριβή. Ως μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής είναι δυνατόν να ορίζονται και μέλη ΔΕΠ τα οποία είναι σε άδεια.

4. Στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή μετέχει τουλάχιστον ένα (1) μέλος ΔΕΠ του Τμήματος.

5. Το ανώτατο όριο επίβλεψης Διδακτορικών Διατριβών ανά μέλος ΔΕΠ ορίζεται σε οκτώ (8). Οι περιπτώσεις υποτρόφων ή συνεπίβλεψης Διδακτορικών Διατριβών δεν προσμετρώνται στο σύνολο.

6. Αν για οποιονδήποτε λόγο ο/η επιβλέπων/ουσα εκλείψει ή διαπιστωμένα αδυνατεί να τελέσει χρέη επιβλέποντος/σας για μεγάλο χρονικό διάστημα, η Συνέλευση του Τμήματος, εκτιμώντας τις περιστάσεις, αναθέτει σε άλλον/η την επίβλεψη, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις προηγούμενες παραγράφους, κατόπιν αίτησης του/της υποψήφιου/ας διδάκτορα και σύμφωνης γνώμης του/της νέου/ας προτεινόμενου/ης επιβλέποντος/ουσας. Σε διαφορετική περίπτωση, ένα από τα άλλα δύο (2) μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής αναλαμβάνουν χρέη επιβλέποντος/ουσας, ακόμη και καθ' υπέρβαση του μέγιστου αριθμού υποψήφιων διδασκόντων, που μπορεί να επιβλέπει.

7. Αν ο/η αρχικός/ή επιβλέπων/ουσα μετακινηθεί σε άλλο ΑΕΙ ή Τμήμα ΑΕΙ ή συνταξιοδοτηθεί, συνεχίζει να τελεί χρέη επιβλέποντος/ουσας των Διδακτορικών Διατριβών που έχει αναλάβει, και ο τίτλος απονέμεται από το ΑΕΙ, στο οποίο ανήκει το Τμήμα, όπου ξεκίνησε η εκπόνηση της Διδακτορικής Διατριβής.

8. Η Γραμματεία του Τμήματος οφείλει να αναρτήσει στον διαδικτυακό τόπο, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, το όνομα του/της Υποψήφιου/ας Διδάκτορα, τον τίτλο και σύντομη περίληψη της Διδακτορικής Διατριβής, το όνομα του/της επιβλέποντος/ουσας και των άλλων μελών της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Άρθρο 9

Εκπόνηση Διδακτορικής Διατριβής με Συνεπίβλεψη

1. Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι δυνατό να συνεργάζεται, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 43 του Ν.4485/2017, με Τμήματα ΑΕΙ, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα του άρθρου 13^Α του Ν.4310/ 2014, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών κέντρων της Ακαδημίας Αθηνών και του Ιδρύματος Ιατροβιολογικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών, για την εκπόνηση διατριβών με συνεπίβλεψη. Τα σχετικά με τη διαδικασία εκπόνησης της διατριβής, χορήγησης ενιαίου ή χωριστού τίτλου κ.α., προβλέπονται στο οικείο Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας που καταρτίζεται.

2. Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι δυνατό επίσης να συνεργάζεται με αναγνωρισμένα ως ομοταγή Ιδρύματα ή ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα της αλλοδαπής για την εκπόνηση διατριβών με συνεπίβλεψη. Τα σχετικά με τη διαδικασία εκπόνησης, χορήγησης ενιαίου ή χωριστού τίτλου κ.α., προβλέπονται στο οικείο Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας που καταρτίζεται σύμφωνα με όσα ορίζει η σχετική απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 10

Διαδικασία Εκπόνησης

1. Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας, κατ' έτος παρουσιάζει προφορικά ενώπιον της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και υποβάλλει εγγράφως σε αυτή αναλυτικό υπόμνημα σχετικά με την πρόοδο της Διδακτορικής του/ της Διατριβής.

2. Αντίγραφο του υπομνήματος, καθώς και σχόλια επ' αυτού από τον/την επιβλέποντα/ουσα ή την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή και των εκθέσεων προόδου, καταχωρούνται στον ατομικό φάκελο του/της υποψηφίου/ας διδάκτορα.

3. Η έκταση της Διδακτορικής Διατριβής πρέπει να είναι τουλάχιστον 50.000 λέξεις, στις εξής γραμματοσειρές: Times New Roman, Palatino Linotype, SBL Greek, Garamond ή Arial ή κάποια παρόμοια. Το μέγεθος των γραμμάτων για το κύριο κείμενο είναι 12pt και για τις υποσημειώσεις 10pt. Το διάστιχο του κυρίως κειμένου θα πρέπει να είναι 1,5 και στις υποσημειώσεις 1,15. Ως σύστημα παραπομπής και βιβλιογραφίας μπορεί να χρησιμοποιηθεί ένα από τα διεθνώς ισχύοντα συστήματα, ανάλογα με τη φύση της διδακτορικής διατριβής και την υπόδειξη του/της επιβλέποντος/ουσας. Οδηγίες για τη δομή, τη μορφή του εξώφυλλου και παραδείγματα υποσημειώσεων και βιβλιογραφίας σύμφωνα με τα παραπάνω συστήματα υπάρχουν στον οικείο τόπο της ιστοσελίδας του Τμήματος. Η συμμόρφωση με τις οδηγίες αυτές είναι υποχρεωτική. Μεθοδολογικά, ο/η υποψήφιος/ια διδάκτορας ακολουθεί τις υποδείξεις της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και ανατρέχει στις πηγές και στη δευτερεύουσα βιβλιογραφία, όπου αυτό απαιτείται.

4. Η γλώσσα της Διδακτορικής Διατριβής μπορεί να είναι η ελληνική ή η αγγλική κατόπιν αιτήσεως του/της υποψηφίου/ας διδάκτορα, σχετικής εισήγησης της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και έγκρισης της Συνέλευσης του Τμήματος.

Άρθρο 11 Αξιολόγηση Διδακτορικής Διατριβής

1. Μετά την ολοκλήρωση εκπόνησης της Διδακτορικής Διατριβής ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας υποβάλλει αίτηση στην Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή, δια της Γραμματείας, για δημόσια υποστήριξη και αξιολόγησή της.

2. Η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή, εντός εξήντα (60) ημερών αποφασίζει την έγκριση ή την αιτιολογημένη απόρριψη της αίτησης. Εφόσον αυτή εγκριθεί, συντάσσει αναλυτική Εισηγητική Έκθεση. Στην Εισηγητική Έκθεση καταγράφεται η ολοκλήρωση της εκπόνησης της Διδακτορικής Διατριβής και προτείνεται ο ορισμός Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής για τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα. Στη συνέχεια την υποβάλλει στη Συνέλευση του Τμήματος ζητώντας τον ορισμό Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Ο/Η υποψήφιος/α στη συνέχεια καταθέτει σε εννέα (9) αντίτυπα την Διδακτορική του/της Διατριβή.

3. Εάν η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή δεν εγκρίνει την αίτηση του/ της υποψηφίου/ας διδάκτορα, του/της δίνει αναλυτικά επιστημονικές παρατηρήσεις – βελτιώσεις καθώς και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Εάν η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή δεν εγκρίνει για δεύτερη φορά την αίτηση του/ της υποψηφίου/ας διδάκτορα, μετά και από τις παρατηρήσεις-βελτιώσεις που του έδωσε αναλυτικά, λόγω μη συμμόρφωσης ή επαρκούς ανταπόκρισης, η Διδακτορική Διατριβή απορρίπτεται οριστικά, συντάσσεται το σχετικό έγγραφο, το οποίο υπογράφεται κατά πλειοψηφία από την Τριμελή Επιτροπή, και κατατίθεται προς έγκριση στη Συνέλευση του Τμήματος.

4. Μέσα σε είκοσι (20) ημέρες μετά την κατάθεση θετικής Εισηγητικής Έκθεσης της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής ή μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας των εξήντα (60) ημερών, η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή για την αξιολόγηση της Διδακτορικής Διατριβής του/της υποψήφιο/ας διδάκτορα. Σε αυτή μετέχουν τα μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και τέσσερα επιπλέον μέλη που πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 39 παρ.2 β' εδάφιο του Ν. 4485/2017 και έχουν την ίδια ή συναφή ειδικότητα με τον επιστημονικό πεδίο της Διδακτορικής Διατριβής. Η Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή έχει δικαίωμα πρότασης των μελών της Επταμελούς

Εξεταστικής Επιτροπής.

5. Προκειμένου να συγκροτηθεί η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή, τα αφυπηρητήσαντα μέλη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής αντικαθίστανται από ισάριθμα νέα μέλη που πληρούν τα κριτήρια του άρθρου 39 παρ.2 β' εδάφιο του Ν. 4485/2017. Τα αφυπηρητήσαντα μέλη δικαιούνται να παρευρεθούν στη διαδικασία δημόσιας παρουσίασης και αξιολόγησης με δικαίωμα λόγου, χωρίς όμως δικαίωμα ψήφου. Μέλη ΔΕΠ τα οποία βρίσκονται σε άδεια, δύνανται να συμμετέχουν ως μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής.

6. Μετά τη συγκρότηση της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής αποστέλλονται τα υποβληθέντα αντίτυπα της Διδακτορικής Διατριβής και η Εισηγητική Έκθεση στα υπόλοιπα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

7. Η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή ορίζει την ημερομηνία, την ώρα και τον τόπο της δημόσιας υποστήριξης της Διδακτορικής Διατριβής από τον/ην υποψήφιο/α διδάκτορα, το αργότερο μέσα σε ένα μήνα από τον ορισμό της, και συγκαλείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος. Στη συνεδρίαση της Επιτροπής συντονίζει ο επιβλέπων καθηγητής.

8. Η Διδακτορική Διατριβή υποστηρίζεται από τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα δημόσια, περίπου επί ημίωρο, ενώπιον της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Η διαδικασία της δημόσιας υποστήριξης προϋποθέτει τη φυσική παρουσία τουλάχιστον των τεσσάρων (4) μελών της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, ενώ τα λοιπά μέλη μπορούν να συμμετέχουν και μέσω τηλεδιάσκεψης.

9. Ο/Η υποψήφιος/α επίσης απαντά στις ερωτήσεις των μελών της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Με τη σύμφωνη γνώμη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής είναι δυνατό να υποβληθούν ερωτήσεις και από το ακροατήριο. Η όλη διαδικασία δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τις δυο (2) ώρες.

10. Στη συνέχεια ο/η υποψήφιος/α αποχωρεί και η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή συνεδριάζει χωρίς την παρουσία τρίτων και κρίνει τη διατριβή ως προς την ποιότητα, την πληρότητα, την πρωτότυπη σκέψη και την συμβολή της στην επιστήμη και με βάση αυτά τα κριτήρια διατυπώνει την τελική της κρίση και τη βαθμολογεί.

11. Για να εγκριθεί μία Διδακτορική Διατριβή απαιτούνται οι εξής προϋποθέσεις:

α) Η πραγμάτευση να προσφέρει οπωσδήποτε νέα στοιχεία, να γίνεται με επιστημονικό τρόπο προσεγγίσεως των πηγών και της βιβλιογραφίας, στον οποίο να απεικονίζεται η ερευνητική δυνατότητα και η πρωτότυπη συμβολή του/της υποψηφίου/ας στην έρευνα.

β) Να υπάρχει πλήρης ενημέρωση επί των πηγών και της βιβλιογραφίας, ειδικά ως προς το γνωστικό αντικείμενο της διατριβής. Συνεκτιμάται επίσης η χρήση κριτικών εκδόσεων των πηγών, όπου αυτό απαιτείται.

12. Η έγκριση και βαθμολόγηση βεβαιώνεται με σχετικό Πρακτικό. Η Διδακτορική Διατριβή εγκρίνεται με πλειοψηφία τουλάχιστον πέντε (5) μελών της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής. Ο επιβλέπων καθηγητής και εκτελών χρέη συντονιστή της Εξεταστικής Επιτροπής, μετά την περάτωση της προφορικής δοκιμασίας, ανακοινώνει δημόσια το αποτέλεσμα της κρίσης στον/ην υποψήφιο/α. Το Πρακτικό υπογράφεται από όλα τα συμμετέχοντα στη διαδικασία της αξιολόγησης της διατριβής μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής και διαβιβάζεται δια της Γραμματείας στη Συνέλευση του Τμήματος. Σε περίπτωση κατά την οποία το Πρακτικό φέρει υπογραφές τεσσάρων μελών της Επταμελούς Επιτροπής και πέμπτο μέλος έχει υπογράψει την Εισηγητική Έκθεση, ο τίτλος θεωρείται ότι έχει χορηγηθεί εγκύρως (Ν. 4186/2013, άρθρο 39, παρ. 18).

13. Η εγκριθείσα διδακτορική διατριβή βαθμολογείται με την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα με διάκριση (σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο με ομόφωνη απόφαση της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής)

- Άριστα
- Λίαν Καλώς
- Καλώς

με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται.

Άρθρο 12

Αναγόρευση και Καθομολόγηση Διδασκόντων

1. Η Συνέλευση αναγορεύει τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα σε δημόσια Συνεδρίαση του Τμήματος, παρουσία του/της υποψήφιου/ας διδάκτορα. Ο Πρόεδρος του Τμήματος θέτει υπόψη του Σώματος το Πρακτικό, που πιστοποιεί την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας προφορικής παρουσίασης και αξιολόγησης της Διδακτορικής Διατριβής και ακολουθεί η αναγόρευση και καθομολόγηση του/της υποψηφίου/ασε Διδάκτορα του Τμήματος. Στη Συνεδρίαση παρίσταται ο/η Πρύτανης ή ο/η Αντιπρύτανης, ενώ μπορεί να παρίσταται και ο/η Κοσμήτορας.

2. Η τελετή αναγόρευσης και καθομολόγησης, καθώς και ο τύπος του Διδακτορικού Διπλώματος του/της διδάκτορος της Θεολογίας ακολουθεί τα Πρότυπα σχετικών Αποφάσεων της Συγκλήτου ΑΠΘ.

3. Η τελετή διενεργείται τρεις (3) φορές εντός του ακαδημαϊκού έτους.

4. Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας πριν από την αναγόρευση και καθομολόγηση του/της από την Συνέλευση του Τμήματος, μπορεί να αιτηθεί χορήγηση Βεβαίωσης Επιτυχούς Αποπεράτωσης.

Στον/Στην Διδάκτορα χορηγείται Αντίγραφο Διδακτορικού Διπλώματος. Το Διδακτορικό Δίπλωμα (μεμβράνη), υπογράφεται από τον/την Πρύτανη, τον/την Πρόεδρο και τον/την Προϊστάμενο/η Γραμματείας του Τμήματος και φέρει τη σφραγίδα του ΑΠΘ.

5. Κατά την δημόσια υποστήριξη της Διδακτορικής Διατριβής από τον/την υποψήφιο/α διδάκτορα, και πριν την έγκριση και τη βαθμολογία από την Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή, μπορεί να γίνουν παρατηρήσεις και υποδείξεις ως προς το περιεχόμενο της μελέτης. Ο/Η υποψήφιος/α οφείλει να λάβει υπόψη τα παραπάνω και να περάσει τις διορθώσεις, τυχόν προσθήκες και αλλαγές πριν από την οριστική κατάθεση της Διδακτορικής Διατριβής εντός εύλογου χρονικού διαστήματος που δεν πρέπει να ξεπερνά τους δύο (2) μήνες. Επίσης να συντάξει τις σχετικές περιλήψεις και μεταφράσεις που θα συνοδεύουν την Διατριβή, που θα πρέπει να κατατεθεί σε όσα αντίγραφα απαιτούνται στην Κεντρική Βιβλιοθήκη-Κέντρο Πληροφόρησης του ΑΠΘ, στο Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης κ.α.

Άρθρο 13 Λόγοι Διαγραφής

1. Η Συνέλευση του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, μετά από απόφαση της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, μπορεί να εισηγηθεί τη διαγραφή Υποψηφίου/ας Διδάκτορα. Στην απόφαση τεκμηριώνονται οι λόγοι διαγραφής, οι οποίοι μπορεί να είναι:

α) Ανεπαρκής πρόοδος του/της υποψηφίου/ας διδάκτορα, η οποία τεκμηριώνεται με δύο (2) τουλάχιστον αρνητικές Εκθέσεις Προόδου από την Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή.

β) Αν παρέλθει ο μέγιστος χρόνος προθεσμίας εκπόνησεως της διδακτορικής διατριβής χωρίς να έχει κατατεθεί η διατριβή στη Γραμματεία με τη σύμφωνη γνώμη της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, ή αν απορρίφθηκε οριστικά.

2. Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας διαγράφεται αυτοδίκαια μετά από αίτησή του/της.

3. Το θέμα διαγράφεται από τον κατάλογο των θεμάτων διδακτορικών διατριβών και ο υποψήφιος θεωρείται ότι περάτωσε τον Β' κύκλο σπουδών ανεπιτυχώς.

Άρθρο 14 Μεταβατικές Διατάξεις

1. Όλοι/ες οι υποψήφιοι/ες διδάκτορες του Τμήματος μετά την έγκριση του παρόντος Κανονισμού Διδακτορικών Σπουδών, εντάσσονται στις διατάξεις του Ν.4485/2017 και στον παρόντα Κανονισμό.

2. Όσοι/ες υποψήφιοι/ες διδάκτορες του Τμήματος έχουν υπερβεί την ανώτατη διάρκεια εκπόνησης διδακτορικής διατριβής, υποχρεούνται στην ολοκλήρωσή της εντός διετίας.

Η΄. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

1. ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS+ 2014-2023

Το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού συμμετέχει στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα ERASMUS+ 2014-2023. Μέσω του προγράμματος Erasmus δίνεται η δυνατότητα σε προπτυχιακούς, μεταπτυχιακούς φοιτητές και σε υποψήφιους διδάκτορες να πραγματοποιήσουν ένα αναπόσπαστο κομμάτι των σπουδών τους στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης μέλη του Διδακτικού Προσωπικού έχουν την ευκαιρία με το ίδιο πρόγραμμα να πραγματοποιήσουν κινητικότητα με σκοπό τη διδασκαλία ή την επιμόρφωση, ενώ και το διοικητικό προσωπικό μπορεί να μετακινηθεί για επιμόρφωση.

Ειδικότερα περιλαμβάνει:

- Κινητικότητα φοιτητών για αναγνωρισμένες περιόδους Σπουδών.
- Κινητικότητα φοιτητών για Πρακτική Άσκηση.
- Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων (ECTS).
- Το Παράρτημα Διπλώματος (DS).
- Κινητικότητα διδακτικού προσωπικού με σκοπό τη Διδασκαλία.
- Κινητικότητα διοικητικού και διδακτικού προσωπικού με σκοπό την Επιμόρφωση (Κατάρτιση).
- Γλωσσική προετοιμασία για εισερχόμενους και εξερχόμενους φοιτητές (EILC).
- Εντατικά προγράμματα διδασκαλίας σύντομης διάρκειας (IP).
- Προγράμματα πανεπιστημιακής συνεργασίας σε θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος (Θεματικά Δίκτυα).

Στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus το Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού έχει εξασφαλίσει, για το ακαδημαϊκό έτος 2022-2023, συνεργασία μέσω διμερών συμβάσεων, με τα εξής Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια σε επίπεδο Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών και μελών ΔΕΠ:

Όνομα υπευθύνου	Πανεπιστήμιο	Erasmus Code	Subject Areas
ΒΑΝΤΣΟΣ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ	Ludwig-Maximilians-Universität München	D MUNCHEN01	0221 - Religion and Theology
	Universitatea "Aurel Vlaicu" din Arad	RO ARAD01	0221 - Religion and Theology

	Alexandru Ioan Cuza University of Iași	RO IASI02	0221 - Religion and Theology
ΔΑΦΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ	Universität Salzburg	A SALZBUR01	0221 - Religion and Theology
	Humboldt-Universität zu Berlin	D BERLIN13	0221 - Religion and Theology
	Universität Duisburg- Essen	D ESSEN04	0221 - Religion and Theology
	Universität Leipzig*	D LEIPZIG01	0221 - Religion and Theology
	Philipps-Universität Marburg	D MARBURG01	0221 - Religion and Theology
	Ludwig-Maximilians- Universität München*	D MUNCHEN01	0221 - Religion and Theology
	Eberhard Karls Universität Tübingen	D TUBINGE01	0221 - Religion and Theology
	Itä-Suomen yliopisto*	SF KUOPIO12	0221 - Religion and Theology
ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ	Universitatea din Craiova	RO CRAIOVA01	0221 - Religion and Theology
ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΟΥ ΑΝΝΑ	University of Cyprus*	CY NICOSIA01	022 - Humanities (except languages)
	Università Ca' Foscari Venezia	I VENEZIA01	022 - Humanities (except languages)
ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre	SK NITRA01	0314 - Sociology and cultural studies
ΛΑΜΠΡΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΑ	Ludwig-Maximilians- Universität München	D MUNCHEN01	0221 - Religion and Theology
	Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre	SK NITRA01	0221 - Religion and Theology
ΜΠΟΖΙΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	Christian-Albrechts- Universität zu Kiel	D KIEL01	022 - Humanities (except languages)
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ	Charles University	CZ PRAHA07	0221 - Religion and Theology
	Universität Kassel	D KASSEL01	0221 - Religion and Theology
	Université Catholique de Lyon	F LYON10	0221 - Religion and Theology
ΠΑΠΑΡΝΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	Theological School of the Church of Cyprus	CY NICOSIA34	0221 - Religion and Theology
ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ ΣΥΜΕΩΝ	Universitatea Valahia din Targoviste	RO TARGOVI01	0221 - Religion and Theology
ΠΕΠΕΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ	Universitatea '1 Decembrie 1918' din	RO ALBAIU01	0221 - Religion and Theology

	Alba Iulia		
ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ	KU Leuven	B LEUVEN01	0221 - Religion and Theology
	Westfälische Wilhelms-Universität Münster	D MUNSTER01	0221 - Religion and Theology
	Universidad CEU San Pablo*	E MADRID21	022 - Humanities (except languages)
	Cardinal Stefan Wyszyński University in Warsaw	PL WARSZAW07	0221 - Religion and Theology
	Universitatea 'Babes-Bolyai' din Cluj-Napoca	RO CLUJNAP01	0221 - Religion and Theology
	University of Helsinki	SF HELSINK01	0221 - Religion and Theology
ΦΙΛΙΩΤΗΣ – ΒΛΑΧΑΒΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	Universitatea din Bucuresti	RO BUCURES09	0221 - Religion and Theology
ΦΙΛΙΩΤΗΣ – ΒΛΑΧΑΒΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	Université catholique de Louvain (UCL)	B LOUVAIN01	0221 - Religion and Theology
ΦΙΛΙΩΤΗΣ – ΒΛΑΧΑΒΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	University of Malta	MT MALTA01	0221 - Religion and Theology
ΦΙΛΙΩΤΗΣ – ΒΛΑΧΑΒΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	Université de Strasbourg	F STRASBO48	0221 - Religion and Theology

*Οι συγκεκριμένες συμφωνίες αφορούν **αποκλειστικά** σε μετακινήσεις μελών ΔΕΠ και όχι φοιτητών.

Συντονιστής Τμήματος για το Erasmus+:

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΕΠΕΣ, Επίκ. Καθηγητής

Συντονιστές Τμήματος για το Erasmus+ International:

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ, Αναπλ. Καθηγητής

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΡΙΒΥΖΑΔΑΚΗ, Επίκ. Καθηγήτρια

Για περαιτέρω πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Τμήματος Ευρωπαϊκών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (<http://www.eurep.auth.gr>), καθώς και την αντίστοιχη υποσελίδα του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού (<http://www.past.auth.gr/el/llp-erasmus>).

2. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

Οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι προσφέρουν εθελοντικά την εμπειρία που έχουν αποκομίσει πάνω σε θέματα εκπαίδευσης και σταδιοδρομίας. Οι σύμβουλοι παρέχουν καθοδήγηση για την ανάπτυξη και την επίτευξη ουσιαστικών εκπαιδευτικών, επαγγελματικών και προσωπικών στόχων. Οι ακαδημαϊκοί σύμβουλοι βοηθούν στην ενημέρωση για τις τελευταίες τάσεις σ' έναν συγκεκριμένο τομέα μελέτης, προτείνουν κατάλληλες αναγνώσεις, παρέχουν γενικές κατευθύνσεις που σχετίζονται με κάποιο τομέα που ενδιαφέρει τους φοιτητές, παρέχουν πληροφορίες για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα ή/και το εξωτερικό, ή παρέχουν πληροφορίες για επαγγελματικές προοπτικές και για την αγορά εργασίας. Οι συναντήσεις με τους ενδιαφερόμενους φοιτητές ή αποφοίτους γίνονται με προκαθορισμένα ραντεβού και σε συγκεκριμένες μέρες και ώρες που ορίζονται από τον ακαδημαϊκό σύμβουλο. Οι φοιτητές και απόφοιτοι που ενδιαφέρονται να κάνουν χρήση του θεσμού των ακαδημαϊκών συμβούλων για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος θα πρέπει να επικοινωνήσουν με τους παρακάτω καθηγητές:

Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι	Προπτυχιακές Σπουδές	Μεταπτυχιακά στην Ελλάδα	Μεταπτυχιακά στο εξωτερικό	Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο
ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, καθηγήτρια	✓	✓	ΗΠΑ, Τσεχία, Ολλανδία	✗
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ, καθηγητής	✓	✓	Γερμανία	✗
ΑΝΝΑ ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΟΥ, καθηγήτρια	✓	✓	Ιταλία	✗
ΔΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ, καθηγήτρια	✓	✓	Αγγλία, Φινλανδία	✗
ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ, καθηγήτρια	✓	✓	Σλοβακία	✗
Π. ΦΙΛΙΩΤΗΣ-ΒΛΑΧΑΒΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, αναπλ. καθηγητής	✓	✓	Γαλλία Βέλγιο Ρουμανία Μάλτα Αυστρία	✓

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΖΙΝΗΣ, αναπλ. καθηγητής	✓	✓	Ελβετία	✓
ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ, αναπλ. καθηγητής	✓	✓	Ρουμανία	X

Για περαιτέρω πληροφορίες: Δομή Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας (ΔΑΣΤΑ) (<http://dasta.auth.gr/AcademicCounselling.aspx>).

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ

Αντικειμενικός σκοπός του μέτρου της Αξιολόγησης Μαθημάτων και Διδακτικής Ικανότητας (ΑΜΔΙ) είναι η έκφραση και καταγραφή της γνώμης των φοιτητών και φοιτητριών που παρακολουθούν την εκπαιδευτική διαδικασία για τη διδακτική ικανότητα των διδασκόντων και την καταλληλότητα των διανεμόμενων διδακτικών συγγραμμάτων. Μέχρι και το χειμερινό εξάμηνο του ακαδ. έτους 2011-2012 η αξιολόγηση στηριζόταν στη συμπλήρωση κατάλληλων ερωτηματολογίων, τα οποία οι διδάσκοντες διένειμαν στους φοιτητές κατά τη διάρκεια ενός μαθήματος προς το τέλος του εξαμήνου. Από το εαρινό εξάμηνο του ακαδ. έτους 2011-2012 η αξιολόγηση πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια του τελευταίου μήνα κάθε εξαμήνου μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας που ανέπτυξε η Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟΔΙΠ) του ΑΠΘ. Η επεξεργασία των αποτελεσμάτων γίνεται αυτόματα και οι διδάσκοντες ενημερώνονται μέσω των ιστοσελίδων της ΜΟΔΙΠ μετά την κατάθεση των βαθμολογιών των μαθημάτων του εκάστοτε εξαμήνου. Τα αποτελέσματα της ηλεκτρονικής αξιολόγησης είναι στη διάθεση οποιουδήποτε έχει νόμιμο συμφέρον, μέσω της Γραμματείας του Τμήματος.

4. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥ ΑΠΘ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΙΤΗΤΕΣ

Όλοι οι φοιτητές του ΑΠΘ έχουν τη δυνατότητα να ζητήσουν τη συνδρομή, για συγκεκριμένο κάθε φορά λόγο, ειδικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου όπως:

Υπηρεσίες Υγείας (<http://www.auth.gr/healthservices>),

Στέγαση (<http://www.auth.gr/housing>),

Πανεπιστημιακή Φοιτητική Λέσχη (<http://www.auth.gr/units/596>),

Γραφείο Διασύνδεσης Σπουδών και Σταδιοδρομίας

(<http://www.auth.gr/directorate/department/43>),

Υποτροφίες (<http://www.auth.gr/scholarships>),
Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας (<http://smg.web.auth.gr/wordpress>),
Κέντρο Διδασκαλίας Ξένων Γλωσσών (<http://www.auth.gr/units/59>),
Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης(<http://www.auth.gr/units/98>),
e-ΑΠΘ (<https://it.auth.gr/el/dashboard>),
Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο (<http://www.auth.gr/units/652>),
Πανεπιστημιακή Κατασκήνωση Καλάνδρας (<http://www.auth.gr/units/603>),
Βιώσιμη Κινητικότητα (<http://www.auth.gr/mobility>),
Παιδικό Κέντρο (<http://www.auth.gr/units/602>)

προκειμένου να τους συνδράμουν σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους ή ακόμη και να γίνουν οι ίδιοι εθελοντές προσφέροντας τις υπηρεσίες τους σε συναδέλφους/συμφοιτητές τους που τις έχουν ανάγκη.

Παράλληλα το **Τμήμα Σπουδών** (<http://dps.auth.gr/el>) του ΑΠΘ εκδίδει στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους τον ΟΔΗΓΟ επιβίωσης του φοιτητή σε ηλεκτρονική μορφή (διατίθεται στην ιστοσελίδα του Τμήματος Σπουδών), με πληροφορίες για το ΑΠΘ και τη Θεσσαλονίκη.

Επίσης οι φοιτητές μπορούν να αντλήσουν σημαντικές πληροφορίες από την ιστοσελίδα του **Τμήματος της Δομής Απασχόλησης και Σταδιοδρομίας** (<http://dasta.auth.gr>) που αποσκοπεί στην καλύτερη και αποτελεσματικότερη σύνδεση του Ιδρύματος με την αγορά εργασίας.

5. ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Στη Θεολογική Σχολή λειτουργεί Βιβλιοθήκη, η οποία προέκυψε από την ενοποίηση των επιμέρους βιβλιοθηκών των παλιών Σπουδαστηρίων της Σχολής, που ήταν κατεσπαρμένες σ' όλο το κτίριο. Η Βιβλιοθήκη είναι πλούσια και οργανωμένη, και διαθέτει αναγνωστήριο(<http://www.lib.auth.gr/el/βιβλιοθήκη-θεολογικής-σχολής-ο>). Η διοίκησή της ασκείται από την Κοσμητεία της Σχολής.

Η Συλλογή της Βιβλιοθήκης κατανέμεται στους εξής τομείς:

- Τμήμα Παλαιτύπων
- Αναγνωστήριο
- α΄ Βιβλιοστάσιο: Περιοδικά, Σειρές, Θεματικοί Κύκλοι, Μεταπτυχιακές και Διδακτορικές Εργασίες, Τμήμα Σλαβικών μελετών

- β' Βιβλιοστάσιο: Κυρίως Συλλογή

ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Δευτέρα, Τετάρτη, Πέμπτη 08:30-20:00

Τρίτη, Παρασκευή 08:30-15:00

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΖΕΛΙΑΤΗΣ

☎ +302310996691, +302310 991381

e-mail : theolib@theosch.auth.gr

6. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

Το Ωρολόγιο Πρόγραμμα μαθημάτων ανακοινώνεται για το χειμερινό εξάμηνο μέχρι τις 10 Οκτωβρίου και για το θερινό εξάμηνο μέχρι τις 10 Φεβρουαρίου. Ως ημερομηνίες έναρξης μαθημάτων ορίζονται για το χειμερινό εξάμηνο η 1^η Νοεμβρίου και για το θερινό η 1^η Μαρτίου. Η διάρκεια των εξαμήνων έχει ως εξής: χειμερινό εξάμηνο έως τις 28/29 Φεβρουαρίου και θερινό εξάμηνο έως 30 Ιουνίου. Κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο δεν διεξάγονται μαθήματα ή εξετάσεις και θεωρούνται μήνες θερινών διακοπών. Επίσης στις διακοπές συγκαταλέγονται:

- **Οι διακοπές Χριστουγέννων:** Από 24 Δεκεμβρίου ως 7 Ιανουαρίου.
- **Οι διακοπές της Αποκριάς:** Από την Πέμπτη της Τυροφάγου ως και την επομένη της Καθαρής Δευτέρας.
- **Οι διακοπές του Πάσχα:** Από τη Μεγάλη Δευτέρα ως την Κυριακή του Θωμά.
- **Η 26^η Οκτωβρίου:** Εορτή του πολιούχου της πόλης Αγίου Δημητρίου. Απελευθέρωση της Θεσσαλονίκης (Εθνική εορτή).
- **Η 28^η Οκτωβρίου:** Επέτειος του "ΟΧΙ" στον ιταλικό φασισμό (Εθνική εορτή).
- **Η 17^η Νοεμβρίου:** Επέτειος εξέγερσης του Πολυτεχνείου το 1973.
- **Η 30^η Ιανουαρίου:** Εορτή των Τριών Ιεραρχών (Θρησκευτική εορτή).
- **Η 25^η Μαρτίου:** Επέτειος της επανάστασης του 1821 εναντίον του τουρκικού ζυγού (Εθνική εορτή).
- **Η 1^η Μαΐου:** Πρωτομαγιά. Ημέρα ταξικής αλληλεγγύης των εργατών (Εργατική εορτή - απεργία).
- **Του Αγ. Πνεύματος:** (Κινητή θρησκευτική εορτή).

Ειδικά στο Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, λόγω της ιδιαιτερότητάς του, δεν γίνονται μαθήματα και το απόγευμα της παραμονής

των παραπάνω εορτών καθώς και το απόγευμα της παραμονής και μέχρι 11 πμ της ημέρας των παρακάτω εορτών:

- **Αγίου Γρηγορίου Παλαμά** (14 Νοεμβρίου)
- **Εισοδίων της Θεοτόκου** (21 Νοεμβρίου)
- **Αγίου Νικολάου** (6 Δεκεμβρίου)
- **Υπαπαντής** (2 Φεβρουαρίου)
- **Αγίου Γεωργίου** (23 Απριλίου)
- **Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης** (21 Μαΐου)
- **Αναλήψεως**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ 1:

ΒΙΒΛΙΚΩΝ, ΠΑΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Α΄ Εξάμηνο

(ΜΘΑ01) Θέματα Μεθοδολογίας της Πατρολογικής, Αγιολογικής και Βιβλικής Έρευνας (Δ. Κακλαμάνος-υπεύθ., Σ. Πασχαλίδης, Α. Παπαρνάκης, Αικ. Τσαλαμπούνη)

(ΠΔ15) Ερμηνεία και θεολογία των προφητικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης (Α. Παπαρνάκης)

(ΠΔ19) Τεχνική και Ερμηνεία της Μεταφράσεως των Ο΄ (Ευ. Δάφνη)

(ΚΔ41) Φιλολογικά και ιστορικά ζητήματα της Καινής Διαθήκης (Κ. Παπαδημητρίου-υπεύθ., Α. Κραλίδης, Αικ. Τσαλαμπούνη)

(ΠΓ21) Ειδικά θέματα θεολογίας των Καππαδοκών Πατέρων (Θ. Πιτταράς)

(ΘΡ12) Θέματα μεθοδολογίας και επιστημονικής θεωρίας στη Θρησκειολογία (Α. Κραλίδης)

Β΄ Εξάμηνο

(ΠΔ17) Ιστορία της πρόσληψης της Παλαιάς Διαθήκης στην Καινή Διαθήκη και στην Εκκλησιαστική Παράδοση (Α. Παπαρνάκης)

(ΚΔ37) Ζητήματα γλώσσας και ερμηνείας της Καινής Διαθήκης (Κ. Παπαδημητρίου)

(ΚΔ38) Ερμηνευτικά και θεολογικά ζητήματα των Ευαγγελίων (Αικ. Τσαλαμπούνη)

(ΠΓ14) Βασικά γνωρίσματα της Πατερικής θεολογίας (Σ. Λάμπρου)

(ΠΓ4) Ειδικά θέματα της χαλκηδόνιας και μεταχαλκηδόνιας Γραμματείας (Θ. Πιτταράς)

(ΠΓ37) Οι πατερικές σπουδές μετά την Αναγέννηση (Α. Καραμανίδου)

(ΑΓ9) Σταθμοί στη Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Αγιολογία (Σ. Πασχαλίδης-υπεύθ., Δ. Κακλαμάνος)

(ΘΡ16) Θέματα Ιστορίας των Θρησκειών (Α. Κραλίδης)

Γ΄ Εξάμηνο

(ΠΔ18) Θεολογία της Μεταφράσεως των Ο΄ (Ευ. Δάφνη)

(ΚΔ39) Ζητήματα Ερμηνευτικής της Καινής Διαθήκης (Δρ Ροδή Γεωργιάδου [ΕΔΒΜ 191, Στο πλαίσιο απόκτησης ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας])

(ΚΔ40) Ερμηνευτικά και θεολογικά ζητήματα των Επιστολών και των Πράξεων των Αποστόλων (Αικ. Τσαλαμπούνη)

(ΠΓ38) Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον 2ο ως τον 8ο αι (Σ. Πασχαλίδης-υπεύθ., Θ. Πιτταράς)

(ΠΓ39) Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον 9^ο έως τον 15^ο αι. (Σ. Λάμπρου)

(ΠΓ40) Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας των μετὰ την Άλωση χρόνων (Α. Καραμανίδου)

Ειδίκευση 2: ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΔΟΓΜΑΤΟΣ, ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Α' Εξάμηνο

(ΔΘ48) Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Εκκλησίας Α' (Β. Τσίγκος-υπεύθ., Γ. Σίσκος)

(ΔΘ49) Θέματα Ιστορίας της Οικουμενικής Κινήσεως (Στ. Χαραλαμπίδης)

(ΔΘ50) Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας (π. Χρήστος Φιλιώτης-υπεύθ., π. Βασίλειος Γεωργόπουλος, Ευστράτιος Μουρατίδης)

(ΔΘ33) Θέματα Σύγχρονων Χριστιανικών Αιρέσεων Α' (π. Β. Γεωργόπουλος)

(ΔΘ54) Θεός έρωτας. Οι απαρχές της μυστικής θεολογίας (Κ. Μποζίνης)

(ΔΘ47) Θεολογία και Νέες Τεχνολογίες (Ευ. Μουρατίδης)

(ΙΕ37) Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας (Κ. Χρήστου)

(ΙΕ38) Οικουμενικό Πατριαρχείο και Σλαβικές Εκκλησίες (Ι. Μπάκας-υπεύθ., Α. Αγγελούδου)

(ΙΕ27) Χριστιανική Τοπογραφία – Τοπική Εκκλησιαστική Ιστορία (Ι. Μπάκας-υπεύθ., Α. Αγγελούδου)

Β' Εξάμηνο

(ΔΘ51) Θέματα Διορθόδοξων Σχέσεων και Διαχριστιανικών Διαλόγων (Στ. Χαραλαμπίδης)

(ΔΘ53) Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Εκκλησίας Β' (Β. Τσίγκος-υπεύθ., Γ. Σίσκος)

(ΔΘ34) Θέματα σύγχρονων Χριστιανικών Αιρέσεων Β' (π. Βασίλειος Γεωργόπουλος)

(ΙΕ39) Το πρόβλημα του εθνικισμού στις Εκκλησίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης (Μητρ. Ανδρέας Νανάκης)

(ΙΕ40) Πηγές Εκκλησιαστικής και Βυζαντινής Ιστορίας (Μητρ. Ανδρέας Νανάκης)

(ΙΕ36) Η γεωπολιτική του Χριστιανισμού στην Ανατολική Μεσόγειο (Ι. Μπάκας)

(ΙΕ41) Η πολιτική θεωρία του Χριστιανισμού (Κ. Μποζίνης - υπεύθ., Κ. Χρήστου)

(ΑΤ17) Θέματα χριστιανικής και βυζαντινής αρχαιολογίας και τέχνης Α' (Α. Τριβυζαδάκη)

Γ' Εξάμηνο

(ΔΘ52) Θέματα Ιστορίας Δογμάτων (π. Χρήστος Φιλιώτης)

(ΕΟ17) Θέματα ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου (Κ. Χρήστου)

(ΙΕ42) Θέματα σχέσεων Εκκλησίας-Πολιτείας (Ιστορική θεώρηση) (Δρ Θεοχάρης Αναγνωστόπουλος [ΕΔΒΜ 191, Στο πλαίσιο απόκτησης ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας])

(ΑΤ18) Θέματα χριστιανικής και βυζαντινής αρχαιολογίας και τέχνης Β' (Α. Τριβυζαδάκη)

Ειδίκευση 3: ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Α' Εξάμηνο

(ΔΙ21) Πηγές Κανονικού Δικαίου (Θ. Γιάγκου)

(ΛΤ18) Η Εκκλησία ως λατρεύουσα κοινότητα (π. Στυλιανός Χατζηγηρηγορίου)

(ΠΜ16) Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου (π. Αθανάσιος Γκίκας - υπεύθ., π. Στυλιανός Τσιπούρας)

(ΠΑ6) Χριστιανική Παιδαγωγική (Ευ. Πεπές)

(ΗΚ01) Γάμος και Οικογένεια. Ηθική και κοινωνιολογική θεώρηση (Μ. Βάντσος - υπεύθ., Κ. Κωτσιόπουλος)

Β' Εξάμηνο

(ΠΜ17) Σύγχρονα θέματα Ποιμαντικής Διακονίας, Κανονικού Δικαίου και Θείας Λατρείας. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις (Σεμινάριο) (Θ. Γιάγκου - υπεύθ., π. Αθανάσιος Γκίκας, π. Χρυσόστομος Νάσσης)

(ΔΙ22) Ο συνοδικός θεσμός (Σεμινάριο) (Θ. Γιάγκου-υπεύθ., Γ. Γκαβαρδίνας, Δ. Νικολακάκης)

(ΛΤ19) Ο Χριστιανικός Ναός: Ορθόδοξη λειτουργική και βυζαντινή καλλιτεχνική παράδοση (Ε. Χρυσάφη)

(ΜΥ2) Ειδικά θέματα βυζαντινής μουσικολογίας (Ι. Λιάκος)

(ΠΑ10) Παιδαγωγική Ψυχολογία (Ευ. Πεπές)

(ΗΚ02) Βιοηθική (Σεμινάριο) (Μ. Βάντσος - υπεύθ., Ε. Καλοκαιρινού)

(ΗΚ03) Θέματα κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού (Κ. Κωτσιόπουλος)

Γ' Εξάμηνο

(ΛΤ28) Θεία λατρεία και πνευματική ζωή (π. Νικόδημος Σκρέττας)
(ΛΤ29) Ομιλητική - Αισθητική του λόγου και της τέχνης (Τ. Τσομπάνης, Π. Παπαδημητρίου, Ι. Σαρηγιαννίδης)
(ΛΤ30) Μεθοδολογία και κατευθύνσεις στη σύγχρονη λειτουργιολογική έρευνα (π. Χρυσόστομος Νάσσης)
(ΜΥ3) Ειδικά θέματα βυζαντινής και μεταβυζαντινής Υμνογραφίας (Δ. Κακλαμά-νος)
(ΜΥ5) Πρακτική άσκηση στην Ψαλτική Τέχνη (Ι. Λιάκος)
(ΠΑ7) Ειδική Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών (Ευ. Πεπές)
(ΠΜ18) Εφαρμογές της Ποιμαντικής (π. Αθανάσιος Γκίκας - υπεύθ., π. Στυλιανός Τσιπούρας)
(ΗΚ04) Θέματα κοινωνικής και οικολογικής ηθικής (Μ. Βάντσος)
(ΗΚ05) Χριστιανισμός, Πολιτική, Οικονομία και Κράτος Πρόνοιας (Κ. Κωτσιόπουλος)
(Δ1) Ερμηνεία Ιερών Κανόνων (Γ. Γκαβαρδίνας)
(Δ12) Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας (Δ. Νικολακάκης)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ

Περιγραφή γνωστικού αντικειμένου και περιεχομένου των μαθημάτων

ΔΜ = Διδακτικές μονάδες

ECTS = Ευρωπαϊκές πιστωτικές μονάδες

Υ = Υποχρεωτικό

ΥΕ = Κατ' επιλογήν υποχρεωτικό

Χ = Χειμερινό εξάμηνο

Ε = Εαρινό εξάμηνο

**ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ 1: ΒΙΒΛΙΚΩΝ, ΠΑΤΕΡΙΚΩΝ,
 ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

Α΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΜΘΑοι] Θέματα Μεθοδολογίας της Πατρολογικής, Αγιολογικής και Βιβλικής Έρευνας		
Διδάσκοντες	ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ, ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΡΝΑΚΗΣ, ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ		
Τύπος μαθήματος:	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Παρουσιάζονται τα βήματα για την έρευνα και τη συγγραφή μιας θεολογικής μονογραφίας (διπλωματικής εργασίας ή διδακτορικής διατριβής), με έμφαση στη μεθοδολογία και τα Instrumenta Studiorum που αφορούν στην Πατρολογία, την Αγιολογία και τις Βιβλικές Σπουδές.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Τα βήματα για τη συγγραφή μιας εργασίας I: Επιλογή του θέματος – στόχοι μιας διπλωματικής εργασίας. 2. Τα βήματα για τη συγγραφή μιας εργασίας II: Αναζήτηση της κύριας και δευτερεύουσας βιβλιογραφίας. 3. Τα βήματα για τη συγγραφή μιας εργασίας III: Το περιεχόμενο και τα όρια μιας διπλωματικής εργασίας. 4. Τα βήματα για τη συγγραφή μιας εργασίας IV: Αποδελτίωση – Θεματική διαίρεση του υλικού σε κεφάλαια-ενότητες – Εισαγωγή σε ηλεκτρονικές εφαρμογές αποδελτίωσης και οργάνωσης της δομής μιας εργασίας (MindMeister, OneNote). 5. Τα βήματα για τη συγγραφή μιας εργασίας V: Η διάρθρωση-δομή μιας διπλωματικής εργασίας. 6. Τα βήματα για τη συγγραφή μιας εργασίας VI: Αξιολόγηση των πηγών και της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας. 7. Βιβλιογραφικές παραπομπές. Η τεχνική και η λειτουργία των υποσημειώσεων – Εισαγωγή σε ηλεκτρονικά εργαλεία σύνταξης παραπομπών (Zotero, Mendeley). 8. Instrumenta Studiorum στην Πατρολογία και την Αγιολογία I: Κλείδες και Λεξικά. 9. Instrumenta Studiorum στην Πατρολογία και την Αγιολογία II: Σειρές – Κριτικές εκδόσεις κειμένων. 10. Instrumenta Studiorum στη σπουδή της Παλαιάς Διαθήκης: α) Λεξικά, β) Εκδόσεις Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, γ) Αρχαίες πηγές (κείμενα, επιγραφές, κατάλογοι μνημείων), δ) υπομνήματα αρχαία, ε) νέες σειρές ερμηνευτικών υπομνημάτων. 11. Instrumenta Studiorum στη σπουδή της Καινής Διαθήκης: α) Λεξικά, β) Εκδόσεις Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, γ) Αρχαίες πηγές (κείμενα, επιγραφές, κατάλογοι μνημείων), δ) υπομνήματα αρχαία, ε) νέες σειρές ερμηνευτικών υπομνημάτων. 12. Οι πατρολογικές και αγιολογικές σπουδές στο Διαδίκτυο. Ηλεκτρονικές πηγές, δευτερεύουσα βιβλιογραφία και μεταφράσεις. Αναζήτηση και εύρε-</p>		

	ση της δευτερεύουσας βιβλιογραφίας σε βάσεις ηλεκτρονικών περιοδικών, 13. Οι βιβλικές σπουδές στο Διαδίκτυο: βάσεις δεδομένων, ηλεκτρονικοί κατάλογοι περιοδικών, ερμηνευτικά εργαλεία και συλλογές κειμένων.
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΔ15] Ερμηνεία και θεολογία των προφητικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης		
Διδάσκων	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΡΝΑΚΗΣ		
Τύπος μαθήματος:	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στο μάθημα παρουσιάζονται τα προφητικά βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης. Ειδικότερα, δίνεται έμφαση α) στο ιστορικό περιβάλλον του κάθε προφήτη, β) στις πτυχές της διδασκαλίας και της θεολογίας τους και, τέλος, γ) ερμηνευτικά ζητήματα των προφητικών κειμένων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Το βιβλίο του προφήτη Ωσηέ. 2. Το βιβλίο του προφήτη Αμώς. 3. Το βιβλίο του προφήτη Μιχαία. 4. Το βιβλίο του προφήτη Ιωήλ. 5. Το βιβλίο του προφήτη Οβδιού, Αββακούμ και Ναούμ. 6. Το βιβλίο του προφήτη Ιωνά. 7. Το βιβλίο του προφήτη Σοφονία. 8. Το βιβλίο του προφήτη Αγγαίου και Ζαχαρία. 9. Το βιβλίο του προφήτη Μαλαχία. 10. Το βιβλίο του προφήτη Ησαία. 11. Το βιβλίο του προφήτη Ιερεμία. 12. Το βιβλίο του προφήτη Ιεζεκιήλ. 13. Το βιβλίο του προφήτη Δανιήλ.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΔ19] Τεχνική και ερμηνεία της μεταφράσεως των Ο΄		
Διδάσκουσα	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΔΑΦΝΗ		
Τύπος μαθήματος:	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες θα μελετήσουν την σχέση της Μεταφράσεως των Ο΄ προς το εβραϊκό πρωτότυπο επί τη βάσει εκλεκτών μεταφορικών εκφράσεων σχετιζομένων προς τις ανθρωπολογικές και κοσμολογικές αντιλήψεις του βιβλίου του Ιώβ.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικά. 2. Ιώβ 1. 3. Ιώβ 2. 4. Ιώβ 3. 5. Ιώβ 9. 6. Ιώβ 10. 7. Ιώβ 14εξ. 8. Ιώβ 29. 9. Ιώβ 32εξ. 10. Ιώβ 38εξ. 11. Ιώβ 40εξ. 12. Η Ανθρωπολογία του Ιώβ. 13. Η Κοσμολογία του Ιώβ.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΔ36] Φιλολογικά και ιστορικά ζητήματα της Καινής Διαθήκης		
Διδάσκοντες	ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ, ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Το μάθημα μελετά τα κείμενα της Καινής Διαθήκης στο πλαίσιο του ιστορικού και θρησκευτικού περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο δημιουργήθηκαν, και με τη φιλολογική μορφή, με την οποία μας παραδόθηκαν. Εξετάζονται ζητήματα που αφορούν στον συγγραφέα, στο γραμματολογικό είδος του κειμένου και στη σχέση του με τη γραμματεία της εποχής, στον τρόπο της σύνταξης και σε μεταφραστικά ζητήματα. Εξετάζονται, επίσης, αντίστροφα, τί αυτά τα κείμενα αποκαλύπτουν για το ιστορικό, κοινωνικό και θρησκευτικό περιβάλλον τους, ποιες ήταν οι καταστάσεις ζωής στις οποίες ανταποκρίνονται και κατά πόσο αντικειμενική και αντιπροσωπευτική είναι η μαρτυρία τους για τα γεγονότα της εποχής τους.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Η φιλολογία της Καινής Διαθήκης (Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ). 2. Η Καινή Διαθήκη και η γραμματεία της εποχής της (Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ). 3. Ιστορικοκριτικά ζητήματα της Καινής Διαθήκης (Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ). 4. Μεταφραστικά ζητήματα της Καινής Διαθήκης (Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ). 5. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 6. Αξιοποίηση των αρχαίων πηγών στη μελέτη της Καινής Διαθήκης: μεθοδολογικά ζητήματα (Αικ. ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ). 7. Αρχαιολογία και Καινή Διαθήκη (Αικ. ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ). 8. Επιγραφές και Καινή Διαθήκη (Αικ. ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ). 9. α) Επίσκεψη αρχαιολογικών χώρων/μουσείων και εργασία πεδίου β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 10. Pax Romana και Καινή Διαθήκη: ζητήματα πολιτικής ιδεολογίας και θεολογίας τον 1ο αι. μ.Χ. (Α. ΚΡΑΛΙΔΗΣ). 11. Λατρείες στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία και Καινή Διαθήκη (Α. ΚΡΑΛΙΔΗΣ). 12. α) Παρουσίαση ειδικών μελετών (βιβλίων, εισηγήσεων και άρθρων) β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Η συμβολή της μελέτης της Καινής Διαθήκης στις ανθρωπιστικές σπουδές (Κ. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ).</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ21] Ειδικά θέματα θεολογίας των Καππαδοκών Πατέρων		
Διδάσκων	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΙΤΤΑΡΑΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Διδάσκονται ειδικότερα θέματα της θεολογίας των Καππαδοκών Πατέρων. Επεξηγούνται και αναλύονται βασικά θεολογικά θέματα που κατεγράφησαν στην εν λόγω πατερική γραμματεία, καθώς παρουσιάζονται οι θέσεις των ανωτέρω Πατέρων σε συνάρτηση πάντα με τα ανακύπτοντα ζητήματα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Η συμβολή των Καππαδοκών Πατέρων στη θεολογική ορολογία. 2. Η γνώση του Θεού κατά τον Μ. Βασίλειο. Διάκριση ουσίας και ενεργειών-ονομάτων. 3. Περί της αγίας Τριάδος. Διάκριση ουσίας και υποστάσεων κατά τον Μ. Βασίλειο. 4. α) Δημιουργία και εξέλιξη στον Μ. Βασίλειο. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Θεολογία, θεογνωσία και θεοπτία στον Γρηγόριο τον Θεολόγο. 6. Ο τρόπος ύπαρξης του τριαδικού Θεού κατά τον Γρηγόριο τον Θεολόγο. 7. Η Θεία ενανθρώπηση και η σωτηρία του ανθρώπου κατά τον Γρηγόριο τον Θεολόγο. «Το γαρ απρόσληπτον αθεράπευτον». 8. α) Γνώση του Θεού και θεία ονόματα κατά τον Γρηγόριο Νύσσης. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Θεός και δημιουργία κατά τον Γρηγόριο Νύσσης. 10. Ο άνθρωπος και το μυστήριο της θείας ενανθρώπησης κατά τον Γρηγόριο Νύσσης. 11. Σωτηρία και αποκατάσταση στα έργα του Γρηγορίου Νύσσης. 12. α) Η συμβολή του Αμφιλοχίου Ικονίου στη χριστολογική ορολογία και διδασκαλία. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Η θεολογική διδασκαλία του Αστερίου Αμασείας.</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΘΡ12] Θέματα μεθοδολογίας και επιστημονικής θεωρίας στη Θρησκευολογία		
Διδάσκων	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα περιλαμβάνει α) διεξοδική παρουσίαση όλων των μεθοδολογικών ζητημάτων που αφορούν στην επιστήμη της Θρησκευολογίας β) τις επιμέρους ενότητες της επιστημονικής θεωρίας της θρησκείας γ) πρακτική εφαρμογή και άσκηση από την πλευρά		

	των φοιτητών.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Εισαγωγή. Η Θρησκευολογία ως επιστήμη. Σύγχρονες τάσεις και πρακτικές. 2. I. Θέματα Μεθοδολογίας. α. Η επιστημονική μελέτη της θρησκείας. Βασικές αρχές και κανόνες. 3. I. Θέματα Μεθοδολογίας. β. Η επιστημονική/ερευνητική προσέγγιση της κάθε θρησκευτικής παράδοσης. Συγκέντρωση και αξιολόγηση των πρώτων στοιχείων. 4. I. Θέματα Μεθοδολογίας. γ. Τεχνικές οδηγίες προσέγγισης των πηγών και της βιβλιογραφίας. Εξοικείωση με τις Βιβλιοθήκες και τις Ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων σε ΑΕΙ και Ινστιτούτα του εσωτερικού και εξωτερικού. 5. I. Θέματα Μεθοδολογίας. δ. Τεχνικές οδηγίες για την διαχείριση, κατάταξη και επεξεργασία του πρωτογενούς/πρωτότυπου υλικού. Άσκηση. 6. I. Θέματα Μεθοδολογίας. ε. Τεχνική κατάρτιση με υποδείγματα. Σύνταξη μικρών δοκιμίων. Προφορική παρουσίαση. Σχολιασμός και παρατηρήσεις. 7. II. Θέματα Επιστημονικής θεωρίας. α. Οι απαρχές της θρησκείας. Γενικές παρατηρήσεις και σχόλια. Ανάθεση εργασιών προόδου. 8. II. Θέματα Επιστημονικής θεωρίας. β. Η επιστημονική μελέτη της θρησκείας και οι γνωσιακές επιστήμες. Νεότερες εκτιμήσεις. Σχόλια και υποδείξεις στις εργασίες προόδου. 9. II. Θέματα Επιστημονικής θεωρίας. γ. Η χρήση των προτύπων και οι θρησκευτικές έννοιες. Ιστορική προσέγγιση. Ανάθεση κύριας φροντιστηριακής εργασίας. 10. II. Θέματα Επιστημονικής θεωρίας. ε. Θρησκεία και ηθική, θρησκεία και δόγμα, θρησκεία και πίστη στις κοινωνίες του χθές και του σήμερα (κοινωνική/ταξική διαστρωμάτωση, νομοθεσία, ήθη, έθιμα, παραδόσεις). Διευκρινήσεις σε θέματα που αφορούν τις εργασίες των μεταπτ. φοιτητών. 11. II. Θέματα Επιστημονικής θεωρίας. στ. Θρησκεία και θάνατος, θρησκεία και θεολογία, θρησκεία και εσχατολογία. Διευκρινήσεις σε θέματα που αφορούν τις εργασίες των μεταπτ. φοιτητών. 12. II. Θέματα Επιστημονικής θεωρίας. ζ. Θρησκεία και τελετουργία. Σύνοψη. Συζήτηση. Προφορική παρουσίαση εργασιών. Σχόλια, απορίες, διευκρινήσεις. 13. Προφορική παρουσίαση εργασιών. Σχόλια, απορίες, διευκρινήσεις. Γενικές παρατηρήσεις.</p>

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΔ17] Ιστορία της πρόσληψης της Παλαιάς Διαθήκης στην Καινή Διαθήκη και στην Εκκλησιαστική Παράδοση
Διδάσκων	ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΠΑΡΝΑΚΗΣ

Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Μελέτη της ιστορίας της ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης από τον α΄ έως τον ιε΄ αι. Αρχές και μέθοδοι.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικό. Περιγραφή μαθήματος. Εξέλιξη και σύγχρονη κατάσταση του επιστημονικού πεδίου της ιστορίας της πρόσληψης της Π. Διαθήκης. 2. Περίοδοι ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης (ενδοβιβλική ερμηνεία, περίοδος του δευτέρου Ναού, Κουμράν και αποκαλυπτική γραμματεία). 3. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης στην Κ. Διαθήκη Ι (ευαγγέλια). 4. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης στην Κ. Διαθήκη ΙΙ (απ. Παύλος). 5. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης στην Κ. Διαθήκη ΙΙΙ (καθολικές επιστολές-Αποκάλυψη). 6. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον β΄-γ΄ αι. 7. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον δ΄-ε΄ αι. Ι. 8. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον δ΄-ε΄ αι. ΙΙ. 9. Η ερμηνεία της Π. Διαθήκης τον στ΄-ιε΄ αι. 10. Σύγχρονα εργαλεία μελέτης των βιβλικών αναφορών στην εκκλησιαστική παράδοση. 11. Αρχές πατερικής ερμηνευτικής Ι (πατερικά κείμενα). 12. Αρχές πατερικής ερμηνευτικής ΙΙ (σύγχρονη έρευνα). 13. Σύνοψη – Συμπεράσματα.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΔ37] Ζητήματα γλώσσας και ερμηνείας της Καινής Διαθήκης		
Διδάσκουσα	ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Διδάσκονται ειδικά ζητήματα της Κοινής ελληνιστικής γλώσσας κατά την ελληνιστική και αυτοκρατορική περίοδο με αναφορά στα κείμενα της Καινής Διαθήκης και από την άποψη της ερμηνευτικής συμβολής τους. Εξετάζονται τα κυριότερα γλωσσολογικά προβλήματα, που αφορούν στην κοινωνικοιστορική μελέτη της γλώσσας της Καινής Διαθήκης, όπως καθομιλουμένη Κοινή, αττικισμός, διγλωσσία, σημειτισμοί, λατινισμοί κ.ά.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Θεωρητικά ζητήματα της γλώσσας της Καινής Διαθήκης. 2. Η φιλολογία του κειμένου της Καινής Διαθήκης. Γραμματικά και συντακτικά ζητήματα. 3. Η βιβλική επίδραση στη γλώσσα της Καινής Διαθήκης. Σημιτισμοί. 4. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Οι Ο΄ και η γλώσσα της Καινής Διαθήκης. Λεξιλόγιο και σημασίες. 6. Αρχαία Ελληνικά, Κοινή Ελληνιστική και η Ελληνική της Καινής Διαθήκης. 7. Σημασιολογία και η γλώσσα της Καινής Διαθήκης. 8. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελε-		

	<p>τών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Κοινωνιο-γλωσσολογία και η γλώσσα της Καινής Διαθήκης. 10. Κειμενογλωσσολογική ανάλυση (ανάλυση λόγου) του κειμένου της Καινής Διαθήκης. 11. Μεταφραστικά ζητήματα της Καινής Διαθήκης. 12. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών.</p>
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΔ38] Ερμηνευτικά και θεολογικά ζητήματα των ευαγγελίων		
Διδάσκουσα	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Θέμα του μαθήματος είναι η ευαγγελική παράδοση, οι ιδιαίτερες πηγές των επιμέρους ευαγγελίων και οι μεταξύ των τριών συνοπτικών σχέσεις.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Το συνοπτικό πρόβλημα και οι λύσεις που προτάθηκαν από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. 2. Προφορική παράδοση και συλλογική μνήμη (Byrskog, LeDonn). 3. η Πηγή των Λογίων και η σημασία της στην αρχέγονη Εκκλησία. 4. Η Πηγή των Λογίων και το Ευαγγέλιο του Θωμά. 5. Οι λογοτεχνικές και θεολογικές αλληλεξαρτήσεις και επιρροές των τριών συνοπτικών ευαγγελίων. 6. Ο Μάρκος και οι πηγές του. 7. Το ιδιαίτερο υλικό του Ματθαίου και το Λουκά. 8. Θεολογικά θέματα και μοτίβα και η θέση τους μέσα στην αφηγηματική δομή των τριών συνοπτικών. 9. Η ιστορία του Πάθους. 10. Η πιθανή σχέση των τριών συνοπτικών με το κατά Ιωάννην. 11. Το πρόβλημα της σύνταξης του κατά Ιωάννην. 12. Αφηγηματική δομή του κατά Ιωάννην και διακειμενικότητα. 13. Θεολογικά θέματα του κατά Ιωάννην.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ14] Βασικά γνωρίσματα της πατερικής θεολογίας		
Διδάσκουσα	ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται και αναπτύσσονται βασικά γνωρίσματα της πατερικής θεολογίας, τα οποία προσδιόρισαν την πνευματική φυσιογνωμία της Ορθοδοξίας. Συγχρόνως μελετώνται οι πηγές της Πατρολογίας και ο τρόπος χρήσης αυτών.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγικό μάθημα. 2. Πηγές της επιστήμης της Πατρολογίας. 3. Πώς γράφεται μια επιστημονική (δι-		

	<p>πλωματική) εργασία [Α΄]. 4. α) Πώς γράφεται μια επιστημονική (διπλωματική) εργασία [Β΄] – β) Παρακολούθηση του επιστημονικού Colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Οι Πατέρες συνεχιστές της αποστολικής παραδόσεως [Α΄]. 6. Οι Πατέρες συνεχιστές της αποστολικής παραδόσεως [Β΄]. 7. Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή. 8. α) Consensus patrum – β) Παρακολούθηση του επιστημονικού Colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Διαμόρφωση των δογμάτων της πίστεως και του ήθους. 10. Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή. 11. Ορθοδοξία και ορθοπραξία [Α΄]. 12. α) Β΄. Ορθοδοξία και ορθοπραξία [Β΄] – β) Παρακολούθηση του επιστημονικού Colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή.</p>
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ4] Ειδικά θέματα της χαλκηδόνιας και μεταχαλκηδόνιας Γραμματείας και Θεολογίας		
Διδάσκων	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΙΤΤΑΡΑΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Διδάσκονται ειδικότερα θέματα από τη χαλκηδόνια και μεταχαλκηδόνια γραμματεία. Επεξηγούνται και αναλύονται βασικά θεολογικά θέματα που ανέκυψαν αυτή την περίοδο, καθώς παρουσιάζονται οι θέσεις των Πατέρων σε συνάρτηση πάντα με τα ανακύπτοντα ζητήματα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η θεολογική ορολογία και διδασκαλία του Κυρίλλου Αλεξανδρείας και ο Μονοφυσισμός. 2. Η θεολογική ορολογία του Πρόκλου Κων/πόλεως και η Χαλκηδόνα. 3. Ο Θεοδώρητος Κύρου και οι μονοφυσίτες. 4. α) Διόσκορος Αλεξανδρείας. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Τόμος του Λέοντα. 6. Λεόντιος Βυζάντιος. Θεολογία και Γραμματεία. 7. Αφθαρτοδοκίτες και αγνοήτες. 8. α) Αναστάσιοι Σιναίτες. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Αρεοπαγίτικα συγγράμματα. 10. Ιωάννης φιλόπονος. 11. Ιουστινιανός και συνεργάτες. Πολιτική και θεολογία. 12. α) Σεβήρος και λοιποί μονοφυσίτες. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θε-		

	ολογίας. Σεβήρος και λοιποί μονοφυσίτες. 13. Αποφθέγματα Πατέρων.
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ37] Οι πατερικές σπουδές στη Δύση μετά την Αναγέννηση		
Διδάσκουσα	ANNA KAPAMANIDOY		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Ανάλυση και παρουσίαση των θεολογικών ζυμώσεων της Δύσεως προς την Ανατολή. Απαριθμούνται πλήθος τίτλων, από γενικές βιβλιογραφίες και βοηθήματα που εκδόθηκαν στη Δύση, επισημαίνοντας την ανάγκη της συνέχισης των εκδόσεων νέων ή των επανεκδόσεων παλιών κειμένων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Γενική παρουσίαση του θέματος. Οι Πατέρες και η σημασία τους. 2. Η δομή μιας επιστημονικής εργασίας. 3. Αυθεντία και κύρος της Πατερικής Θεολογίας. Η Δύση στρέφεται προς την Ανατολή 4. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum – Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας 5. Κέντρα εκδόσεων, εκδόσεις και εκδότες Πατερικών Κειμένων στη Δύση. 6, 7. Οι Λατίνοι και η διδασκαλία της Πατερικής Γραμματείας. 8. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum–Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας 9, 10. Οι μετά τον 19ο αι. εκπρόσωποι της Ορθοδόξου, της Προτεσταντικής και Λατινικής Θεολογίας 11. Παρουσίαση εργασιών από τους Μεταπτυχιακούς φοιτητές. Συζήτηση, κρίσεις, σχόλια. 12. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum –Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Παρουσίαση εργασιών από τους Μεταπτυχιακούς φοιτητές. Συζήτηση, κρίσεις, σχόλια.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΑΓ9] Σταθμοί στην βυζαντινή και μεταβυζαντινή Αγιολογία		
Διδάσκοντες	ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ, ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η μεσοβυζαντινή περίοδος ορίζεται ως η πλέον σημαντική για την ανάπτυξη της αγιολογικής γραμματείας. Ως αφετηρία ορίζεται η εικονομαχική περίοδος, κατά την οποία τα αγιολογικά κείμενα διεδράματισαν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο τόσο ως προς την		

	<p>καθιέρωση των αγίων που αντέδρασαν στη διδασκαλία των Εικονομάχων όσο και ως προς τη λειτουργική θεμελίωση της τιμής των αγίων, των ιερών εικόνων και των λειψάνων, την τιμή των οποίων αμφισβητούσαν οι Εικονομάχοι. Κατά την ίδια περίοδο διακρίνεται το αγιολογικό έργο που προέρχεται από προβεβλημένους για το εκκλησιαστικό και θεολογικό έργο τους Πατριάρχες, ενώ κατά τη μεταεικονομαχική περίοδο κυριαρχούν και οι τάσεις που διαμορφώνονται κατά τους προηγούμενους αιώνες: η μετάφραση και η συλλογή των προγενέστερων αγιολογικών κειμένων. Κύριοι φορείς τους αναδεικνύονται ο Νικήτας Παφλαγών και ο Συμεών Μεταφραστής. Κατά τους επόμενους αιώνες ως το τέλος της βυζαντινής εποχής η αγιολογία εξακολουθεί να εξελίσσεται και να γνωρίζει σημαντικές εξάρσεις, όπως κατά την περίοδο του Ησυχασμού. Ταυτόχρονα αναπτύσσονται και νέα είδη, όπως τα νεομαρτυρολογικά κείμενα, για να εξαρθεί η τιμή των νέων μαρτύρων της Εκκλησίας μετά την επικράτηση του Ισλάμ στα βυζαντινά εδάφη. Έτσι, εξακολουθεί να αναπτύσσεται η αγιολογία καθόλη τη μεταβυζαντινή εποχή, γνωρίζοντας μάλιστα και σημαντικές περιόδους ακμής, τόσο στο πλαίσιο αναπτύξεως της νεομαρτυρικής γραμματείας όσο και της συλλογής, παράφρασης και έκδοσης των προγενέστερων αγιολογικών κειμένων της βυζαντινής περιόδου.</p>
<p>Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)</p>	<p>1. Η Αγιολογία της Εικονομαχικής Περιόδου: Η «χρυσή εποχή» της βυζαντινής Αγιολογίας (Νέοι Βίοι για Νέους Αγίους). 2. Ο όσιος Θεόδωρος ο Στουδίτης και το αγιολογικό έργο του. 3. Οι Οικουμενικοί Πατριάρχες της Εικονομαχίας και το αγιολογικό τους έργο: Γερμανός Α΄, Ταράσιος, Μεθόδιος Α΄ και Μ. Φώτιος. 4. Η αγιολογική ακμή του 9^{ου} και 10^{ου} αιώνα και ο βυζαντινός εγκυκλοπαιδισμός: οι νέες τάσεις (μετάφραση, συλλογή και κωδικοποίηση των αγιολογικών κειμένων). 5. Η αυτοκρατορική αγιολογία: Λέων ΣΤ ο Σοφός, Κωνσταντίνος Ζ΄ Πορφυρογέννητος και Αυτοκρατορικά Μηνολόγια. 6. Νικήτας Δαβίδ Παφλαγών και Συμεών Μεταφραστής. 7. Η Βυζαντινή Αγιολογία του 11ου και 12ου αιώνα. 8. Η Ανάκαμψη της παλαιολογίας περιόδου και οι κυριότεροι εκπρόσωποί της: Κωνσταντίνος Ακροπολίτης και Θεόδωρος Μετοχίτης. 9. Η Αγιολογία της εποχής του Βυζαντινού Ησυχασμού: Γρηγόριος Παλαμάς, Φιλόθεος Κόκκινος, Νικηφόρος Γρηγοράς, Νικηφόρος Κάλλιστος Ξανθόπουλος, Κάλλιστος Α΄. 10. Τάσεις και πρόσωπα της μεταβυζαντινής Αγιολογίας: Ανάπτυξη της νεομαρτυρικής γραμματείας, μετάφραση, συλλογή</p>

	<p>και έκδοση των αγιολογικών κειμένων (Αγάπιος Λάνδος, Ιερόθεος Ιβηρίτης κ.ά.). 11. Οι νεομάρτυρες και οι βιογράφοι τους (15^{ος}-18^{ος} αι.): Μανουήλ Κορίνθιος, Μελέτιος Συρίγος, Ιωάννης Καρυοφύλλης, παπα-Ιωνάς Κausοκαλυβίτης, Καισάριος Δαπόντες. 12. Το υμναγιολογικό έργο των Κολλυβάδων (Μακάριος Νοταράς, Αθανάσιος Πάριος). 13. Το υμναγιολογικό έργο των Κολλυβάδων (Νικόδημος Αγιορείτης, Χριστοφόρος Προδρομίτης).</p>
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΘΡ16] Θέματα Ιστορίας των Θρησκειών		
Διδάσκων	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΡΑΛΙΔΗΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Το μάθημα περιλαμβάνει α) συστηματική παρουσίαση όλων των επιμέρους επιστημονικών και μεθοδολογικών ζητημάτων της Ιστορίας των Θρησκειών β) πρακτική άσκηση και εργασία από τους φοιτητές.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Εισαγωγικά. Η Ιστορία των Θρησκειών ως κλάδος της Θρησκειολογίας. Μεθοδολογία και σύγχρονες τάσεις της έρευνας. 2. Οι θρησκείες της Αν. Μεσογείου α': Αρχαία ελληνική θρησκεία. Η επιστημονική μελέτη της θρησκείας. 3. Οι θρησκείες της Αν. Μεσογείου β': Ρωμαϊκή θρησκεία. Θρησκείες της Συρίας και Παλαιστίνης. Αιγυπτιακή θρησκεία. Ανάθεση εργασίας προόδου. 4. Οι θρησκείες των λαών της Μεσοποταμίας. Τεχνικές οδηγίες για την σύνθεση της εργασίας. 5. Ινδικά θρησκευόμενα: Προβεδική, Βεδική θρησκεία. Πρώϊμος Ινδουϊσμός. Βισνουϊσμός, Σιβαϊσμός, Σακτισμός. Μεταγενέστερος και σύγχρονος Ινδουϊσμός. Γιόγκα. Τζαϊνισμός. 6. Βουδισμός. Θιβητικός Βουδισμός. Παρουσίαση εργασιών προόδου με παράλληλο σχολιασμό και παρατηρήσεις. 7. Κινεζικές θρησκείες. Κομφουκιανισμός. Ταοϊσμός. Κινεζικός Βουδισμός. Ιαπωνικές θρησκείες: Σίντο. Ιαπωνικός Βουδισμός. Ανάθεση εργασιών εξαμήνου. Συντονισμός και καθοδήγηση. 8. Ισλάμ α': Μωάμεθ ο ιδρυτής και Προφήτης. Η περίοδος των κατακτήσεων. Το Κοράνι. Σουνιτικό και Σιτικό Ισλάμ. 9. Ισλάμ β': Κορανική θεολογία και διδασκαλία. Θεοκρατία. Σαρία. Τζιχάντ. Σούφι. Σύγχρονη κατάσταση. Διευκρινήσεις που αφορούν τις κύριες εργασίες του εξαμήνου. 10. Διαθρησκειακός Διάλογος α': Ιστορική αναδρομή. Σύγχρονη περίοδος διαλόγου μεταξύ των θρησκειών 11. Νέες Θρησκείες. Προέλευση, εξέλιξη, σύγχρονη κατάσταση. 12. Μαγεία –Σατανισμός, Φυσική λατρεία. Κατάθεση εργασιών εξαμήνου. 13. Συμπεράσματα. Παρουσίαση εργασιών εξαμήνου. Συζήτηση, σχόλια Παρατηρήσεις.</p>		

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΔ18] Θεολογία της μεταφράσεως των Ο'		
Διδάσκουσα	ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΔΑΦΝΗ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες, εφαρμόζοντας επιμέρους βήματα της Ιστορικής Κριτικής Μεθόδου, θα αναλύσουν εκλεκτές ενότητες από το βιβλίο του Ησαΐου με ιδιαίτερη έμφαση στα θεία ονόματα και στις εκφράσεις που αφορούν θείες ιδιότητες και ενέργειες.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή 2. Ησαΐου 1-2 3. Ησαΐου 3 4. Ησαΐου 4 5. Ησαΐου 5 6. Ησαΐου 6 7. Ησαΐου 7 8. Ησαΐου 8 9. Ησαΐου 9 10. Ησαΐου 10 11. Ησαΐου 11 12. Ησαΐου 12 13. Συμπεράσματα.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΔ39] Ζητήματα ερμηνευτικής της Καινής Διαθήκης		
Διδάσκουσα	Δρ ΡΟΔΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ (ΕΔΒΜ 191, Στο πλαίσιο απόκτησης ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται αναλυτικά οι θεωρίες ερμηνείας του κειμένου της Καινής Διαθήκης και τα ειδικά ζητήματα Ερμηνευτικής που απασχολούν τη σύγχρονη έρευνα. Μελετώνται παραδείγματα με σκοπό την ανάδειξη της συμβολή της Ερμηνευτικής επιστήμης στην κατανόηση του βιβλικού κειμένου. Παρουσιάζεται η σχετική βιβλιογραφία και οι βιβλικοί ιστότοποι στην αξιοποίηση της έρευνας θεμάτων σχετικών με την ερμηνευτική επιστήμη.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Κεφάλαια ορθόδοξης Ερμηνευτικής. Αρχές Ορθόδοξης Ερμηνευτικής. 2. Πατερική ερμηνευτική παράδοση και Ερμηνεία. Η θεολογική βάση της αυθεντίας των Γραφών. 3. Το φιλοσοφικό υπόβαθρο των νεότερων ερμηνευτικών μεθόδων. 4. Παρακολούθηση του μεταπτυχιακού σεμιναρίου Exegeticum. 5. Ερμηνεία των Γραφών και επιστήμες της γλώσσας. 6. Ιστορία και μεταϊστορία. Εξιστόρηση και αφήγημα. Το πρόβλημα των αναχρονισμών. 7. Θέματα πρόσληψης και αναγνωστικής ανταπόκρισης. Ο ρόλος του αναγνώστη. 8. Παρακολούθηση του μεταπτυχιακού σεμιναρίου Exegeticum. 9. Ερμηνευτική των Ευαγγελίων. Το ερώτημα του ιστορικού Ιησού. 10. Ερμηνευτική της Παύλειας γραμματείας. Ερμηνευτικές προοπτικές του Παύλου. 11. Ερμηνευτική της Αποκαλύψεως. Η συμβολική ερμηνεία. 12. Παρακολούθηση του μεταπτυχιακού σεμιναρίου Exegeticum. 13. Παρουσίαση εργασιών των φοιτητών.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΚΔ40] Ερμηνευτικά και θεολογικά ζητήματα των Επιστολών και των Πράξεων των Αποστόλων		
Διδάσκουσα	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Θέμα του μαθήματος είναι η ιστορία σύνταξης, η ερμηνεία και η θεολογική διδασκαλία τόσο των Πράξεων των Αποστόλων όσο και των επιστολών της Καινής Διαθήκης.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1) Πράξεις των Αποστόλων: εισαγωγικά και το ζήτημα των πηγών τους. 2) Ο Παύλος των Πράξεων των Αποστόλων. 3) Θεολογικές πτυχές των Πράξεων. 4) Θεολογία και ιστορία στο βιβλίο των Πράξεων. 5) Οι επιστολές του Παύλου και η προηγούμενη αποστολική παράδοση. 6) Οι επιστολές του Παύλου ως διακείμενα. 7) Ιστορία της έρευνας της παύλειας θεολογίας. 8) Βασικές πτυχές της παύλειας θεολογίας: Χριστολογία, Ανθρωπολογία. 9) Βασικές πτυχές της παύλειας θεολογίας: Σωτηριολογία, Εκκλησιολογία, Εσχατολογία. 10) Η πρόσληψη του Παύλου στις δευτεροπαύλειες επιστολές. 11) Θεολογικά θέματα των δευτεροπαύλειων επιστολών. 12) Καθολικές επιστολές: η πρόσληψη της διδασκαλίας του Ιησού και διακειμενικότητα. 13) Βασικές πτυχές της θεολογίας των Καθολικών επιστολών.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ38] Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματείας και Πατερικής Θεολογίας από τον 2ο ως τον 8ο αι		
Διδάσκοντες	ΣΥΜΕΩΝ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ, ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΙΤΤΑΡΑΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται ειδικότερα θέματα εκκλησιαστικής γραμματολογίας και πατερικής θεολογίας από τον 2ο ως τον 8ο αι., όπως ανέκυψαν στις υπό εξέταση περιόδους. Επεξηγούνται και αναλύονται βασικά θεολογικά θέματα που κατεγράφησαν στην πατερική γραμματεία και παρουσιάζονται οι θέσεις των Πατέρων σε συνάρτηση πάντα με τα αναφεύμενα ζητήματα.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η θεολογία των Αποστολικών Πατέρων και η πρόσληψή της στους επόμενους αιώνες. 2. Χρόνος και δημιουργία στη χριστιανική γραμματεία των τεσσάρων πρώτων αιώνων. 3. Πνευματική ζωή και τελειότητα στην πατερική και ασκητική γραμματεία των πρώτων αιώνων 4. Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Ασθένεια, πόνος και θάνατος στην πατερική και		

	<p>ασκητική γραμματεία του τρίτου και τέταρτου αιώνα. 6. Χριστιανισμός και Ιουδαϊσμός στους τέσσερις πρώτους αιώνες. 7. Η συμβολή του Πρόκλου Κων/πόλεως και του Κυρίλλου Αλεξανδρείας έναντι του νεστοριανισμού. 8. Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Η συμβολή του «ενυποστάτου» του Λεοντίου του Βυζαντίου στη θεολογία του Μαξίμου του Ομολογητού και του Ιωάννη Δαμασκηνού. 10. Θεολογία και θεολογούμενα στον Μάξιμο τον ομολογητή. Γνωμικό θέλημα και μονοθελητισμός. 11. Θεολογία των εικών κατά τον Ιωάννη Δαμασκηνό και τον Θεόδωρο Στουδίτη. 12. Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Ασκητική γραμματεία: Νείλος ο ασκητής, Ισίδωρος Πηλουσιώτης, Διάδοχος Φωτικής.</p>
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ39] Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον 9^ο μέχρι τον 15^ο αι.		
Διδάσκουσα	ΣΟΥΛΤΑΝΑ ΛΑΜΠΡΟΥ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Παρουσιάζονται τα θέματα της εκκλησιαστικής γραμματείας της περιόδου, όπως αυτά προβάλλονται και αναπτύσσονται μέσα στα κείμενα της περιόδου. Πραγματοποιείται, ωσαύτως, γλωσσική και φιλολογική ανάλυση πατερικών κειμένων της περιόδου με παράλληλη επεξήγηση και ανάλυση βασικών θεολογικών θέσεων της διδασκαλίας των Πατέρων της Εκκλησίας. Συγχρόνως μελετώνται οι πηγές της Πατρολογίας και ο τρόπος χρήσης αυτών.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Εισαγωγικό μάθημα. 2. Πηγές της επιστήμης της Πατρολογίας. 3. Πώς γράφεται μια επιστημονική (διπλωματική) εργασία [Α']. 4. α) Πώς γράφεται μια επιστημονική (διπλωματική) εργασία [Β'] – β) Παρακολούθηση του επιστημονικού Colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Θεία ουσία και άκτιστες θείες ενέργειες [Α']. 6. Θεία ουσία και άκτιστες θείες ενέργειες [Β']. 7. Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή. 8. α) Η εκ μόνου του Πατρός εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος και η προσθήκη του Filioque [Α'] – β) Παρακολούθηση του επιστημονικού Colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Η εκ μόνου του Πατρός εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος και η προσθήκη του Filioque [Β'].</p>		

	10. Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή. 11. Το πρωτείο του πάπα [Α΄]. 12. α) Το πρωτείο του πάπα [Β΄] – β) Παρακολούθηση του επιστημονικού Colloquium του ΠΜΣ του Τμήματος Exegeticum-Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Παρουσίαση και σχολιασμός εργασίας μεταπτυχιακού σπουδαστή.
--	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΓ40] Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας των μετά την Άλωση χρόνων		
Διδάσκουσα	ANNA KARAMANIDOU		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS:10
Περιγραφή μαθήματος	Παρακολούθηση της ανάπτυξης των Θεολογικών προσανατολισμών δια μέσου της μεταρρυθμίσεως, της αντιμεταρρυθμίσεως, του ευσεβισμού, του διαφωτισμού, των ομολογιών της πίστεως και τέλος της απολογητικής Θεολογίας των Μεταβυζαντινών αιώνων. Παρουσίαση των θεολογικών ζυμώσεων κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η δομή μιας επιστημονικής εργασίας. 2, 3. Σκιαγράφηση και οριοθέτηση του θέματος. Η σημερινή κατάσταση τους έρευνας. 4. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum–Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 5. Η Ορθοδοξία στη διαμάχη μεταξύ των Δυτικών δογμάτων. Επιδράσεις του λατινικού σχολαστικισμού (1629-1723/1727) 6, 7. Ο Θρησκευτικός ανθρωπισμός, προσπάθεια συνδιαλλαγής μεταξύ Ανατολής Δύσης (1581-1629). 8. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum–Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 9. Η αντιπαράθεση με τον Διαφωτισμό. Η ορθοδοξία επιστρέφει στις δικές της πηγές (1727-1821). 10, 11. Παρουσίαση εργασιών από τους Μεταπτυχιακούς φοιτητές. Συζήτηση, κρίσεις, Σχόλια. 12. α) Παρουσίαση αντιπροσωπευτικών βιβλίων και μελετών. β) Παρακολούθηση του επιστημονικού colloquium του Τμήματος Exegeticum–Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας. 13. Παρουσίαση εργασιών από τους Μεταπτυχιακούς φοιτητές. Συζήτηση, κρίσεις, Σχόλια.		

**ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ 2: ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΔΟΓΜΑΤΟΣ,
 ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ**

Α΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ48] Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Εκκλησίας Α΄		
Διδάσκοντες	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΓΚΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΙΣΚΟΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Παρουσιάζονται, ερμηνεύονται και συζητούνται 1) ειδικά θέματα επιστημονικής έρευνας και συγγραφής, ειδικής βιβλιογραφίας και ιστορικής επισκόπησης της Δογματικής μέχρι σήμερα και 2) ειδικά ζητήματα Τριαδολογίας με βάση τους Πατέρες και τις προσεγγίσεις συγχρόνων θεολόγων σε θέματα συναφή με την περί Αγίας Τριάδος πίστη της Εκκλησίας.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Παρουσίαση και χρήση ηλεκτρονικών αρχείων (PDF) ειδικής βιβλιογραφίας πηγών και βοηθημάτων σε θέματα συναφή με τη Δογματική της Ορθόδοξης Εκκλησίας. 2. Επιστημονική μεθοδολογία μελέτης και έρευνας, αναζήτησης και χρήσης βιβλιογραφίας, αποδελτίωσης και συγγραφής εργασίας σε θέματα δογματικού περιεχομένου (θεωρία και πράξη). 3. Έννοια, πηγές, διαμόρφωση και ουσία του ορθοδόξου δόγματος. 4. Ιστορική επισκόπηση του ορθοδόξου δόγματος απ' αρχής μέχρι τον ΙΘ΄αίωνα με τη συνεξέταση ιστορικών και πνευματικών παραγόντων διαμόρφωσής του (κύριοι σταθμοί, σχολές και πρόσωπα συντελεστές). 5. Η Δογματική της Ορθοδόξου Εκκλησίας στους νεωτέρους χρόνους στη σύγχρονη ελληνική βιβλιογραφία. 6-7. Κριτική των εγχειριδίων της Δογματικής των ορθοδόξων θεολόγων του εικοστού αιώνα με βάση γενικές αρχές, κριτήρια και κλειδιά της ορθοδόξου Θεολογίας. 8. Θεολογία και Οικονομία: Αίδια αυτέκφανση και ιστορική φανέρωση της Αγίας Τριάδος. 9. Οι Θεοφάνειες και οι θεοσημείες στην κτίση και την ιστορία. Θεολογική θεογνωσία. 10. Το δόγμα της δημιουργίας σε διάλογο με τις σύγχρονες Επιστήμες. Το προπατορικό αμάρτημα, το πρόβλημα του κακού και οι συνέπειες παρερμηνείας τους. 11. Η ερμηνεία του Τριαδικού δόγματος ως βάση διαλόγου με ερωτήματα και προκλήσεις των Ανθρωπιστικών Επιστημών. 12-13. Παρουσίαση, συζήτηση και κριτική θεώρηση των εργασιών των μεταπτυχιακών φοιτητών.</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ49] Θέματα ιστορίας της Οικουμενικής Κινήσεως		
Διδάσκων	ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ		
Τύπος μαθήματος: Y, YE	Περίοδος: X	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Θεολογική ανάλυση των αιτιών του σχίσματος. Οι πρώτες προσπάθειες προς αποκατάσταση της ενότητας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	Θεματικές ενότητες παραδόσεων: 1. Ανατολή - Δύση. Πνευματικές διαφοροποιήσεις Α΄. 2. Ανατολή - Δύση. Πνευματικές διαφοροποιήσεις Β΄. 3. Ανατολή - Δύση. Πνευματικές διαφοροποιήσεις Γ΄. 4. Το filioque στην αρχαία Εκκλησία. 5. Το filioque στην εποχή του Μ. Φωτίου. 6. Το filioque κατά την εποχή του σχίσματος. 7. Η εφαρμογή του πρωτείου στην πρώτη χιλιετία Α΄. 8. Η εφαρμογή του πρωτείου στην πρώτη χιλιετία Β΄. 9. Η εφαρμογή του πρωτείου στην πρώτη χιλιετία Γ΄. 10) Η πρακτική των Οικουμενικών Συνόδων. 11. Οι πρώτες προσπάθειες προς αποκατάσταση της ενότητας Α΄. 12. Οι πρώτες προσπάθειες προς αποκατάσταση της ενότητας Β΄. 13. Η σύνοδος Φερράρας-Φλωρεντίας (1438-1439).		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ50] Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας		
Διδάσκοντες	Π. ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΙΩΤΗΣ-ΒΛΑΧΑΒΑΣ, Π. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ, ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ		
Τύπος μαθήματος: Y, YE	Περίοδος: X	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των Α΄ και Β΄ Οικουμενικών Συνόδων. Συνεξέταση κειμένων, αγιογραφικών και πατερικών, ως πηγών του Συμβόλου της πίστewς. Διερεύνηση του ιστορικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, στο οποίο αναδύθηκαν οι πρώτες εκκλησιαστικές κοινότητες: ο ρόλος του Ιουδαισμού και του Ελληνισμού στη ζωή της πρώτης Εκκλησίας. Ο ρόλος των αυτοκρατόρων και η αυτοκρατορική λατρεία στη διαμόρφωση της χριστιανικής πολιτείας. Οι απαρχές της Εκκλησίας ως λατρεύουσας κοινότητας. Οι απαρχές του διαθρησκειακού διαλόγου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1-2. Ιστορικό πλαίσιο της πρώτης Εκκλησίας. 3-4. Η Ρωμαϊκή πολιτεία και η λειτουργία της πόλης. 5. Αυτοκρατορική λατρεία. 6. Συναγωγή και Ιουδαϊσμός. 7. Απαρχές της εκκλησιαστικής λατρείας. 8. Πηγές του Συμβόλου της Πίστewς. 9. Αντιτριαδικές αιρέσεις. 10-12. Βαπτισματικές διατυπώσεις στα πατερικά κείμενα. 13. Αξιοποίηση της βιβλιογραφίας στην πρωτότυπη έρευνα του Συμβόλου της Πίστewς.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ33] Θέματα σύγχρονων χριστιανικών αιρέσεων Α'		
Διδάσκων	Π. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Οι νεότερες αντιτριαδικές κινήσεις και η διδασκαλία τους.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Οι Αντιτριαδικές αιρέσεις στα χρόνια της Μεταρρύθμισης (I) 2. Οι Αντιτριαδικές αιρέσεις στα χρόνια της Μεταρρύθμισης (II) 3. Η αντιτριαδική διδασκαλία των Μαρτύρων του Ιεχωβά (I) 4. Η αντιτριαδική διδασκαλία των Μαρτύρων του Ιεχωβά (II) 5. Η διδασκαλία των Αντιτριαδικών Πεντηκοστιανών 6. Η αντιτριαδική διδασκαλία των Μορμόνων. (I) 7. Η αντιτριαδική διδασκαλία των Μορμόνων. (II) 8. Η αντιτριαδική διδασκαλία της Χριστιανικής Επιστήμης. 9. Ελάσσονες Αντιτριαδικές κινήσεις στην Ευρώπη. 10. Ελάσσονες Αντιτριαδικές κινήσεις στις ΗΠΑ. 11. Αντιτριαδικές κινήσεις στην Ελλάδα 12. Κριτική των νεότερων αντιτριαδικών διδασκαλιών με βάση την Ορθόδοξη δογματική διδασκαλία (I). 13. Κριτική των νεότερων αντιτριαδικών διδασκαλιών με βάση την Ορθόδοξη δογματική διδασκαλία (II).		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ54] Θεός Έρωτας. Οι απαρχές της μυστικής θεολογίας		
Διδάσκων	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΖΙΝΗΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η βαθύτερη γνωριμία των φοιτητών με τη μυστική θεολογία και την παράδοση του οθόδοξου μοναχισμού.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ο πλατωνικός διάλογος Συμπόσιον 2. Ο πλατωνικός διάλογος Φαίδρος 3. Οι διαλέξεις <i>Περί τῆς Σωκράτους ἐρωτικῆς</i> του Μάξιμου Τύρου 4. Ο <i>Έρωτικός</i> του Πλουτάρχου 5. Το μυθιστόρημα «Χρυσός Γάιδαρος » ή «Μεταμορφώσεις» του Απουλήιου 6. Οι <i>Έννεάδες</i> του Πλωτίνου 7. Ο Ύμνος της Αγάπης στην Α' προς Κορινθίους 8. Ο έρωτας στους αποστολικούς πατέρες και απολογητές του 2 ^{ου} μ.Χ. αιώνα 9. Οι απόκρυφες <i>Πράξεις Παύλου και Θέκλης</i> 10. Το υπόμνημα <i>Εἰς τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων</i> του Ωριγένη 11. Το <i>Συμπόσιον ἢ Περί ἀγνείας</i> του Μεθόδιου Ολύμπου 12. Το υπόμνημα <i>Εἰς τὸ Ἄσμα Ἀσμάτων</i> του Γρηγορίου Νύσσης 13. <i>Θεῖα μανία</i> και έρωτας στο κήρυγμα του Ιωάννη του Χρυσοστόμου		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ47] Θεολογία και νέες τεχνολογίες (Σεμινάριο)		
Διδάσκων	ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στο μάθημα παρουσιάζεται αναλυτικά το τεχνολογικό υπόβαθρο νέων τεχνολογιών (όπως ηλεκτρονικές υπογραφές, διαδίκτυο, ψηφιοποίηση, κ.α) και ακολούθως τα θεολογικά ζητήματα-προκλήσεις που προκύπτουν από τη χρήση τους.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Ηλεκτρονικές υπογραφές και Θεολογία – 1^ο μέρος (Ιστορική αναδρομή, Κρυπτογραφία και Θεολογία - Τεχνολογικό υπόβαθρο). 2. Ηλεκτρονικές υπογραφές και Θεολογία – 2^ο μέρος (Τεχνολογικό υπόβαθρο-συνέχεια). 3. Ηλεκτρονικές υπογραφές και Θεολογία – 3^ο μέρος (Νομικά θέματα ηλεκτρονικών υπογραφών: νομοθεσία-κανονιστικό πλαίσιο, παραδείγματα χρήσης ηλεκτρονικής υπογραφής-πιστοποιητικών). 4. Ηλεκτρονικές υπογραφές και Θεολογία – 4^ο μέρος (Περιπτωσιακή ανάλυση εφαρμογών ηλεκτρονικής υπογραφής και προκύπτοντα θεολογικά ζητήματα: Οι ηλεκτρονικές κάρτες-ταυτότητες, η κάρτα του πολίτη, ζητήματα ιδιωτικότητας και προσωπικών δεδομένων). 5. Διαδίκτυο και Θεολογία (Τεχνολογικό υπόβαθρο). 6. Ονόματα χώρου-domain names και Θεολογία (Τεχνολογικό υπόβαθρο, κανονιστικό πλαίσιο, προκύπτοντα νομικά και θεολογικά ζητήματα από τη λειτουργία του συστήματος ονομάτων χώρου-περιπτωσιακή ανάλυση). 7. Ιστοσελίδες και Θεολογία – 1^ο μέρος (Τεχνολογικό υπόβαθρο). 8. Ιστοσελίδες και Θεολογία – 2^ο μέρος (Η έννοια των χρηστών ηθών, νομική προσέγγιση, θεολογικά ζητήματα και τεχνολογικές προκλήσεις μέσω διαδικτύου). 9. Ιστοσελίδες και Θεολογία – 3^ο μέρος (Η διαφύλαξη των προσωπικών δεδομένων στο διαδίκτυο – Περιπτωσιακή ανάλυση τέλεσης αδικημάτων με θεολογικές διαστάσεις). 10. Ψηφιοποίηση και Θεολογία – 1^ο μέρος (Τεχνολογικό υπόβαθρο: έννοια ψηφιοποίησης, αποθήκευσης και συμπίεσης εικόνων, παραδείγματα επεξεργασίας εικόνων θεολογικού χαρακτήρα). 11. Ψηφιοποίηση και Θεολογία – 2^ο μέρος (Τεχνολογικό υπόβαθρο: ψηφιοποίηση, αποθήκευση, συμπίεση και επεξεργασία ήχου και βίντεο θεολογικού χαρακτήρα). 12. Ψηφιοποίηση και Θεολογία – 3^ο μέρος (Πνευματικά δικαιώματα υλικού θεολογικού χαρακτήρα). 13. Ψηφιοποίηση και Θεολογία – 4^ο μέρος (Χρήση της ψηφιοποίησης για διαφύλαξη πολιτιστικής κληρονομιάς θεολογικού χαρακτήρα).</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΙΕ37] Θέματα εκκλησιαστικής ιστορίας		
Διδάσκων	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ		
Τύπος μαθήματος: Y, YE	Περίοδος: X	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η πορεία της Εκκλησίας από τον 3 ^ο αι. έως και τη 2 ^η Οικουμενική Σύνοδο		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η Εκκλησία κατά τους τελευταίους διωγμούς. 2. Θρησκευτικά και μεταφυσικά ρεύματα του 3ου και του 4 ^{ου} αιώνα. 3. Η μεταστροφή του Μ. Κωνσταντίνου. 4. Η χριστιανική αυτοκρατορική ιδέα του Ευσεβίου Καισαρείας. 5. Η Εκκλησία και η εκχριστιανισμένη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία 6. Η παγανιστική αντίδραση με τον Ιουλιανό. 7. Ο Χριστιανισμός ως επίσημη θρησκεία του Κράτους. 8. Η διάδοση του Χριστιανισμού. 9. Η αντιπαράθεση με την εθνική θρησκεία. 10. Η διαμόρφωση του πρώιμου βυζαντινού πολιτισμού. 11. Ο αρειανισμός. Η 1η Οικουμενική Σύνοδος. 12. Οι πρώτες αντιπαραθέσεις με το Κράτος και η 2η Οικουμενική Σύνοδος. 13. Διαμόρφωση του εκκλησιαστικού οργανισμού.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΙΕ38] Οικουμενικό Πατριαρχείο και Σλαβικές Εκκλησίες		
Διδάσκοντες	ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΑΣ, ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ		
Τύπος μαθήματος: Y, YE	Περίοδος: X	ΔΜ: 3	ECTS:10
Περιγραφή μαθήματος	Το ενδιαφέρον του Οικουμενικού Πατριαρχείου προς τις σλαβικές Εκκλησίες.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Άνδρωση στην πίστη. 2. Χειραφέτηση σε Αυτοκέφαλες Εκκλησίες. 3. Παροχή πολιτιστικών στοιχείων. 4. Σεβασμός ιδιαιτεροτήτων των λαών. 5. Η προσφορά και οι διδαχές των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου. 6. Προσφορά Αγίου Όρους στις σλαβικές Εκκλησίες. 7. Οργάνωση του Μοναχισμού. 8. Γρηγόριος Σιναΐτης. 9. Νικόδημος Τισμάνα. 10. Υάκινθος Κριτικόπουλος. 11. Μητροπολίτης Χαρίτων. 12. Σημερινή προσφορά του Οικουμενικού Πατριαρχείου. 13. Το πρόβλημα της σχισματικής Εκκλησίας των Σκοπίων.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΙΕ27] Χριστιανική τοπογραφία - Τοπική εκκλησιαστική ιστορία		
Διδάσκοντες	ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΑΣ, ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ		
Τύπος μαθήματος: Y, YE	Περίοδος: X	ΔΜ: 3	ECTS:10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα ασχολείται με την έρευνα και μελέτη βασικών σημείων της εκκλησιαστικής γεωγραφίας και της τοπικής εκκλησιαστικής ιστορίας, του βαλκανικού και μικρασιατικού κυρίως χώρου, και των ιστορικών εξελίξεων. Το μάθημα επιχειρεί να συμβάλει στην εξέταση της ιστορικής και εκκλησιαστικής φυσιο-		

	ογνωμίας του χώρου.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή στην Τοπική Ιστορία και στην τοπική εκκλησιαστική ιστορία και γεωγραφία. 2. Πηγές της χριστιανικής γεωγραφίας και τοπογραφίας. 3. Χριστιανική και εκκλησιαστική χαρτογραφία. 4. Διαμόρφωση των εκκλησιαστικών δικαιοδοσιών και ορίων. 5. Η δικαιοδοσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. 6. Η επισκοπική ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου. 7. Ιστορία των κατά τόπους Εκκλησιών Α΄. 8. Ιστορία των κατά τόπους Εκκλησιών Β΄. 9. Το ιεραποστολικό έργο στον Παρευξείνιο χώρο. 10. Το ιεραποστολικό έργο στην Αραβία και την Ασία. 11. Το ιεραποστολικό έργο στην Αφρική. 12. Το ιεραποστολικό έργο στην Ευρώπη. 13. Η γεωγραφία του μοναχισμού.

Β΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ51] Θέματα διορθοδόξων σχέσεων και διαχριστιανικών διαλόγων		
Διδάσκων	ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Από τη διαίρεση στην αναζήτηση της ενότητας. Το άνοιγμα του Οικουμενικού Πατριαρχείου προς τις άλλες χριστιανικές Εκκλησίες. Η πρόοδος που γίνεται με τη Β΄ Βατικάνεια Σύνοδο στο θέμα των επαφών της Ρωμαιοκαθολικής με τις άλλες χριστιανικές Εκκλησίες. Μέθοδος συνεργασίας και διεξαγωγής του Διαλόγου. Θεολογική αποτίμηση του Διαλόγου της Ορθόδοξης με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Οι εγκύκλιοι του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τον Οικουμενικό Διάλογο Α΄. 2. Οι εγκύκλιοι του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τον Οικουμενικό Διάλογο Β΄. 3. Οι εγκύκλιοι του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τον Οικουμενικό Διάλογο Γ΄. 4. Η Οικουμενική δραστηριότητα του ΠΣΕ. 5. Η επιφυλακτική στάση της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. 6. Στις παραμονές της Β΄ Βατικάνειας Συνόδου. 7. Η σύγκληση της Β΄ Βατικάνειας Συνόδου. 8. Το γενικότερο θεολογικό έργο της Β΄ Βατικάνειας Συνόδου. 9. Το έργο της Β΄ Βατικάνειας Συνόδου σχετικά με την Οικουμενική Κίνηση. 10. Η πορεία μέχρι το 1982. 11. Δυσκολίες του Διαλόγου. Το πρόβλημα της Ουνίας. 12. Από το κείμενο του Μονάχου (1982) στο κείμενο της Ραβέννας (2007) Α΄. 13) Από το κείμενο του Μονάχου (1982) στο κείμενο της Ραβέννας (2007) Β΄.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ53] Θέματα Δογματικής της Ορθόδοξου Εκκλησίας Β΄		
Διδάσκοντες	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΤΣΙΓΚΟΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΙΣΚΟΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Παρουσιάζονται, ερμηνεύονται και συζητούνται ειδικά ζητήματα Χριστολογίας και Εκκλησιολογίας με βάση τους Πατέρες και τις προσεγγίσεις συγχρόνων θεολόγων σε θέματα συναφή με την περί Χριστού και Εκκλησίας ορθόδοξη διδασκαλία.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Άσαρκη και ένσαρκη παρουσία του Λόγου στην κτίση και την ιστορία. 2. Ο σκοπός της Ενανθρώπισης του Λόγου στη θεολογία των νεωτέρων χρόνων. 3. Το δόγμα της Χαλκηδόνας. Δογματικές ακολουθίες της υποσταστικής ενώσεως στους Πατέρες και τη σύγχρονη βιβλιογραφία. 4. Χριστολογία και ανθρωπολογία: Μέτρο πάντων ο Θεάνθρωπος. Ο Χριστός στην Πρωτολογία, την Ιστορία και την Εσχατολογία. Χριστός, αρχή και τέλος. 5. Η πρόσληψη του χριστολογικού δόγματος στη σύγχρονη θεολογική σκέψη. Το Χριστολογικό δόγμα ως βάση διαλόγου με ερωτήματα της εποχής μας. 6. Δημιουργία και Εκκλησία. Πατερικές και σύγχρονες περιγραφές, εικόνες και σχήματα (models) περί Εκκλησίας. 7. Η εν Χριστώ Θεία Οικονομία και το έργο του Αγίου Πνεύματος. 8. Η Εκκλησία σώμα Χριστού. Η περί Εκκλησίας ως Θεσμού και χαρίσματος συζήτηση στη σύγχρονη θεολογική έρευνα και πράξη. Χαρισματική ζωή και Θεσμοί της Εκκλησίας. Η άρρηκτη ενότητα Χριστολογίας και Πνευματολογίας στην Ορθόδοξη Εκκλησιολογία. 9. Τα μυστήρια της Εκκλησίας ή λόγος Περί της εν Χριστώ ζωής του κόσμου. 10. Προϋποθέσεις ενότητας της Εκκλησίας στη θεία Ευχαριστία και τον επίσκοπο στην ορθόδοξη θεολογία. Σχετικοί προβληματισμοί και προκλήσεις της σύγχρονης θεολογικής σκέψης και πράξης. 11. Θεραπεία, χαρισματική θέωση και σωτηρία του ανθρώπου ως προσώπου στη ζωή της εκκλησιαστικής κοινότητας. Εσχατολογία: Παράδεισος και κόλαση. 12-13. Παρουσίαση, συζήτηση, κριτική θεώρηση και αντιμετώπιση προβλημάτων έρευνας και συγγραφής των εργασιών που έχουν αναλάβει οι μεταπτυχιακοί φοιτητές.</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ34] Θέματα σύγχρονων χριστιανικών αιρέσεων Β΄		
Διδάσκων	Π. ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS:10
Περιγραφή μαθήματος	Νεότερες χριστολογικές αιρετικές διδασκαλίες		
Αναλυτική οργάνωση	1. Οι Χριστολογικές αιρέσεις στα χρόνια της Μεταρ-		

της ύλης (Syllabus)	<p>ρύθμισης (I) 2. Η θέση των Προτεσταντικών Συμβολικών κειμένων έναντι των αρχαίων και νεότερων χριστολογικών αιρέσεων. 3. Η αιρετική Χριστολογία του Σοκινιανισμού. 4. Η αιρετική Χριστολογία των Ουνιτάρων. 5. Η αιρετική Χριστολογία των Μαρτύρων του Ιεχωβά. (I) 6. Η αιρετική Χριστολογία των Μαρτύρων του Ιεχωβά. (II) 7. Η αιρετική Χριστολογία των Μορμόνων. 8. Η αιρετική Χριστολογία της Χριστιανικής Επιστήμης 9. Αιρετικές χριστολογικές δοξασίες στον ελληνικό προτεσταντικό χώρο. 10. Αιρετική Χριστολογία και θρησκευτικός συγκρητισμός. (I) 11. Αιρετική Χριστολογία και θρησκευτικός συγκρητισμός. (II) 12. Κριτική της νεότερης αιρετικής Χριστολογίας με βάση την Ορθόδοξη δογματική διδασκαλία (I). 13. Κριτική της νεότερης αιρετικής Χριστολογίας με βάση την Ορθόδοξη δογματική διδασκαλία (II).</p>
----------------------------	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[IE39] Το πρόβλημα του εθνικισμού στις Εκκλησίες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης		
Διδάσκων	ΜΗΤΡ. ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΑΝΑΚΗΣ		
Τύπος μαθήματος: Y, YE	Περίοδος: E	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το πρόβλημα του εθνικισμού όπως εκδηλώνεται μέσα στις Εκκλησίες της ΝΑ Ευρώπης		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Ο Εθνικισμός ως ιστορικό φαινόμενο. 2. Ο Εθνικισμός στα Βαλκάνια. 3. Βουλγαρικό Σχίσμα. 4. Τοπική Σύνοδος Κωνσταντινουπόλεως. 5. Κριτική εθνικισμού εξ απόψεως Ορθοδόξου. 6. Ο Εθνικισμός στη Ρωσία. 7. Ο Εθνικισμός στην Βουλγαρία. 8. Ο Εθνικισμός στην Αλβανία. 9. Ο Εθνικισμός στα Σκόπια. 10. Η σχισματική Εκκλησία των Σκοπίων ως συνέπεια Εθνικισμού. 11. Το μαρτύριο του Αρχιεπισκόπου Ιωάννου. 12. Η Σύνοδος του Νίς. 13. Γερμανική Εκκλησία και Εθνικισμός.</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[IE40] Πηγές εκκλησιαστικής και βυζαντινής ιστορίας		
Διδάσκων	ΜΗΤΡ. ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΑΝΑΚΗΣ		
Τύπος μαθήματος: Y, YE	Περίοδος: E	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Το μάθημα ασχολείται με την έρευνα και μελέτη των πηγών της Εκκλησιαστικής και Βυζαντινής Ιστορίας. Εξετάζονται οι πηγές (Εκκλησιαστικοί Ιστορικοί, Βυζαντινοί Ιστορικοί, πρακτικά οικουμενικών Συνόδων, έγγραφα, κείμενα Πατέρων, επιγραφές κ.α.). Στη συνέχεια αναλύονται ξεχωριστά και συνδέονται με σημαντικά γεγονότα της εκκλησιαστικής και βυζαντινής ιστορίας.</p>		
Αναλυτική οργάνωση	1. Εκκλησιαστική και βυζαντινή Ιστορία 2. Οι πηγές		

της ύλης (Syllabus)	της Εκκλησιαστικής και Βυζαντινής Ιστορίας 3. Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι, Εκκλησιαστικοί Ιστορικοί. 4. Ευσέβιος, ο πατέρας της Εκκλησιαστικής Ιστορίας 5. Εκκλησιαστικοί ιστορικοί του 4 ^{ου} , 5 ^{ου} και 6 ^{ου} αιώνα. 6. Εκκλησιαστικοί ιστορικοί του 7 ^{ου} , 8 ^{ου} και 9 ^{ου} αιώνα. 7. Εκκλησιαστικοί ιστορικοί του 10 ^{ου} , 11 ^{ου} και 13 ^{ου} αιώνα. 8. Εκκλησιαστικοί ιστορικοί του 14 ^{ου} και 15 ^{ου} αιώνα. 9. Βυζαντινοί Ιστορικοί από τον 4 ^ο έως το 8 ^ο αιώνα 10. Βυζαντινοί Ιστορικοί από τον 9 ^ο έως το 15 ^ο αιώνα 11. Πατερικά κείμενα ως πηγή της Εκκλησιαστικής Ιστορίας 12. Περιηγητικά κείμενα ως πηγή της Εκκλησιαστικής Ιστορίας 13. Άλλα κείμενα ως πηγή της Εκκλησιαστικής Ιστορίας (νομικά, γεωγραφικά, ποιήματα κ.α.).
----------------------------	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΙΕ36] Η γεωπολιτική του Χριστιανισμού στην Ανατολική Μεσόγειο		
Διδάσκων	ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΑΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στη Μέση Ανατολή ο Χριστιανισμός αποτελεί σημαντικό συνδετικό δεσμό ο οποίος ενώνει έως σήμερα τους πληθυσμούς των περιοχών αυτών με ένα ενιαίο παρελθόν. Η έννοια του εθνικού γεωγραφικού προσδιορισμού, στον παραπάνω γεωγραφικό χώρο, δεν μπορεί να έχει νόημα δίχως την μόνιμη αναφορά στον πολιτισμικό και θρησκευτικό παράγοντα. Οι όροι «γεωπολιτική» και «χριστιανισμός» συνυπάρχουν και συλλειτουργούν μέσα στα πλαίσια της ιστορικότητας των πολιτισμών ιδιαίτερα στην εποχή μας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Γεωγραφικό και δημογραφικό περιβάλλον της Μέσης Ανατολής. 2. Η θρησκευτική γεωγραφία της Μέσης Ανατολής. 3. Η εκκλησιαστική γεωγραφία της Μέσης Ανατολής έως την Αραβική κατάκτηση. 4. Η εκκλησιαστική γεωγραφία της Μέσης Ανατολής μετά την Αραβική κατάκτηση. 5. Οι επιπτώσεις στην οργάνωση των τοπικών Χριστιανικών Εκκλησιών από τη δράση της Λατινικής Εκκλησίας στην περιοχή. 6. Το γεωπολιτικό σταυροδρόμι. 7. Η ορθόδοξη Εκκλησία στην περιοχή και η συμμετοχή της στις ιστοριοπολιτικές εξελίξεις. 8. Ζητήματα των κατά τόπους Εκκλησιών Α' (Αλεξάνδρεια). 9. Ζητήματα των κατά τόπους Εκκλησιών Β' (Κύπρος). 10. Ζητήματα των κατά τόπους Εκκλησιών Γ' (Συρία-Ιράκ). 11. Παλαιστινιακό και Αντιοχειανό Ζήτημα. 12. Οι χριστιανικές Εκκλησίες της Μέσης Ανατολής στις σύγχρονες γεωπολιτικές εξελίξεις Α'. 13. Οι χριστιανικές Εκκλησίες της Μέσης Ανατολής στις σύγχρονες γεωπολιτικές εξελίξεις Β'.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[IE41] Η πολιτική θεωρία του Χριστιανισμού		
Διδάσκοντες	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΖΙΝΗΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Πρόκειται για μία σειρά μαθημάτων που εξετάζουν με τη βοήθεια πηγαίου υλικού την πολιτική φιλοσοφία του χριστιανισμού στις διαδοχικές φάσεις της εξέλιξής της, από την εποχή της Καινής Διαθήκης έως τους ύστερους βυζαντινούς χρόνους.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Προϊστορία και απαρχές: Βασιλεία, μεσσιανισμός και θεοκρατία στον Αρχαίο Ισραήλ. Η πολιτική θεωρία του ελληνορωμαϊκού κόσμου 2. Το κίνημα του Ιησού στην Παλαιστίνη και η πολιτική σκέψη στην Καινή Διαθήκη: Το 13ο κεφάλαιο της Προς Ρωμαίους επιστολής και το 13ο κεφάλαιο της Αποκαλύψεως του Ιωάννη 3. Η «συγχρονιστική παραλληλία»: Τα ρεύματα της Απολογητικής και Αποκαλυπτικής στην Αρχαία Εκκλησία. 4. Μ. Κωνσταντίνος και Ευσέβιος Καισαρείας: ο εκχριστιανισμός της αυτοκρατορικής ιδεολογίας 5. Πνευματική και κοσμική εξουσία: Η ανάδυση του θεσμικού διπολισμού στο πρώιμο Βυζάντιο 6. Το κοινωνικό κήρυγμα των πατέρων της Εκκλησίας 7. Η «Πολιτεία του Θεού» (De Civitate Dei) του ιερού Αυγουστίνου 8. Ο Ιουστινιανός και η πολιτική ιδεολογία της Βυζαντινής αυτοκρατορίας 9. Η αυτοκρατορική ιδεολογία από τον 7ο αιώνα έως το τέλος της εικονομαχίας και ο τελικός καθορισμός των σχέσεων των δύο εξουσιών 10. Βασιλικός άνδριάς: Βυζαντινά «κάτοπτρα ηγεμόνων» 11. Η Υστεροβυζαντινή Περίοδος 12. Οι Νόμοι του Πλήθωνα Γεμιστού 13. Ανασκόπηση και συμπεράσματα.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[AT17] Θέματα χριστιανικής και βυζαντινής αρχαιολογίας και τέχνης Α΄		
Διδάσκουσα	ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΡΙΒΥΖΑΔΑΚΗ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS:10
Περιγραφή μαθήματος	Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές του Α΄ κύκλου του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών ασχολούνται με εξειδικευμένα θέματα που αφορούν στη χριστιανική και βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη στις διάφορες μορφές και εκφάνσεις της. Κάθε έτος επιλέγεται ένα συγκεκριμένο είδος (αρχιτεκτονική, ζωγραφική, κεντητική, μικροτεχνία, περιηγητισμός, γαστρονομία κτλ) και μελετάται από τους σπουδαστές με την εκπόνηση εργασιών υπό την καθοδήγηση της διδάσκουσας.		
Αναλυτική οργάνωση	1. Ορισμός, περίοδοι, είδη τέχνης, τεχνικοί όροι και ο-		

της ύλης (Syllabus)	ρολογία σχετικά με τη χριστιανική και βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη. 2. Ιστορική πορεία ενός συγκεκριμένου είδους τέχνης. Εξέλιξη, συρρίκνωση, άνθηση, μνημεία. 3. Στοιχεία εκκλησιαστικής ιστορίας που επηρεάζουν την πορεία του συγκεκριμένου είδους τέχνης. Θεολογική ερμηνεία της τέχνης. 4. Μεθοδολογία συγγραφής εργασίας με θέμα σχετικό με την χριστιανική και βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη. 5. Παρουσίαση εργασιών από φοιτητές. Συζήτηση. 6. Παρουσίαση εργασιών από φοιτητές. Συζήτηση. 7. Παρουσίαση εργασιών από φοιτητές. Συζήτηση. 8. Παρουσίαση εργασιών από φοιτητές. Συζήτηση. 9. Παρουσίαση εργασιών από φοιτητές. Συζήτηση. 10. Παρουσίαση εργασιών από φοιτητές. Συζήτηση. 11. Παρουσίαση εργασιών από φοιτητές. Συζήτηση. 12. Παρουσίαση εργασιών από φοιτητές. Συζήτηση. 13. Παρουσίαση εργασιών από φοιτητές. Συζήτηση.
---------------------	--

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΘ52] Θέματα Ιστορίας Δογμάτων		
Διδάσκων	Π. ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΙΛΙΩΤΗΣ-ΒΛΑΧΑΒΑΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS:10
Περιγραφή μαθήματος	Συστηματική έρευνα θεμάτων της Ιστορίας των Δογμάτων (Ανάπτυξη του τριαδολογικού δόγματος κατά τον τέταρτο αιώνα).		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	Θεματικές Ενότητες Παραδόσεων: 1. Εισαγωγικά στην ανάπτυξη της επιστήμης της Ιστορίας των Δογμάτων. 2. Ορθόδοξη Θεολογία και Αποκάλυψη. 3. Σύνοψη της τριαδολογίας των πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων των τριών πρώτων αιώνων. 4. Ανάπτυξη και εξέλιξη του Αρειανισμού Α'. 5. Ανάπτυξη και εξέλιξη του Αρειανισμού Β'. 6. Ο Αρειανισμός στη Δύση. 7. Αρειανικές Σύνοδοι κατά τον τέταρτο αιώνα. 8. Αντιμετώπιση του Αρειανισμού στην Ανατολή Α': Αλέξανδρος Αλεξανδρείας, Μ. Αθανάσιος. 9. Η Α' Οικουμενική Σύνοδος. 10. Αντιμετώπιση του Αρειανισμού στην Ανατολή Β': Καππαδόκες πατέρες. 11. Αντιμετώπιση του Αρειανισμού στη Δύση: Ιλάριος Πικταβίου. 12. Τριαδολογία αγίου Επιφανίου Κύπρου. 13. Η Β' Οικουμενική Σύνοδος.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΕΟ17] Θέματα ιστορίας του πνευματικού πολιτισμού του Βυζαντίου		
Διδάσκων	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η πολιτιστική κληρονομιά του αρχαίου κόσμου στην		

	μορφή την οποία είχε κατά την ύστερη αρχαιότητα και ο Χριστιανισμός, έτσι όπως διαμορφώθηκε κατά τον 4ο αιώνα αποτέλεσαν τους δύο παράγοντες της σύνθεσης.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η κληρονομιά του αρχαίου κόσμου. 2. Η στροφή προς την θρησκευτικότητα. 3. Ο νεοπλατωνισμός 4. Η ύστερη αρχαιότητα ως προθάλαμος της βυζαντινής περιόδου. 5. Αντιπαράθεση Χριστιανών και εθνικών. 6. Η εκλεκτική οικείωση του ελληνικού πολιτισμού από τους Χριστιανούς 7. Ο εκχριστιανισμός της κοινωνίας. 8. Η Εκκλησία ως κοινωνικός και πολιτικός παράγων 9. Η εκπαίδευση κατά την πρώιμη βυζαντινή περίοδο. 10. Η επιστήμη μεταξύ παγανισμού και Χριστιανισμού. 11. Ο εκχριστιανισμός του Κράτους. 12. Ο Ιουστινιανός Α' και η πολιτιστική ολοκλήρωση της πρώιμης βυζαντινής περιόδου. 13. Αποτίμηση.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΙΕ42] Θέματα σχέσεων Εκκλησίας-Πολιτείας (ιστορική θεώρηση)		
Διδάσκων	Δρ ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ (ΕΔΒΜ 191, Στο πλαίσιο απόκτησης ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας)		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα εξετάζει την πορεία των σχέσεων Εκκλησίας και Πολιτείας από τη βυζαντινή περίοδο μέχρι τις ημέρες μας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας κατά την εποχή της Καινής Διαθήκης 2. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας κατά τη ρωμαϊκή περίοδο 3. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας κατά τη βασιλεία του Μεγάλου Κωνσταντίνου 4. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας από τον 4ο έως τον 6ο αιώνα. 5. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας κατά τη βασιλεία του Ιουστινιανού 6. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας από τον 7ο έως τον 9ο αιώνα. 7. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας από τον 9ο έως τον 13ο αιώνα. 8. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας στην αυτοκρατορία της Νικαίας 9. Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας την εποχή των Παλαιολόγων 10. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο κάτω από την οθωμανική κυριαρχία 11. Ελληνική Εκκλησία και Ελληνική Πολιτεία, Ι. 12. Ελληνική Εκκλησία και Ελληνική Πολιτεία, ΙΙ. 13. Ελληνική Εκκλησία και Ελληνική Πολιτεία, ΙΙΙ.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΑΤ18] Θέματα χριστιανικής και βυζαντινής αρχαιολογίας και τέχνης Β'		
Διδάσκουσα	ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΤΡΙΒΥΖΑΔΑΚΗ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS:10

Περιγραφή μαθήματος	Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές του Α΄ κύκλου του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών ασχολούνται με εξειδικευμένα θέματα που αφορούν στη χριστιανική και βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη στις διάφορες μορφές και εκφάνσεις της. Κάθε έτος επιλέγεται ένα συγκεκριμένο είδος (αρχιτεκτονική, ζωγραφική, κεντητική, μικροτεχνία, περιηγητισμός, γαστρονομία κτλ) διαφορετικό από αυτό που επιλέχθηκε στο προηγούμενο εξάμηνο και μελετάται από τους σπουδαστές με την παρουσίαση εργασιών. Τις τρεις τελευταίες εβδομάδες του εξαμήνου οι φοιτητές επιμορφώνονται στο πλαίσιο πρακτικής άσκησης με επισκέψεις σε ναούς, σε μουσεία και σε αρχαιολογικούς χώρους.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Χριστιανικός διατροφικός πολιτισμός 2. Οι χριστιανικές και βυζαντινές διατροφικές συνήθειες με βάση τα αρχαιολογικά ευρήματα 3. Οι χριστιανικές και βυζαντινές διατροφικές συνήθειες στην τέχνη 4. Χριστιανικός περιηγητισμός. Ορισμός και πηγές 5. Περιηγητισμός και Προσκύνηση 6. Ο χριστιανικός τόπος στο context του περιηγητισμού. Παράγοντες που επηρεάζουν τις περιηγητικές δράσεις και διαμορφώνουν τους περιηγητικούς δρόμους. 7. Ο χριστιανικός ναός στο context του περιηγητισμού. Γεγονότα της εκκλησιαστικής ιστορίας που επηρεάζουν το φαινόμενο της προσκύνησης. 8. Τόποι παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς του χριστιανισμού και της βυζαντινής εποχής. 9. Μουσεία Α΄. 10. Μουσεία Β΄. 11. Πρακτική άσκηση με επισκέψεις σε ναούς, μνημεία, μουσεία. 12. Πρακτική άσκηση με επισκέψεις σε ναούς, μνημεία, μουσεία. 13. Πρακτική άσκηση με επισκέψεις σε ναούς, μνημεία, μουσεία.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ 3: ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Α΄ Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΙ21] Πηγές Κανονικού Δικαίου		
Διδάσκων	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΙΑΓΚΟΥ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η ανάλυση νομοκανονικών συλλογών και των κανονικών των διατάξεων που παρήχθησαν στη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο, κανονικών αποκρίσεων και συνοδικών αποφάσεων.		
Αναλυτική οργάνωση	1. Μοναχικοί Κανόνες Ι. 2. Μοναχικοί Κανόνες ΙΙ. 3.		

της ύλης (Syllabus)	Μοναστηριακά Τυπικά Ι. 4. Μοναστηριακά Τυπικά ΙΙ. 5. Μοναστηριακά Τυπικά ΙΙΙ. 6. Εξομολογητάριο του Ιωάννου Νηστευτή Ι. 7. Εξομολογητάριο Ιωάννου Νηστευτή ΙΙ. 8. Εξομολογητάριο Ιωάννου Νηστευτή ΙΙΙ. 9. Επιτομές Κανόνων Ι. 10. Επιτομές Κανόνων ΙΙ. 11. Κανονικές Αποκρίσεις Ι. 12. Κανονικές Αποκρίσεις ΙΙ. 13. Κανονικές Αποκρίσεις ΙΙΙ.
----------------------------	---

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ18] Η Εκκλησία ως λατρεύουσα κοινότητα		
Διδάσκων	Π. ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΧΑΤΖΗΓΡΗΓΟΡΙΟΥ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου θα μελετηθούν τα βασικά στοιχεία της Ορθοδόξου Λατρείας. Ειδικότερα, θα εξεταστεί το ιδιαίτερο πνεύμα της θεολογίας της βυζαντινής λειτουργικής παραδόσεως σε σχέση με τους υπόλοιπους λειτουργικούς τύπους Ανατολής και Δύσεως. Θα γίνει εμβάθυνση στην ιστορία και την τελεστική πράξη των τριών Λειτουργιών (Χρυσοστόμου, Βασιλείου, Προηγιασμένης) ως και στα βυζαντινά και μεταβυζαντινά λειτουργικά υπομνήματα. Επίσης θα διερευνηθεί το λειτουργικό έτος και οι ακολουθίες του νυχθημέρου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή στο μάθημα. 2. Ο χαρακτήρας και οι καταβολές της Ορθοδόξου Λατρείας. 3. Λειτουργικοί τύποι Ανατολής και Δύσεως. 4. Οι τρεις θείες Λειτουργίες Α΄: Λειτουργία του Χρυσοστόμου. 5. Οι τρεις θείες Λειτουργίες Β΄: Λειτουργία του Μ. Βασιλείου. 6. Οι τρεις θείες Λειτουργίες Γ΄: Λειτουργία των Προηγιασμένων Δώρων. 7. Τα βυζαντινά λειτουργικά υπομνήματα. 8. Τα μεταβυζαντινά λειτουργικά υπομνήματα. 9. Η διαμόρφωση του λειτουργικού έτους Α΄: ο εβδομαδιαίος και ο πασχάλιος κύκλος. 10. Η διαμόρφωση του λειτουργικού έτους Β΄: ο σταθερός κύκλος των εορτών. 11. Οι ακολουθίες του νυχθημέρου Α΄: ο εσπερινός. 12. Οι ακολουθίες του νυχθημέρου Α΄: ο όρθρος. 13. Σύγχρονα λειτουργικά ζητήματα		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΜ16] Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου		
Διδάσκοντες	ΠΡΩΤ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΤΣΙΠΟΥΡΑΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Παρουσιάζονται με αναλυτικό και διεισδυτικό τρόπο οι αρχές και οι μέθοδοι, μέσω των οποίων υλοποιείται το ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας και παρέχονται οι κύριες κατευθύνσεις προσέγγισης των πι-		

	<p>στών στους υποψήφιους να αναλάβουν την ευθύνη αυτού του πολυδύναμου και πολύπτυχου έργου.</p>
<p>Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)</p>	<p>1. Εισαγωγικά περί του περιεχομένου και του σκοπού του μαθήματος. Παρουσίαση των προς επεξεργασία θεμάτων των φροντιστηριακών εργασιών και κατευθύνσεις για τη σύνταξή τους. Βιβλιογραφική ενημέρωση. 2. Βασικές αρχές της ποιμαντικής πράξης. Ποιμαντική και μεθοδολογία στην εκκλησιαστική παράδοση. 3. Οι προϋποθέσεις της ποιμαντικής διακονίας και πράξης. 4. Η δομή του εκκλησιαστικού σώματος ως φορέα της Ποιμαντικής. Ιερωσύνη, Χάρισμα και Θεσμός. 5. Η προσωπικότητα του ποιμένα και η ευθύνη του έναντι του ποιμνίου. Ποιμαντική των Μυστηρίων. 6. Θεραπευτική Ποιμαντική. Η εξατομίκευση των δράσεων και η ποιμαντική παρέμβαση 7. Ποιμαντική και Κανονική Παράδοση. Ποιμαντική και σύγχρονος κόσμος. 8. Ενορία και διοίκηση. Ενορία και κοινωνικοί θεσμοί. 9. Πνευματική καθοδήγηση (Συμβουλευτική) και ψυχοθεραπεία σήμερα. Συνεργασία, αντιπαλότητα ή απομόνωση. 10. Εφηβική ζωή και προσωπική ταυτότητα. 11) Προσωπικότητα. Παράγοντες ανάπτυξης της προσωπικότητας. Παθολογική προσωπικότητα. 12. Η ορθόδοξη ψυχοθεραπεία και η σχέση της με την πατερική θεραπευτική πράξη. 13. Πνευματική ζωή και ψυχική υγεία.</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΑ6] Χριστιανική Παιδαγωγική		
Διδάσκων	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΕΠΕΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Στο μάθημα ερευνώνται θέματα Χριστιανικής Παιδαγωγικής, όπως είναι γενικότερα η ιστορία της Παιδαγωγικής ως επιστήμης και ειδικότερα η ιστορία της Χριστιανικής Παιδαγωγικής, η αναγκαιότητα και ο σκοπός της Παιδαγωγικής και της Χριστιανικής Παιδαγωγικής, η σχέση της Χριστιανικής Παιδαγωγικής με τις άλλες ανθρωπολογικές επιστήμες και ειδικότερα τη Θεολογία. Ιδιαίτερα ερευνώνται θέματα που σχετίζονται με τη σχολική εκπαίδευση και το σχολικό περιβάλλον, όπως οι διαπροσωπικές σχέσεις δασκάλου - μαθητή, η κοινωνικοποίηση του μαθητή, η πειθαρχία σε σχέση με την ελευθερία των μαθητών, η σχέση οικογένειας και σχολείου, τα μέσα αγωγής, η σχέση περιβάλλοντος και αγωγής, ο αναλφαβητισμός, η διαφορετικότητα και η ετερότητα, η ειδική αγωγή, η διαπολιτισμική αγωγή, η διά βίου μάθηση κ.ά.</p>		
Αναλυτική οργάνωση	1. Η ιστορία της Παιδαγωγικής 2. Η ιστορία της Χρι-		

<p>της ύλης (Syllabus)</p>	<p>στιανικής Παιδαγωγικής 3. Ο σκοπός της Παιδαγωγικής και της Χριστιανικής Παιδαγωγικής 4. Η σχέση της Χριστιανικής Παιδαγωγικής με τις ανθρωπολογικές επιστήμες 5. Κοινωνικοποίηση και χριστιανική αγωγή 6. Αγωγή και περιβάλλον (οικογένεια, κοινωνία, εκκλησία, φορείς κ.ά) 7. Οι Διαπροσωπικές σχέσεις στο σχολείο υπό το φως της Χριστιανικής Παιδαγωγικής 8. Παιδαγωγικά προβλήματα από χριστιανοπαιδαγωγικής πλευράς (κοινωνικός αποκλεισμός, αναλφαβητισμός, ελεύθερος χρόνος, ετερότητα και αγωγή κ.ά) 9. Διαχείριση της σχολικής τάξης 10. Σύγχρονοι μέθοδοι αγωγής (διάλογος, μεθοδολογία, προγράμματα) – Μέσα αγωγής (έπαινος, τιμωρία, πειθαρχία – ελευθερία, κίνητρα μάθησης, εποπτεία, τεχνολογία) 11. Η Αγία Γραφή και η Χριστιανική Παιδαγωγική 12. Οι Πατέρες της Εκκλησίας και η αγωγή του παιδιού 13. Μοναχισμός και χριστιανική αγωγή.</p>
-----------------------------------	--

<p>Κωδικός / Τίτλος μαθήματος</p>	<p>[ΗΚο1] Γάμος και Οικογένεια. Ηθική και κοινωνιολογική θεώρηση</p>		
<p>Διδάσκοντες</p>	<p>ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ</p>		
<p>Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ</p>	<p>Περίοδος: Χ</p>	<p>ΔΜ:3</p>	<p>ECTS: 10</p>
<p>Περιγραφή μαθήματος</p>	<p>Στο μάθημα αυτό εξετάζονται ο γάμος και η οικογένεια από την άποψη της Χριστιανικής Ηθικής και της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού. Παρουσιάζεται η θεολογική νοηματοδότηση του γάμου και της οικογένειας ως θεσμών που προάγουν την πνευματική και κοινωνική ζωή του ανθρώπου και ως πλαισίων που συμβάλλουν στην αγωγή και ανάπτυξη των παιδιών. Επιπλέον, εξετάζονται η θεσμική λειτουργία του γάμου και της οικογένειας στην κοινωνία, καθώς και οι σχετικές κοινωνιολογικές θεωρίες. Τέλος, προβάλλεται ο ηθικός και κοινωνικός προβληματισμός που αναπτύσσεται στη σύγχρονη κοινωνία σχετικά με τις διάφορες εναλλακτικές μορφές γάμου και οικογένειας.</p>		
<p>Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)</p>	<p>1. Γάμος και Οικογένεια στην Αγία Γραφή. 2. Γάμος και Οικογένεια στην πατερική διδασκαλία. 3. Το πρότυπο της Οικογένειας στη σύγχρονη Κοινωνία. 4. Οικογένεια και κοινωνική συνοχή. 5. Τεκνοποιία και ατεκνία. 6. Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή. 7. Η ψυχοκοινωνική λειτουργία της Οικογένειας. 8. Οι επιδράσεις της Παγκοσμιοποίησης στην Οικογένεια. 9. Ενδοοικογενειακή βία. 10. Οικογένεια και τρίτη ηλικία. 11. Εναλλακτικές μορφές Οικογένειας, παράδοσης και σύγχρονη Κοινωνία. 12. Παρσονική Οικογένεια και κοινωνικοποίηση. 13. Οι αποφάσεις της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου για το γάμο και την οικογένεια.</p>		

Β' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΜ17] Σύγχρονα θέματα Ποιμαντικής Διακονίας, Κανονικού Δικαίου και Θείας Λατρείας, Διεπιστημονικές προσεγγίσεις (Σεμινάριο)		
Διδάσκοντες	ΠΡΩΤ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΝΑΣΣΗΣ, ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΙΑΓΚΟΥ, ΠΡΩΤ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου στοχεύουμε ο φοιτητής: (α) να γνωρίζει τις βασικές αρχές διεπιστημονικής εξέτασης σύγχρονων θεμάτων που αφορούν την Ποιμαντική Διακονία, το Κανονικό Δίκαιο και τη Λειτουργική, (β) να είναι σε θέση να αξιοποιήσει τα κείμενα των αρχαίων κατηχήσεων στη σύγχρονη πράξη, (γ) να κατανοεί τη θεολογία, την ιστορία, το δίκαιο και τη ποιμαντική των μυστηρίων του Βαπτίσματος, του Γάμου, της Ιερωσύνης και της Εξομολόγησης, (δ) να μπορεί να διακρίνει τους μοναχικούς θεσμούς και τη σχέση μονής και ενορίας εντός του εκκλησιαστικού οργανισμού.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Εισαγωγή στο Σεμινάριο. Αρχές της διεπιστημονικής εξέτασης κανονικολειτουργικών-ποιμαντικών θεμάτων (1.5 Ω.Δ.). 2. Η χριστιανική μύηση (9 Ω.Δ.). 2.1. Κατήχηση (3 Ω.Δ.). 2.1.1. Αρχαίες κατηχήσεις (Αμβρόσιος Μεδιολάνων, Κύριλλος Ιεροσολύμων, Ιωάννης Χρυσόστομος, Θεόδωρος Μοψουεστίας, Γρηγόριος Νύσσης) 2.1.2. Σύγχρονη κατήχηση παιδιών και ενηλίκων 2.2. Το μυστήριο του Βαπτίσματος (6 Ω.Δ.). 2.2.1. Θεολογία του μυστηρίου. 2.2.2. Ιστορία και λειτουργική εξέλιξη του μυστηρίου. 2.2.3. Το Βάπτισμα στην κανονική παράδοση 2.2.4. Ποιμαντική του βαπτίσματος. 3. Εξομολόγηση (6 Ω.Δ.) 3.1. Εξομολογητάρια και η ψευδοκανονική παράδοση 3.2. Ευχές της ιεράς εξομολογήσεως 3.3. Θεολογία της πνευματικής πατρότητας. 4. Μοναχισμός (6 Ω.Δ.) 4.1. Θεσμοί του μοναχικού βίου - Κτητορικά Τυπικά και Διαθήκες 4.2. Κανονικές συνέπειες της μοναχικής ιδιότητας 4.3. Μονή και ενορία 4.4. Μοναχική λατρεία. 5. Γάμος (6 Ω.Δ.) 5.1. Το δίκαιο του γάμου 5.2. Το μυστήριο του γάμου 5.3. Η ποιμαντική του γάμου 5.4. Σύγχρονες προκλήσεις (α. κείμενο της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου «Το μυστήριο του γάμου και τα κωλύματα αυτού» και β. ο δεύτερος γάμος των κληρικών). 6. Ιερωσύνη (6 Ω.Δ.) 6.1. Κανονικές προϋποθέσεις χειροτονίας 6.2. Το μυστήριο της ιερωσύνης 6.3 Τάξη χειροτονίας 6.4. Ο Ιερέυς ως ποιμένας της εκκλησίας 7. Ανακεφαλαίωση (1.5 Ω.Δ.) 8. Παρουσίαση εργασιών (3 Ω.Δ.).</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΙ22] Ο συνοδικός θεσμός (Σεμινάριο)		
Διδάσκοντες	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΓΙΑΓΚΟΥ, ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ, ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΚΑΒΑΡΔΙΝΑΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στο πλαίσιο του σεμιναριακού μαθήματος παρουσιάζεται το περιεχόμενο του συνοδικού θεσμού και ο τρόπος λειτουργίας του στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Μελετώνται οι διάφορες μορφές της συνοδικότητας και αξιολογείται η σημασία των συνοδικών αποφάσεων στην επίλυση καίριων εκκλησιαστικών ζητημάτων.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1.Εισαγωγικά περί του Συνοδικού Θεσμού (Α΄ μέρος). 2. Εισαγωγικά περί του Συνοδικού Θεσμού (Β΄ μέρος). 3. Συνοδικές διατυπώσεις για τη διαμόρφωση των κανόνων. 4. Οι ερμηνευτές των κανόνων περί του Συνοδικού Θεσμού. 5. Κανονική αποτύπωση των πρακτικών της Συνόδου της Αγίας Σοφίας. 6. Κανονική αποτύπωση των πρακτικών της Συνόδου Φερράρας-Φλωρεντίας. 7. Η Σύνοδος της Κωνσταντινούπολης του 1484. 8. Η Ενδημούσα Σύνοδος της Κωνσταντινούπολης και οι αποφάσεις της κατά την υστεροβυζαντινή περίοδο (Α΄ μέρος). 9. Η Ενδημούσα Σύνοδος της Κωνσταντινούπολης και οι αποφάσεις της κατά την υστεροβυζαντινή περίοδο (Β΄ μέρος). 10. Κανονικές αποφάσεις των Συνόδων του 17ου αιώνα. 11. Κανονικές αποφάσεις της Συνόδου του 1872 περί εθνοφυλετισμού. 12. Οι αποφάσεις της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Κρήτης (Α΄ Μέρος). 13. Οι αποφάσεις της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου της Κρήτης (Β΄ Μέρος).		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ19] Ο Χριστιανικός Ναός: Ορθόδοξη λειτουργική και βυζαντινή καλλιτεχνική παράδοση		
Διδάσκουσα	ΕΛΕΝΗ ΧΡΥΣΑΦΗ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Βασιζόμενη σε θεμελιώδεις συμβολικές μορφές και αρχετυπικές δομές, η βυζαντινή ναοδομία έκανε χρήση της ύλης προκειμένου να μεταδώσει το «ακατάληπτο», να απεικονίσει με ορατά μέσα το αόρατο, να καταστήσει το άγνωστο γνωστό, να υποδηλώσει συμβολικά τον «άχρονο» και «άπειρο» χώρο ως σημείο της «αχώρητης» και εικαστικά «απρόσιτης» παρουσίας του Θεού. Μέσα στο κέλυφος των βυζαντινών εκκλησιαστικών κτηρίων διαμορφώθηκε και αναπτύχθηκε το ορθόδοξο θρησκευτικό τελετουργικό και η χριστιανική εικονογραφική παράδοση. Τα		

	<p>λειτουργικά δρώμενα και η λατρευτική πράξη επηρέασαν την μορφή και την οργάνωση του χώρου, καθώς και του διακόσμου των βυζαντινών ναών, επιδρώντας καθοριστικά στην διαμόρφωση και εξέλιξη τόσο της εκκλησιαστικής αρχιτεκτονικής όσο και της ορθόδοξης εικονογραφίας. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα συζητηθούν θέματα που σχετίζονται με την βυζαντινή ναοδομία (θεολογικό υπόβαθρο, λειτουργικές προϋποθέσεις, τυπολογική εξέλιξη, συμβολική διάσταση και αισθητική θεώρηση) και τον ζωγραφικό διάκοσμο του χριστιανικού ναού (αισθητική προσέγγιση, διαμόρφωση και εξέλιξη της ορθόδοξης εικονογραφίας σε συνάρτηση με την Ιερά Παράδοση και την Θεία Λειτουργία).</p>
<p>Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)</p>	<p>1. Εισαγωγή: Το ιστορικό πλαίσιο, το θεολογικό υπόβαθρο και οι λειτουργικές προϋποθέσεις της χριστιανικής τέχνης. - Το χριστιανικό ιδεώδες και ο αισθητικός του χαρακτήρας. - Το Υψηλό και το Ωραίο στην χριστιανική τέχνη. - Η έννοια του Κάλλους στον Ψευδο-Διονύσιο Αρεοπαγίτη. 2. Ο χώρος στην σκέψη των Βυζαντινών. - Ο ουράνιος χώρος στην χριστιανική παράδοση και την τέχνη: Παράδεισος, Οίκος του Θεού και Ουράνια Ιερουσαλήμ. - Ουράνιο ανάκτορο και Μέγα Παλάτιο. - Ο ιερός χώρος του χριστιανικού ναού ως αντανάκλαση της ουράνιας τάξης και ιεραρχίας. 3. Μορφή και Σύμβολο στην εκκλησιαστική αρχιτεκτονική του Βυζαντίου - Ο χριστιανικός ναός ως Εικόνα και Κέντρο του Κόσμου. - Η έκφραση του Υψηλού στη βυζαντινή ναοδομία. 4. Συμβολικές ερμηνείες της πρωτοχριστιανικής και βυζαντινής αρχιτεκτονικής. - Η αρχιτεκτονική του βυζαντινού ναού ως ιερή εικόνα. - Τα μέρη του ναού: συμβολισμός, λειτουργία και χρήση. - Ο ρόλος του φωτός και του χρώματος στην βυζαντινή ναοδομία. 5. Βυζαντινή αρχιτεκτονική και λατρευτική πράξη: Ουράνια και επίγεια Λειτουργία. - Η εξέλιξη της Θείας Λειτουργίας και η επίδρασή της στην ναοδομία: ο ρόλος των λειτουργικών αναγκών και των λατρευτικών χρήσεων - Οι λειτουργικές κατασκευές των επισκοπικών ναών (σύνθρονο, άμβωνας, επισκοπικός θρόνος). 6. Η αρχιτεκτονική σύνθεση στο Βυζάντιο. - Η διαμόρφωση και εξέλιξη των τάσεων και τυπολογιών της βυζαντινής ναοδομίας. - Ο ρόλος των προτύπων και της παράδοσης, του αρχιτέκτονα και του εργοδότη-χορηγού. 7. Η βυζαντινή ναοδομία ως φορέας και μέσο προβολής της κυρίαρχης πολιτικής ιδεολογίας και ως πεδίο ανώτερης καλλιτεχνικής δημιουργίας. - Το ιδεολογικό και συμβολικό περιεχόμενο των κτη-</p>

	<p>ρίων-χορηγιών. 8. Η βυζαντινή θεολογία και φιλοσοφία της εικόνας. - Η βυζαντινή εικόνα ως αντικείμενο αισθητικής προσέγγισης, τέχνης και λατρείας. - Η έκφραση του Υψηλού στην βυζαντινή ζωγραφική: μορφολογία-ύφος-σύνθεση. 9. Η εικονογραφική ιεραρχία, ο ρόλος, η θέση και η λειτουργία των εικόνων μέσα στο ναό. Η διαμόρφωση και εξέλιξη των εικονογραφικών κύκλων και σχημάτων σε συνάρτηση με τις δογματικές αρχές, τις λειτουργικές ανάγκες και την εξέλιξη της βυζαντινής ναοδομίας. 10. Ο διάκοσμος του Ιερού Βήματος και η επίδραση της Θείας Λειτουργίας. - Εικονογραφικά σχήματα με τον Χριστό και την Θεοτόκο στην αψίδα. - Άγιο Μανδήλιο, Κοινωνία των Αποστόλων, Μελισμός, Ουράνια Λειτουργία, συλλειτουργούντες ιεράρχες. - Ο διάκοσμος του τέμπλου, της Πρόθεσης και του Διακονικού. 11. Ο διάκοσμος του τρούλου, του νάρθηκα και των υπόλοιπων τμημάτων των βυζαντινών ναών. - Χριστολογικός και θεομητορικός κύκλος. - Δωδεκάορτο. 12. Σύμβολα και συμβολικές παραστάσεις στην παλαιοχριστιανική και την βυζαντινή ζωγραφική. 13. Το φως και το χρώμα στην βυζαντινή αγιογραφία: Δογματικές, αισθητικές, εικονογραφικές και τεχνολογικές παρατηρήσεις. - Ο χώρος και η σύνθεση στην βυζαντινή ζωγραφική: κλίμακα, αναλογία και προοπτική.</p>
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΜΥ2] Ειδικά θέματα βυζαντινής Μουσικολογίας		
Διδάσκων	ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΙΑΚΟΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΕΥ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Μελέτη ακμής και στασιμότητας της Ψαλτικής Τέχνης. Εισαγωγική θεώρηση της μεσοβυζαντινής σημειογραφίας. Ερμηνεία των μεγάλων υποστάσεων, αφώνων σημαδιών. Γνωριμία τους με τους μεταβυζαντινούς μουσικούς κώδικες και το περιεχόμενό τους. Η Νέα Μέθοδος και η διάδοσή της.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Η Βυζαντινή Καλοφωνία (τέλη 13ου-15ος αι.) Βυζαντινή Ars nova, η κορύφωση της Ψαλτικής Τέχνης. Η επιβίωση της Ψαλτικής παράδοσης (1453-1580) Η προπαρασκευή για την ανανέωση της Ψαλτικής Τέχνης (1580-1650) 2. Η Τετρανδρία: Ξένος Κορώνης, Ιωάννης Κλαδάς, Μανουήλ Χρυσάφης, Ιωάννης Κουκουζέλης. 3. Ιωάννης Κουκουζέλης (περ. 1270-πριν 1340): Το Μέγα ίσον και ο τροχός. Αναγραμματισμοί και Μαθήματα. Μορφολογικές παρατηρήσεις. 4. Α΄ μεγάλη ακμή μετά την Άλωση (1650-1720) Στασιμότητα και ανάκαμψη – Η νέα προετοιμασία (1720-1770) Μορφές του Βυζαντινού μουσικού πολιτισμού.		

	<p>Η δοξολογία. Τα ασματικά. 5. Η αναγέννηση της Ψαλτικής Τέχνης, εποχή του νέου καλλωπισμού (1650-1720): Η Τετρανδρία: Παναγιώτης Χρυσάφης ο Νέος, ο Γερμανός επίσκοπος Νέων Πατρών, Μπαλάσης ο Ιερεύς, Πέτρος ο Μπερεκέτης. Το έργο τους. 6. Η Μεσοβυζαντινή σημειογραφία. Η εξήγηση της παλαιάς σημειογραφίας. Οι εξηγητές. Η Μετροφωνία. 7. Β' μεγάλη ακμή της Ψαλτικής Τέχνης μετά την Άλωση (1770-1820) 8. Η τριανδρία (ιη' αί.): Πέτρος Πελοποννήσιος, Πέτρος Βυζάντιος, Ιάκωβος Πρωτοψάλτης 9. Βυζαντινές και Μεταβυζαντινές θεωρητικές συγγραφές 10. Η Μεταρρύθμιση. Κωνσταντινούπολη 1814. Οι Τρεις διδάσκαλοι: Χρυσάνθος εκ Μαδύτων, Χουρμούζιος Χαρτοφύλαξ, Γρηγόριος Πρωτοψάλτης 11. Η διάδοση του Νέου Συστήματος. Η μουσική τυπογραφία: Βουκουρέστι 1820 12. Πατριαρχικές Σχολές Ψαλτικής (ιε' - ιη' αι.) 13. Η Ψαλτική παράδοση της Κωνσταντινουπόλεως και του Αγίου Όρους.</p>
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΑ10] Παιδαγωγική Ψυχολογία		
Διδάσκων	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΕΠΕΣ		
Τύπος μαθήματος: Y, YE	Περίοδος: X	ΔΜ: 3	ECTS:10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Ερευνώνται οι γνώσεις, οι δεξιότητες, οι ικανότητες, οι στάσεις, οι αξίες, οι ιδέες και οι ποικίλες θεωρίες που προσφέρονται ως προτάσεις στον Μεταπτυχιακό φοιτητή, προκειμένου αφενός να αποκτήσει σφαιρική αντίληψη του επιστημονικού και ερευνητικού του πεδίου και αφετέρου να είναι σε θέση να αντιμετωπίζει με παιδαγωγικό και αποτελεσματικό τρόπο προβλήματα και δυσκολίες που εμφανίζονται είτε γενικότερα στη σχολική ζωή είτε ειδικότερα στη διδακτική του πράξη.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Εισαγωγή στην Παιδαγωγική ψυχολογία. 2. Η ανάπτυξη του ανθρώπου ως προσώπου. 3. Η γνωστική ανάπτυξη. 4. Η κοινωνική ανάπτυξη. 5. Η ηθική ανάπτυξη. 6. Ο ρόλος της κληρονομικότητας και του αναπτυξιακού περιβάλλοντος του ανθρώπου. 7. Ωρίμανση και μάθηση στο σχολείο. 8. Νοημοσύνη και σχολείο. 9. Μάθηση - Θεωρίες μάθησης. 10. Κίνητρα μάθησης. 11. Σχολικό περιβάλλον και διαχείριση τάξης. 12. Η εφηβεία και ο έφηβος. 13. Εκπαιδευτική αξιολόγηση.</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΗΚο2] Βιοηθική (Σεμινάριο)		
Διδάσκων	ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ		
Τύπος μαθήματος: Y, YE	Περίοδος: E	ΔΜ:3	ECTS: 10

Περιγραφή μαθήματος	<p>Η βιοηθική αποτελεί ένα νέο γνωστικό αντικείμενο που προέκυψε από τον έντονο προβληματισμό που αναπτύχθηκε σχετικά με την κατεύθυνση της επιστημονικής έρευνας, την ανάπτυξη νέων μεθόδων και εφαρμογών, καθώς και με τα όρια που πρέπει να τίθενται στις επεμβάσεις στην ανθρώπινη ζωή. Η βιοηθική επεξεργάζεται ηθικές αρχές, σταθμίζει τα οφέλη, τους πιθανούς κινδύνους και γενικότερα τις συνέπειες της έρευνας και των εφαρμογών της, αξιολογεί τα επιστημονικά επιτεύγματα και καλείται τελικά να αποφανθεί, τι είναι ηθικά σωστό και υπηρετεί το συμφέρον του ανθρώπου. Στο πλαίσιο του σεμιναρίου αυτού μελετώνται οι σύγχρονες προσεγγίσεις της βιοηθικής, με έμφαση στη θεώρηση της χριστιανικής ηθικής.</p>
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Ηθικές θεωρίες και αρχές. 2. Αυτονομία, πατερναλισμός και ενημερωμένη συναίνεση. 3. Ο ηθικός προβληματισμός για τον αγέννητο άνθρωπο. 4. Ηθικά ζητήματα στη νεογνολογία. 5. Υποβοηθούμενη αναπαραγωγή. 6. Αναπαραγωγική και θεραπευτική κλωνοποίηση. 7. Ο ηθικός προβληματισμός κατά το τέλος της ζωής. 8. Προγενέστερες οδηγίες και «διαθήκη ζωής». 9. Παρηγορητική φροντίδα ασθενούς 10. Η μεταμόσχευση οργάνου από ζώντα δότη. 11. Είναι ηθικά αποδεκτή η εμπορία οργάνων; 12. Ο ηθικός προβληματισμός για την ιατρική βελτίωση. 13. Το εικονικό φάρμακο (φαινόμενο placebo).</p>

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΗΚο3] Θέματα Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού		
Διδάσκων	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Εννοιολογική ανάπτυξη της Επιστήμης της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού. Σχέσεις Ακαδημαϊκής Θεολογίας και Κοινωνιολογίας. Η κοινωνική διδασκαλία του Χριστιανισμού και η στάση του στα σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα. Κοινωνιολογία του δόγματος της ηθικής και της λατρείας της Εκκλησίας. Ο διαλογικός χαρακτήρας του χριστιανισμού σε Οικουμενικό επίπεδο.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Η εμφάνιση του Χριστιανισμού στην Κοινωνία του Ιουδαϊσμού και Ρωμαϊκού περιβάλλοντος. 2. Σχέσεις Διδασκάλου και Μαθητών. 3. Η αρχική μορφή της Εκκλησίας. 4. Η διαμόρφωση των εκκλησιαστικών λειτουργημάτων. 5. Η μετάβαση στην Παγκόσμια Εκκλησία. 6. Παράδοση, Παρόν και Μέλλον του Χριστιανισμού. 7. Η εκκοσμίκευση. 8. Χριστιανισμός και Ουτοπία. 9. Θρησκεία και πολιτική. 10. Σχέσεις Εκκλησίας-Πολιτείας και πολυπολιτισμικότητας 11. Σύγ-</p>		

	κρουση πολιτισμών και Χριστιανισμός. 12. Κοινωνική διδασκαλία του Χριστιανισμού. 13. Χριστιανική Φιλανθρωπία και Κοινωνική Πρόνοια.
--	---

Γ' Εξάμηνο

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ28] Θεία λατρεία και πνευματική ζωή		
Διδάσκων	ΑΡΧΙΜ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΣΚΡΕΤΤΑΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Η σχέση λατρείας και πνευματικότητας, τα μυστήρια ως άξονας της πνευματικής ζωής, η νοερά προσευχή, οι καιροί και το νόημα της νηστείας και άλλα παρεμφερή ζητήματα θα εξεταστούν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Εισαγωγή στο μάθημα: Θεσμός και χάρισμα στην ορθόδοξη παράδοση. 2. Το μυστήριο του Βαπτίσματος ως θεμέλιο της πνευματικής ζωής. 3. Τα στάδια της πνευματικής τελειώσεως: κάθαρση-φωτισμός-θέωση. 4. Η σχέση κοινής λατρείας και κατ' ιδίαν προσευχής. 5. Η Νοερά προσευχή: Φιλοκαλία και ησυχαστική θεολογία. 6. Περί της εν Χριστώ ζωής του Νικολάου Καβάσιλα. 7. Πτυχές του μυστηρίου της μετανοίας και της ιεράς εξομολογήσεως. 8. Συχνότητα και προϋποθέσεις μετοχής στη θεία Ευχαριστία Α': η πατερική διδασκαλία της βυζαντινής περιόδου. 9. Συχνότητα και προϋποθέσεις μετοχής στη θεία Ευχαριστία Β': Οι Κολλυβάδες πατέρες. 10. Ασκητική παράδοση και λειτουργική μαρτυρία 11. Η αξία και η σημασία της νηστείας και της εγκράτειας για την άσκηση των πιστών. 12. Θεία λατρεία και πνευματική ζωή στη διδασκαλία των συγχρόνων Πατέρων της Εκκλησίας. 13. Ανακεφαλαίωση.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ29] Ομιλητική - Αισθητική του λόγου και της τέχνης		
Διδάσκοντες	ΤΡΥΦΩΝ ΤΣΟΜΠΑΝΗΣ, ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΙΔΗΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Το μάθημα διερευνά τα ζητήματα αισθητικής της τέχνης του λόγου, την σχέση της θύραθεν ρητορικής με αυτή της εκκλησιαστικής ρητορικής τέχνης και την αναγκαιότητα να ξαναβρεί ο σύγχρονος εκ-		

	κλησιαστικός λόγος την ζείδωρη πνοή του.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Το μυστήριο και η διακονία του λόγου. 2. Ιστορικές διαδρομές της εκκλησιαστικής ρητορικής. 3. Η μωρία του κηρύγματος στον σύγχρονο κόσμο. 4. Οι λέξεις στον εκκλησιαστικό μας λόγο. 5. Εκκλησιαστικός ή θρησκευτικός λόγος; Συνέχεια ή εκτροπή; 6. Θεία Λειτουργία και κήρυγμα, προβληματισμός και προβλήματα 7. Παλαιά Διαθήκη και κήρυγμα. 8. Εικόνα, ο άλλος λόγος της Εκκλησίας. 9. Ο πατερικός λόγος ως εμπειρία και διδαχή. 10. Η αισθητική ως παράγοντας αγωγής. 11. Η εικόνα ως λόγος της Εκκλησίας. 12. Ναοδομική αισθητική και λειτουργικές τέχνες. 13. Ο λόγος των Πατέρων και ο λόγος της τέχνης.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΛΤ30] Μεθοδολογία και κατευθύνσεις στη σύγχρονη Λειτουργιολογική έρευνα		
Διδάσκων	ΠΡΩΤ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΝΑΣΣΗΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου θα : (α) να μάθει για την ιστορική πορεία της λειτουργιολογικής έρευνας, με έμφαση την βυζαντινή παράδοση, από τους πρόδρομους μελετητές έως τις μέρες μας, (β) να ανακαλύψει το εύρος των λεπτομερειακών ζητημάτων που καλείται να θεραπεύσει σήμερα ο κλάδος της λειτουργικής, (γ) να γνωρίζει τους κλάδους της λειτουργικής επιστήμης και των εφαρμοστέων μεθοδολογικών αρχών αυτής και (δ) να έχει μεγαλύτερη εξοικείωση με την εφαρμογή των αρχών αυτών σε ιστορικά ζητήματα και στη σύγχρονη λατρευτική πράξη της Ορθόδοξου Εκκλησίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Επιστημονική τεχνογραφία α. Ηλεκτρονικές πηγές – βάσεις δεδομένων β. Βιβλιογραφική έρευνα. 2. Εισαγωγή στη λειτουργιολογία α. Οι κλάδοι της λειτουργικής επιστήμης β. Κέντρα μελέτης της Ορθόδοξης λατρείας. 3. Πρόδρομοι μελετητές της βυζαντινής λειτουργικής παράδοσης α. Από τη Σύνοδο Φεράρας-Φλωρεντίας μέχρι τη Σύνοδο του Τριδέντου β. Μετά τη Σύνοδο του Τριδέντου. 4. Λειτουργιολόγοι του 19ου-20ού αιώνα α. Το λειτουργικό κίνημα β. Ο Anton Baumstark και η «Συγκριτική μέθοδος της λειτουργιολογικής έρευνας» γ. Ορθόδοξοι ερευνητές. Έλληνες και Ρώσσοι δ. Ετερόδοξοι επιστήμονες. 5. Διορθόδοξα λειτουργικά θέματα α. Λατρεία στη Ρωσική παράδοση β. Η θεία λατρεία στη θεματολογία της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου i. Το ημερολογιακό ζήτημα ii. Η Διόρθωση των λειτουργικών βιβλίων iii. Το Σύστημα ανάγνωσης της Αγίας Γραφής. 6. Σύγ-		

	χρονα λειτουργικά ζητήματα α. Οι Λειτουργικές μεταρρυθμίσεις της Β΄ Βατικανής Συνόδου β. Λειτουργική αναγέννηση και μεταρρύθμιση στην Ορθόδοξη Εκκλησία γ. Λατρεία, ΜΜΕ και σύγχρονη τεχνολογία δ. Θεία λατρεία: πολιτισμική πρόσληψη και ενσωμάτωση. 7. Παρουσιάσεις Εργασιών Φοιτητών.
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΜΥ3] Ειδικά θέματα βυζαντινής και μεταβυζαντινής Υμνογραφίας		
Διδάσκων	ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Στόχος του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα Instrumenta Studiorum της Υμνογραφίας, τη μελέτη των χειρόγραφων υμνογραφικών συλλογών και τις αρχές και μεθόδους κριτικής έκδοσης υμνογραφικών κειμένων. Επιπλέον, στο πλαίσιο του μαθήματος επιχειρείται συστηματική παρουσίαση των βασικότερων υμνογράφων και του έργου τους, εξετάζονται επιμέρους θέματα της βυζαντινής και μεταβυζαντινής Υμνογραφίας (ζητήματα χειρόγραφης παράδοσης υμνογραφικών κειμένων, μετρικής, γνησιότητας κ.ά) και παρουσιάζονται τα αιτούμενα της σύγχρονης έρευνας.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Instrumenta Studiorum της Υμνογραφίας: Κλείδες, Λεξικά, εκδόσεις υμνογραφικών κειμένων – Υμνογραφικές σειρές. 2. Κοντάκιο – Κοντακάρια 3. Ο Ακάθιστος Ύμνος: Συγγραφέας – μορφή – εξέλιξη του είδους. 4. Ο Κανόνας: Η δομή του Κανόνα - το ζήτημα της β΄ ωδής των Κανόνων. 5. Ο Μέγας Κανών: Ο συγγραφέας, η δομή του και η λειτουργική του χρήση. 6. Πρόσωπα και τάσεις στην Υμνογραφία της μεσοβυζαντινής περιόδου. 7. Στουδίτες Υμνογράφοι. 8. Πρόσωπα και τάσεις στην Υμνογραφία της υστεροβυζαντινής περιόδου. 9. Πρόσωπα και τάσεις στην Υμνογραφία της μεταβυζαντινής περιόδου. 10. Χειρόγραφες υμνογραφικές συλλογές: Παλαιογραφική εξέταση και περιγραφή. 11. Καταλογογράφηση υμνογραφικών χειρογράφων. 12. Αρχές και μέθοδος κριτικής έκδοσης υμνογραφικών κειμένων I. 13. Αρχές και μέθοδος κριτικής έκδοσης υμνογραφικών κειμένων II.</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΜΥ5] Πρακτική άσκηση στην Ψαλτική Τέχνη		
Διδάσκων	ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΙΑΚΟΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Διδάσκονται αρχές και μέθοδοι εκμάθησης και ά-		

	σκησης της Βυζαντινής εκκλησιαστικής Μουσικής σύμφωνα με τη σημειογραφία της, τα είδη μελοποιίας, τους ήχους και τα γένη των μελών της, όπως αυτά διαμορφώθηκαν στην ιστορική της πορεία.
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Μέθοδοι Ψαλτικής Τέχνης. Περίοδοι της Βυζαντινής σημειογραφίας. Η Νέα Μέθοδος της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Η Οκταηχία. Ιδιώματα των οκτώ ήχων. Απηχήματα των ήχων. 2. Τα γένη καί είδη της Βυζαντινής Μελοποιίας. Ονοματολογία και περιεχόμενο μουσικών κωδίκων (Ασματικό, Ψαλτικό, Στιχηράριο, Παπαδική, Ειρμολόγιο). Το Αναστασιματάριον. Κεκραγάρια Ήχος α΄ και πλ. α΄. 3. Περί ρυθμού και Ρυθμοποιίας. Τα αρχαία ρυθμικά μέτρα. Πατριαρχικές Σχολές Ψαλτικής (ιε΄-ιη΄αι.). Κεκραγάρια. Ήχος δ΄ και πλ. δ΄. 4. Η εκφώνηση των αναγνωσμάτων καί η εκφωνητική σημειογραφία. Κεκραγάρια Ήχος γ΄ και βαρύς. 5. Η Νέα Μέθοδος της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Άλλα σημειογραφικά συστήματα. Κεκραγάρια. Ήχος β΄ και πλ. β΄. 6. Το Αναστασιματάριον. Τα Δογματικά Θεοτοκία. Ήχος α΄ και πλ. α΄. 7. Τα Δογματικά Θεοτοκία. Ήχος δ΄ και πλ. δ΄. Οι ύμνοι των βυζαντινών Λειτουργιών και ακολουθιών της Θείας Λατρείας. 8. Ψαλμικοί ύμνοι. Κεκραγάρια, Δοχές, Προκείμενα, Άμωμος, Επιτάφιος Θρήνος, Αντίφωνα. 9. Τα Δογματικά Θεοτοκία. Ήχος β΄ και πλ. β΄ Ήχος γ΄ και βαρύς. 10. Η κατάρτιση χορού ψαλτών. Ψαλμικοί ύμνοι. Πολυέλεοι, Τιμιωτέρα, Τριαδικά, Μεγαλυνάρια. 11. Ψαλμικοί ύμνοι. Τρισάγιος Ύμνος, Αλληλουϊάρια. Χερουβικά, Κοινωνικά. 12. Το Στιχηρारικό γένος μελοποιίας. Το Στιχηράριο. Τα Εωθινά Δοξαστικά. 13. Καλοφωνικοί ειρμοί, Κρατηματάριον.

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΠΑ7] Ειδική Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών		
Διδάσκων	ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΕΠΕΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Ε	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Στο πλαίσιο του μαθήματος οι μεταπτυχιακοί φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να εμβαθύνουν σε ζητήματα της Διδακτικής του μαθήματος των Θρησκευτικών τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο. Στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος περιλαμβάνεται η συστηματική και συγκριτική μελέτη των σύγχρονων διδακτικών θεωριών και μεθόδων μέσω της οποίας αναδεικνύονται οι δυνατότητες και οι προοπτικές που αυτές προσφέρουν στο πλαίσιο της σχολικής θρησκευτικής αγωγής. Περιλαμβάνεται, επίσης, η μελέτη του σύνθετου πλέγματος των παιδαγωγικών σχέσεων που αναπτύσσεται στο σχολικό περιβάλλον. Επιπλέον, αναλύονται οι βασικές αρ-		

	<p>χές σχεδιασμού των Προγραμμάτων Σπουδών, καθώς και των σχολικών βιβλίων του μαθήματος των Θρησκευτικών. Κατά το πρακτικό μέρος του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αναλαμβάνουν τον ρόλο του μέντορα των προπτυχιακών φοιτητών οι οποίοι πρόκειται να υλοποιήσουν αφενός μικροδιδασκαλίες στο Εργαστήριο Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής του Τμήματος και αφετέρου την πρακτική τους άσκηση σε σχολικές μονάδες και εκπαιδευτικούς φορείς. Ειδικότερα, παρέχουν συμβουλευτικό και καθοδηγητικό έργο στους προπτυχιακούς φοιτητές, ώστε να σχεδιάσουν και να οργανώσουν το εκπαιδευτικό τους υλικό και το διδακτικό τους έργο, αξιοποιώντας καινοτόμες διδακτικές μεθόδους, μέσα και εφαρμογές. Τέλος, εξετάζεται ερευνητικά και αξιολογείται η σημασία των μικροδιδασκαλιών και της πρακτικής άσκησης ως επιμορφωτικών εργαλείων των εν δυνάμει και εν ενεργεία εκπαιδευτικών.</p>
<p>Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)</p>	<p>1. Εισαγωγή στη διδακτική μεθοδολογία Ι. 2. Εισαγωγή στη διδακτική μεθοδολογία ΙΙ. 3. Ειδική Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών. 4. Ο διδάσκων και ο διδασκόμενος ως πρόσωπα επικοινωνίας και διαλόγου 5. Διδακτικές αρχές. 6. Διδακτικές μέθοδοι. 7. Προγράμματα Σπουδών και παραγωγή διδακτικού υλικού. 8. Σχεδιασμός, πραγματοποίηση και αξιολόγηση της διδασκαλίας. 9. Η κοινωνία της Πληροφορίας και η σύγχρονη εκπαιδευτική Τεχνολογία. 10. Εφαρμογές της εκπαιδευτικής Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση. 11. Σύγχρονες μορφές διδακτικής (ομαδοσυνεργατική, μέθοδος project, διαθεματικότητα, διαπολιτισμική διδασκαλία κ.ά) 12. Μικροδιδασκαλίες. 13. Πρακτική Άσκηση.</p>

<p>Κωδικός / Τίτλος μαθήματος</p>	<p>[ΠΜ18] Εφαρμογές της Ποιμαντικής</p>		
<p>Διδάσκων</p>	<p>π. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΓΚΙΚΑΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΤΣΙΠΟΥΡΑΣ</p>		
<p>Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ</p>	<p>Περίοδος: Χ</p>	<p>ΔΜ: 3</p>	<p>ECTS: 10</p>
<p>Περιγραφή μαθήματος</p>	<p>Το μάθημα επικεντρώνεται στη μελέτη και αντιμετώπιση ειδικών ψυχολογικών περιπτώσεων σε άτομα κάθε ηλικίας, καθώς και σωματικά πασχόντων ευρισκομένων σε οριακές καταστάσεις.</p>		
<p>Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)</p>	<p>1. Προσωπικότητα. Παράγοντες ανάπτυξης της προσωπικότητας. Παθολογική προσωπικότητα. 2. Εφηβική κρίση και προσωπική ταυτότητα. 3. Ο ποιμένας ως ερευνητής ψυχολόγος και πνευματικός καθοδηγητής. 4. Ορθόδοξη ψυχοθεραπεία και η σχέση της</p>		

	<p>με την πατερική θεραπευτική πράξη. 5. Η πνευματική ζωή και η ψυχική υγεία. 6. Ποιμαντική ψυχολογία και ασθένεια (ανιάτως νοσούντες, καρκινοπαθείς στο τελικό στάδιο. 7. Η συνεργασία του ποιμαντικο-ψυχολόγου με τους λειτουργούς της υγείας (γιατροί, νοσηλευτές, υπάλληλοι νοσοκομείων και καταστημάτων υγείας). 8. Το φαινόμενο της επαγγελματικής «κόπωσης» στο πρόσωπο του ποιμένα. 9. Ποιμαντική ψυχολογία και η ψυχολογία του ξένου. 10. Ποιμαντική ψυχολογία και θρησκευτικός τουρισμός (προσκυνήματα ιεραποδημίες). 11. Ποιμαντική ψυχολογία και ΑΜΕΑ (Άτομα με ειδικές ανάγκες και το περιβάλλον τους, οικογενειακό και κοινωνικό). 12. Ποιμαντική ψυχολογία και διαφυλικές σχέσεις. 13. Ποιμαντική Ψυχολογία και σεξουαλική αγωγή.</p>
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΗΚο4] Θέματα κοινωνικής και οικολογικής ηθικής		
Διδάσκων	ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΝΤΣΟΣ		
Τύπος μαθήματος: Y, YE	Περίοδος: X	ΔΜ: 3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	<p>Το χριστιανικό ήθος δεν βιώνεται μόνο σε προσωπική σχέση με το Θεό, αλλά και σε σχέση με το συνάνθρωπο και την κτίση. Τα σύγχρονα κοινωνικά και οικολογικά προβλήματα είναι κυρίως ηθικά και πνευματικά προβλήματα, καθώς οι αιτίες τους σχετίζονται άμεσα με τις αντιλήψεις για την κοινωνία και το συνάνθρωπο και με τη νοηματοδότηση των υλικών αγαθών και του περιβάλλοντος κόσμου.</p>		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	<p>1. Εφαρμοσμένη ηθική: έννοια και περιεχόμενο. 2. Ο χαρακτήρας της ορθόδοξης κοινωνικής ηθικής. 3. Ηθική θεώρηση του αθλητισμού και του ντόπινγκ 4. Η καταγγελία της ανομίας. 5. Μέσα κοινωνικής δικτύωσης και διαπροσωπικές σχέσεις. 6. Δεδομένα υγείας: δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και δημόσια ενδιαφέροντα. 7. Σύγχρονες προσεγγίσεις της οικολογικής κρίσης. 8. Οι θεωρίες του βιοκεντρισμού (biocentrism) του ειδισμού (speciesism) και της χορτοφαγίας (vegetarianism). 9. Βιβλικές και πατερικές αναφορές για το περιβάλλον. 10. Ο άνθρωπος ως οικονόμος και διαχειριστής του κόσμου. 11. Ηθική θεώρηση των πειραμάτων στα ζώα. 12. Τα ζώα ως αντικείμενα της διασκέδασης του ανθρώπου. 13. Ηθική θεώρηση της γενετικής τροποποίησης φυτών και ζώων.</p>		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΗΚο5] Χριστιανισμός, Πολιτική Οικονομία και Κράτος Πρόνοιας		
Διδάσκων	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ: 3	ECTS:10
Περιγραφή μαθήματος	Οι επιδράσεις του Χριστιανισμού επί της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής. Το βυζαντινό κράτος πρόνοιας και η επίδρασή του στην ευρωπαϊκή πολιτική οικονομία. Σύγχρονος διάλογος της κοινωνικής διδασκαλίας του Χριστιανισμού με τις κοινωνιολογικές θεωρίες για το ζήτημα των σχέσεων οικονομίας και πολιτικής. Κοινωνική δικαιοσύνη, μικτό σύστημα οικονομίας και φιλελευθερισμός συναντώνται στο εννοιολογικό πεδίο της κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού και της πολιτικής οικονομίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Θρησκεία και Πολιτική Οικονομία. 2. Χριστιανισμός και Κράτος Πρόνοιας. 3. Πολιτική Οικονομία και Τρεις Ιεράρχες. 4. Η σύγχρονη διάσταση της κοινωνικής διδασκαλίας του Αγίου Γρηγορίου Νύσσης. 5. Η εργασία κατά τον Άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη. 6. Παγκοσμιοποίηση και Πολιτική Οικονομία. 7. Οικονομία, Πολιτισμός και Καταναλωτική Κρίση. 8. Κοινωνιολογική θεώρηση της Συντεχνίας των Αμπελακίων. 9. Κοινοτική και οικονομική ζωή του Ελληνισμού στην Τουρκοκρατία. 10. Κοινωνική Οικονομία και Χριστιανισμός. 11. Προτεσταντική Ηθική και Καπιταλισμός. 12. Η κοινωνική μέριμνα της Εκκλησίας. 13. Το Βυζαντινό Κράτος Πρόνοιας και οι σύγχρονες επιρροές του.		

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΙ1] Ερμηνεία Ιερών Κανόνων		
Διδάσκων	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΚΑΒΑΡΔΙΝΑΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Ερμηνεία των ιερών κανόνων των Οικουμενικών και τοπικών συνόδων και των κανόνων των Πατέρων της Εκκλησίας. Η συγκρότησή τους σε συλλογές και η εφαρμογή τους από τα διοικητικά όργανα της Εκκλησίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Ερμηνεία Κανόνων Οικουμενικών Συνόδων Ι. 2. Ερμηνεία Κανόνων Οικουμενικών Συνόδων ΙΙ. 3. Ερμηνεία Κανόνων Οικουμενικών Συνόδων ΙΙΙ. 4. Ερμηνεία Κανόνων Οικουμενικών Συνόδων ΙV. 5. Ερμηνεία Κανόνων Οικουμενικών Συνόδων V. 6. Ερμηνεία Κανόνων Τοπικών Συνόδων Ι. 7. Ερμηνεία Κανόνων Τοπικών Συνόδων ΙΙ. 8. Ερμηνεία Κανόνων Τοπικών Συνόδων ΙΙΙ. 9. Ερμηνεία Κανόνων Τοπικών Συνόδων ΙV. 10. Ερμηνεία Κανόνων Τοπικών Συνόδων V. 11. Ερμη-		

	νεία Κανόνων των Πατέρων της Εκκλησίας Ι. 12. Ερμηνεία Κανόνων των Πατέρων της Εκκλησίας ΙΙ. 13. Ερμηνεία Κανόνων των Πατέρων της Εκκλησίας ΙΙΙ.
--	--

Κωδικός / Τίτλος μαθήματος	[ΔΙ2] Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας		
Διδάσκων	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ		
Τύπος μαθήματος: Υ, ΥΕ	Περίοδος: Χ	ΔΜ:3	ECTS: 10
Περιγραφή μαθήματος	Εμβάθυνση στο εσωτερικό δίκαιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Ιστορική εξέλιξη των σχέσεων Πολιτείας-Εκκλησίας. Εμβάθυνση στη μελέτη του ατομικού δικαιώματος της θρησκευτικής ελευθερίας. Η διάρθρωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Εμβάθυνση στο δίκαιο του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της Εκκλησίας της Ελλάδος. Εμβάθυνση στα ιδιαίτερα εκκλησιαστικά καθεστώτα που ισχύουν στην ελληνική επικράτεια. Εκκλησιαστική περιουσία. Ιδιαίτερη νομική μεταχείριση κληρικών και μοναχών. Το Ποινικό Δίκαιο της Εκκλησίας.		
Αναλυτική οργάνωση της ύλης (Syllabus)	1. Το Εκκλησιαστικό Δίκαιο και οι πηγές του 2. Ιστορική εξέλιξη των σχέσεων Πολιτείας-Εκκλησίας 3. Η θρησκευτική ελευθερία 4. Η διάρθρωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας 5. Το δίκαιο του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως 6. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο στην ελληνική και διεθνή έννομη τάξη 7. Η κεντρική οργάνωση της Εκκλησίας της Ελλάδος 8. Η περιφερειακή οργάνωση της Εκκλησίας της Ελλάδος 9. Τα ιδιαίτερα εκκλησιαστικά καθεστώτα που ισχύουν στην Ελληνική Επικράτεια 10. Το καθεστώς διαχείρισης της εκκλησιαστικής περιουσίας 11. Το καθεστώς μισθοδοσίας, ασφάλισης και συνταξιοδότησης των κληρικών 12. Το δίκαιο των μοναχών 13. Το ποινικό δίκαιο της Εκκλησίας.		

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ

---

1. ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ

Το ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΓΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΠΑΛΑΜΑ (Συνεδρία Συγκλήτου αρ. 2849/29-8-2012) εξυπηρετεί εκπαιδευτικές, ερευνητικές και διδακτικές ανάγκες στα επιστημονικά πεδία της Αγιολογίας, της Υμνολογίας, της Χριστιανικής Γραμματείας, της Βυζαντινής Θεολογίας και της Χριστιανικής Τέχνης, τόσο σε πανεπιστημιακό επίπεδο, στην Ελλάδα αλλά και στον διεθνή χώρο, όσο και σε ευρύτερα εκπαιδευτικό.

Το Κέντρο στοχεύει στην έρευνα και μελέτη της πλούσιας και μοναδικής, ακόμη και από ιστορικής απόψεως, γραμματείας που παρήχθη από την πρωτοβυζαντινή ως και τη μεταβυζαντινή περίοδο, πεζής και έμμετρης για να τιμήσει έναν από τους πλέον λαοφιλείς αγίους του Βυζαντίου, προστάτη της Θεσσαλονίκης αλλά και του βυζαντινού στρατού. Στο σύνολο αυτής της γραμματείας διακριτή θέση κατέχουν και οι ποικίλες μεταφράσεις αυτών των έργων που εκπονήθηκαν καθ' όλη τη βυζαντινή και μεταβυζαντινή περίοδο τόσο στη Δύση, όπου μεταφέρθηκε η τιμή προς τον Άγιο Δημήτριο. Η γραμματεία αυτή παραμένει ως τις μέρες μας σε ένα μέρος της ανέκδοτη ή ελλιπώς εκδεδομένη και απαιτεί τη συστηματική διερεύνηση τόσο της χειρόγραφης παράδοσης της Δημητρείου γραμματείας όσο και την προετοιμασία νέων κριτικών εκδόσεων όλων των κειμένων. Το προοιμιακό αυτό έργο είναι απαραίτητο για τη συστηματική μελέτη της ογκωδέστατης σε έκταση δεξαμενής κειμένων που σχετίζονται με τη διαμόρφωση και εδραίωση της Θεσσαλονίκης ως «πόλης του Δημητρίου» και την καθιέρωσή της μεταξύ των μεγάλων προσκυνημάτων του χριστιανικού κόσμου κατά το βυζαντινό και δυτικό μεσαίωνα, στοιχείο που επιβιώνει και κυρίως αναβιώνει στις μέρες μας με την ανάπτυξη του προσκυνηματικού τουρισμού και προς τη Θεσσαλονίκη, με κέντρο το ναό του μυροβλύτη Αγίου. Επίσης, στο Κέντρο οργανώνεται η έρευνα και μελέτη του έργου και της θεολογικής σκέψης του μεγάλου Πατέρα του Βυζαντινού Ησυχασμού και αρχιεπισκόπου της Θεσσαλονίκης κατά τον 14ο αιώνα, Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά. Το Παλαμικό έργο βρίσκεται και σήμερα στο επίκεντρο της διεθνούς θεολογικής και φιλοσοφικής σκέψης, με αφετηρία την κριτική έκδοσή του που ξεκίνησε πριν από μισό αιώνα στη Θεολογική Σχολή του ΑΠΘ, γεγονός που κατέστησε τη Θεσσαλονίκη διεθνώς κέντρο

των Παλαμικών σπουδών. Η ολοκλήρωση αυτής της εκδοτικής εργασίας και η συστηματοποίηση της έρευνας και μελέτης των Παλαμικών και εν γένει Ησυχαστικών έργων αποτελεί desideratum, που πρόκειται να θεραπεύσει το Κέντρο Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου Παλαμά.

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών δράσεων του Κέντρου Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου Παλαμά οργανώνεται και το μεταπτυχιακό σεμινάριο «**Colloquium Αγιολογίας**». Στο Colloquium πραγματοποιούνται τρεις ανά εξάμηνο διαλέξεις από διακεκριμένους επιστήμονες με συναφές προς το αντικείμενο του Κέντρου ερευνητικό έργο για μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψηφίους διδάκτορες, προκειμένου να ενημερωθούν για τις διάφορες τάσεις στη σύγχρονη Αγιολογική έρευνα.

Διευθυντής: ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

☎ +302310 996966

Γραφείο 414^β, 4^{ος} όροφος κτιρίου Θεολογικής Σχολής

e-mail : dkaklama@past.auth.gr

<http://stdemetrios-palamascentre.web.auth.gr/>

2. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ-ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Το ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ-ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ιδρύθηκε το 2009 με τη με αριθμό 35962/Β1/09.04.2009 απόφαση του ΥΠΕΠΘ (ΦΕΚ Β' 661/09.04.2009). Λειτουργεί στον τέταρτο όροφο του κτιρίου της Θεολογικής Σχολής από το 2010, οπότε και εγκρίθηκε και κατασκευάστηκε ο χώρος όπου εδρεύει σήμερα και ολοκληρώθηκε ο αναγκαίος υλικοτεχνικός εξοπλισμός που απαιτείται για την εκπλήρωση των σκοπών του.

Σκοποί του Εργαστηρίου, με βάση την ιδρυτική πράξη και τον κανονισμό του, είναι μεταξύ άλλων οι εξής:

1. Η εξυπηρέτηση εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών στο πεδίο της αγωγής των παιδιών και των εφήβων, η ψυχοπαιδαγωγική και διδακτική κατάρτιση και Πρακτική Άσκηση των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών του Τμήματος, καθώς και άλλων Τμημάτων στα γνωστικά αντικείμενα της Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής και της Διδακτικής των θεολογικών μαθημάτων με χρήση Πολυμέσων, νέων μεθόδων και Τεχνολογιών σε συνεργασία με την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

2. Η τεκμηρίωση, η έρευνα και η μελέτη στα πεδία των θεωρητικών Επιστημών και ιδιαίτερα των Επιστημών της Αγωγής, σε συνάρτηση με τις εφαρμογές τους σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, καθώς επίσης και η σύλληψη και η εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων αντίστοιχου περιεχομένου.

3. Η κάθε μορφής συνεργασία με την Εκκλησία, με Κέντρα Ερευνών, Ινστιτούτα, Εργαστήρια και με Πανεπιστημιακά Τμήματα ημεδαπής και αλλοδαπής, εφόσον συμπύπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται οι επιστημονικοί τους στόχοι με εκείνους του Εργαστηρίου.

4. Η διοργάνωση επιστημονικών διαλέξεων, ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων με τη συμμετοχή Ελλήνων και ξένων αναγνωρισμένων επιστημόνων, καθώς και η διάδοση των ερευνητικών πορισμάτων τους μέσω δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

5. Η παροχή ερευνητικών και επιστημονικών υπηρεσιών που σχετίζονται με θέματα αγωγής, σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που εκδηλώνουν αντίστοιχο ενδιαφέρον.

Το Εργαστήριο έχει υλοποιήσει μέχρι σήμερα σειρά δραστηριοτήτων, στα πλαίσια των παραπάνω σκοπών του. Ειδικότερα, οι δράσεις του Εργαστηρίου συνοψίζονται σε: α) ευρωπαϊκά προγράμματα (1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (ΕΣΠΑ): (Πράξη 04.05.06.72.31.01 “ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ και 2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ (ΕΣΠΑ): (Πράξη 04.05.06.72.31.01 «ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ»), β) πρακτική άσκηση σε σχολικές μονάδες, γ) εργαστηριακές ασκήσεις παιδαγωγικής, δ) μικροδιδασκαλίες, ε) επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες, στ) επιστημονικές εκδηλώσεις και διαλέξεις, ζ) εκπαιδευτικές εκδρομές, η) πρόσθετη υποστήριξη εργαζόμενων φοιτητών.

Διευθυντής: ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΕΠΕΣ, Επίκουρος Καθηγητής

Εργαστήριο Παιδαγωγικής-Χριστιανικής Παιδαγωγικής
4ος όροφος κτιρίου Θεολογικής Σχολής, Πανεπιστημιούπολη ΑΠΘ

☎: 2310997103

email: plab.@past.auth.gr

<http://plab.past.auth.gr/>

3. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΒΙΒΛΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ιδρύθηκε με το ΦΕΚ, τ. Β, 3060/26-09-2016 και εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα των βιβλικών σπουδών, και ειδικότερα στη μελέτη της Αγίας Γραφής, Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, και των σχετικών με αυτήν πεδίων.

Συγκεκριμένα, το Εργαστήριο θεραπεύει τη θεωρητική και πρακτική υποστήριξη και ενίσχυση της διδασκαλίας σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, καθώς και την υποστήριξη και ενίσχυση της ακαδημαϊκής έρευνας και της συνεργασίας κάθε μορφής με ερευνητικούς φορείς της ημεδαπής και της αλλοδαπής, στα εξής γνωστικά αντικείμενα:

- α) Εισαγωγή στην Παλαιά και στην Καινή Διαθήκη
- β) Ερμηνεία και Θεολογία της Παλαιάς και της Καινής Διαθήκης
- γ) Ερμηνευτική των βιβλικών κειμένων και Θεωρίες ερμηνείας
- δ) Γλώσσες των βιβλικών κειμένων και Ελληνιστική Κοινή
- ε) Γραμματεία της εποχής της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης
- στ) Βιβλικά κείμενα και Πολιτισμικές Σπουδές
- ζ) Ιστορία χρόνων και Αρχαιολογία Παλαιάς και Καινής Διαθήκης
- η) Κριτική κειμένου και έκδοση Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, και
- θ) Μεταφρασεολογία και μετάφραση της Αγίας Γραφής.

Το Εργαστήριο Βιβλικών Σπουδών περιλαμβάνει στις εκπαιδευτικές και τις ερευνητικές δράσεις του τα εξής:

- 1) Το «**Exegeticum Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας**», που απευθύνεται κυρίως στους μεταπτυχιακούς φοιτητές του Τομέα Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας, ενώ είναι ανοιχτό σε κάθε ακαδημαϊκά ενδιαφερόμενο. Σκοπός του σεμιναρίου είναι η επιστημονική ενημέρωση και συζήτηση με βάση τις τρέχουσες εξελίξεις στη διεθνή έρευνα για τις βιβλικές σπουδές, ο οποίος θεραπεύεται κυρίως με την πρόσκληση ακαδημαϊκών δασκάλων και ερευνητών από την Ελλάδα και το εξωτερικό (βλ. παρακάτω, σ. 137-138).

2) Το σεμινάριο «**Σημειωτική και Βίβλος**», το οποίο διεξάγεται σε συνεργασία με το Κέντρο Ανάλυσης Θρησκευτικού Λόγου (CADIR) του Καθολικού Πανεπιστημίου της Λυών, και από το ακαδ. έτος 2016-17 σε συνεργασία, επίσης, με το Εργαστήριο Σημειωτικής SemioLab της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ.

Το Σεμινάριο εγκαινιάσθηκε το 2014-15, με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου, και διοργανώνει σειρά εβδομαδιαίων μαθημάτων, τα οποία αναπτύσσουν θέματα εφαρμογής της σημειωτικής θεωρίας σε κείμενα της Βίβλου, με σκοπό την ερμηνευτική της κατανόηση με σύγχρονους τρόπους προσέγγισης του νοήματός της. Διδάσκει ο π. Γεώργιος Βασιλάκης, ερευνητής στο Κέντρο Ανάλυσης Θρησκευτικού Λόγου (C.A.D.I.R.) του Καθολικού Πανεπιστημίου της Λυών, ενώ καλούνται ως εισηγητές και ειδικοί επιστήμονες. Μέχρι στιγμής έχουν διοργανωθεί οκτώ σεμινάρια με τα εξής θέματα:

- 1) «Εισαγωγή στα μοντέλα σημειωτικής ανάλυσης. Θεωρία και Εφαρμογή».
- 2) «Ιστορία και Θεωρία της Σημειωτικής».
- 3) «Από την Πράξη στη Θεωρία». Ανάλυση των προλόγων της προς Κολοσσαείς και της προς Ρωμαίους Επιστολής του αποστόλου Παύλου.
- 4) «Ο ευαγγελικός λόγος συναντά τη Θεωρία του λόγου». Ανάλυση της περικοπής του Ευαγγελισμού.
- 5) «Αντικείμενα και Σχέσεις: Οι προκλήσεις της Κυριακής Προσευχής». Ανάλυση του 'Πάτερ ήμῶν'.
- 6) «Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ Λόγος». Ανάλυση του προλόγου του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου.
- 7) «... διὰ παραβολῶν ...». Ανάλυση της παραβολής του Καλού Σαμαρείτη.
- 8) «... ἐπί τὰς πηγάς...». Ανάλυση του διαλόγου του Χριστού με τη Σαμαρείτιδα.

Ιστοσελίδα του Σεμιναρίου «Σημειωτική και Βίβλος»:

<https://websites.auth.gr/biblicalstudieslab/σημειωτικη-και-βιβλος/>

3) Το Πρόγραμμα «**Η Κοινή Ελληνιστική γλώσσα της Αγίας Γραφής και η πολιτισμική της διάσταση**», το οποίο λειτούργησε ως Διά Βίου Μάθησης Πρόγραμμα σε τρεις κύκλους, κατά τα έτη 2018-19, 2019-20, 2020-21 και συνεχίζει την ερευνητική του δράση, αποτελεί μία εκπαιδευτική και συγχρόνως ερευνητική δράση του Εργαστηρίου Βιβλικών Σπουδών, η οποία μελετά και διδάσκει στους εκπαιδευόμε-

νους τη γλώσσα των ελληνικών βιβλικών κειμένων και, ευρύτερα, την Κοινή Ελληνιστική γλώσσα, η οποία αποτελεί σημαντικό κρίκο μέσα στην αδιάλειπτη συνέχεια της Ελληνικής γλώσσας μέχρι σήμερα. Στα πλαίσια του Προγράμματος, από το 2019 ε.ε., με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου, έχει συσταθεί μία **ερευνητική ομάδα από γλωσσολόγους, φιλόλογους, ιστορικούς και βιβλικούς θεολόγους**, που διερευνά την Κοινή Ελληνιστική γλώσσα με μία πρωτότυπη προσέγγιση, διεπιστημονικά και εστιάζοντας στην πολιτισμική της διάσταση. Παράλληλα, οι ερευνητές προσφέρουν το προϊόν της έρευνάς τους εκπαιδευτικά στο συγκεκριμένο Διά Βίου Μάθησης Πρόγραμμα, το οποίο, με την ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευομένων, λειτουργεί συγχρόνως και ως ένα **εργαστήριο γλωσσικής μελέτης του βιβλικού λόγου**, εξετάζοντας τα κείμενα γλωσσικά, πολιτισμικά και θεολογικά. Ιδιαίτερα ωφελούνται από το Πρόγραμμα οι εκπαιδευτικοί, οι εργαζόμενοι στην εκκλησιαστική εκπαίδευση και διακονία, καθώς και οι ασχολούμενοι ερευνητικά -ή και ερασιτεχνικά- με την Κοινή Ελληνιστική γλώσσα και ειδικότερα με τη γλώσσα των ελληνικών βιβλικών κειμένων. Ιστοσελίδα του Προγράμματος:

<https://websites.auth.gr/biblicalstudieslab/κοινη-ελληνιστικη/>

4) Η διοργάνωση επιστημονικών συναντήσεων και διαλέξεων για την εμβάθυνση και προώθηση των βιβλικών σπουδών αποτελεί, επίσης, μία εκπαιδευτική και ερευνητική δράση του Εργαστηρίου Βιβλικών Σπουδών, η οποία φιλοξενεί ειδικούς επιστήμονες για μία σειρά διαλέξεων επί τρεχόντων ζητημάτων της βιβλικής έρευνας.

Στις ερευνητικές δράσεις του Εργαστηρίου Βιβλικών Σπουδών συμπεριλαμβάνεται το **Κέντρο Αποστόλου Παύλου**, το οποίο μελετά ειδικά το πρόσωπο και το έργο του αποστόλου Παύλου, καθώς και την επίδραση που άσκησε στη Θεολογία, στην Ιστορία και στον Πολιτισμό. Το Κέντρο Αποστόλου Παύλου κατά την τριετία 2013-2016, λειτούργησε ως ερευνητικό και εκπαιδευτικό κέντρο του Τμήματος, μέσα στα πλαίσια του θεματικού δικτύου για την Κειμενική και Ερμηνευτική Εκκλησιαστική Παράδοση (ΚΕΕΠ), υπό τη διεύθυνση της καθηγήτριας Κυριακούλας Παπαδημητρίου. Μετά την ίδρυση του Εργαστηρίου Βιβλικών Σπουδών (2016) απορροφήθηκε εξ ολοκλήρου από αυτό και εντάχθηκε μέσα στο θεσμικό πλαίσιο του Εργαστηρίου, καθόσον το γνωστικό αντικείμενο του

Κέντρου επικαλύπτεται πλήρως από τα αντικείμενα του Εργαστηρίου (βλ. Πρακτικά Συνέλευσης Τμήματος αρ. 667/23-07-2020). Έκτοτε, αποτελεί ερευνητική δράση του Εργαστηρίου Βιβλικών Σπουδών και υπάγεται στην αρμοδιότητα του Διευθυντή του Εργαστηρίου Βιβλικών Σπουδών.

Σκοποί του Κέντρου Αποστόλου Παύλου είναι:

- Η ενθάρρυνση της έρευνας των Παυλείων σπουδών με διεπιστημονικό τρόπο, όχι μόνο μέσω της Θεολογίας, αλλά επίσης και μέσω της Φιλολογίας και Γραμματολογίας, μέσω της Ιστορίας και των Νομικών επιστημών, μέσω της Ηθικής και της Κοινωνιολογίας, μέσω της Αρχαιολογίας και της Τέχνης.
- Η προώθηση διεθνώς της ορθόδοξης ερμηνευτικής προσέγγισης της Παύλειας γραμματείας και η συμβολή στους διαχριστιανικούς και διαθρησκευτικούς διαλόγους σύμφωνα με το οικουμενικό πνεύμα της Ορθόδοξης Θεολογίας.
- Η παροχή σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές εκπαιδευτικών και ερευνητικών ευκαιριών για Παύλειες σπουδές σε προχωρημένο επίπεδο και σε σύζευξη με τους επιστημονικούς κλάδους που αναφέρθηκαν παραπάνω, καθώς επίσης και με θεωρητική και πρακτική εκπαίδευση σ' αυτά τα πεδία σπουδών.
- Η ανάπτυξη και παραγωγή νέου ερευνητικού και εκπαιδευτικού υλικού σχετικού με τις Παύλειες σπουδές και με τις επιπτώσεις της στη Θεολογία και στον Πολιτισμό.
- Ειδικά, η παρουσίαση και η ανάδειξη της επίδρασης του αποστόλου Παύλου και του έργου του στη ζωή και στον πολιτισμό της πόλης της Θεσσαλονίκης, της Βέροιας και των Φιλίππων, και γενικά της Μακεδονίας, όπου ο απόστολος ίδρυσε αρκετές εκκλησίες.

Κατά την τριετία 2013-2016 πραγματοποιήθηκαν οι εξής επιστημονικές εκδηλώσεις:

Ημερίδες – Συνέδρια:

- 1) Εναρκτήρια Ημερίδα: “Η οικουμενικότητα του αποστόλου Παύλου”, Πέμπτη, 27 Ιουνίου 2013, Αίθουσα Συνεδριάσεων Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ
- 2) Διεθνές επιστημονικό συνέδριο “Απόστολος Παύλος και Άγιος Γρηγόριος Παλαμάς. Από την οικουμενική στην ησυχαστική θεολογία”, Πέμπτη 27 και Παρασκευή 28 Μαρτίου 2014, Δ΄ αμφιθέατρο Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ.

- 3) Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο “Θρησκείες, θεσμοί, πολιτισμοί μέσα στο έργο του αποστόλου Παύλου. Συνάντηση και υπέρβαση εν Χριστώ”, Τρίτη 12 και Τετάρτη 13 Μαΐου 2015, Δ΄ αμφιθέατρο Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ.

Εκδηλώσεις:

Εκδήλωση του Κέντρου Αποστόλου Παύλου πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας Exegeticum την Πέμπτη 14 Νοεμβρίου 2013, ώρα 6 μ.μ. στις εγκαταστάσεις του ΑΠΘ στη Βέροια. Η μετακίνηση των φοιτητών έγινε δωρεάν με πούλμαν του ΑΠΘ. Εισηγητής: Χρήστος Οικονόμου, Καθηγητής της Καινής Διαθήκης του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού ΑΠΘ, με θέμα «Η χρήση της Παλαιάς Διαθήκης στο ευαγγέλιο του Ματθαίου συγκριτικά με τους άλλους συνοπτικούς».

Ιστοσελίδα του Κέντρου Αποστόλου Παύλου:

<https://websites.auth.gr/biblicalstudieslab/κεντρο-αποστολου-παυλου/>

Διευθύντρια: ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ, Καθηγήτρια

Εργαστήριο Βιβλικών Σπουδών

Γραφείο 414^β, 4^{ος} όροφος κτιρίου Θεολογικής Σχολής

☎: 2310996679, email: kyp@past.auth.gr

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του εργαστηρίου

<https://websites.auth.gr/biblicalstudieslab/>

4. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Το ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ, ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ (EUSEBIUS LAB)», ιδρύθηκε με το υπ. αριθμ. ΦΕΚ 3486/31-10-2016, τ. Β΄, με σκοπό να εξυπηρετήσει τις εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα:

- α) Πηγές της Εκκλησιαστικής Ιστορίας
- β) Εκκλησιαστική Ιστορία
- γ) Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση των Σλαβικών και λοιπών Ορθόδοξων Εκκλησιών
- δ) Ιστορία των Πρεσβυγενών Πατριαρχείων
- ε) Ιστορία του Βυζαντινού Πολιτισμού και του Νέου Ελληνισμού

στ) Ιστορία της Αρχαίας και Βυζαντινής Φιλοσοφίας

Το Εργαστήριο έχει ως αποστολή:

1. Τη συνεργασία, κάθε μορφής, με κέντρα και ινστιτούτα ερευνών, ακαδημαϊκά και εκκλησιαστικά ιδρύματα, ακαδημίες, εργαστήρια, μουσεία, φορείς, οργανισμούς ως και βιβλιοθήκες της ημεδαπής και της αλλοδαπής, εφόσον οι στόχοι συμπίπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται με εκείνους του Εργαστηρίου.
2. Την εκπαίδευση επιστημόνων στα γνωστικά αντικείμενα που καλύπτει το Εργαστήριο και προβλέπεται από το Νόμο (37006 ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ Τεύχος Β' 3657/11.11.2016).
3. Τη συνεργασία κάθε μορφής με κέντρα ερευνών και ακαδημαϊκά ιδρύματα ημεδαπής και αλλοδαπής εφόσον οι στόχοι συμπίπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται με εκείνους του Εργαστηρίου.
4. Τη διοργάνωση επιστημονικών διαλέξεων, ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων, την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων και την πρόσκληση Ελλήνων και ξένων αναγνωρισμένου κύρους επιστημόνων.
5. Την παροχή υπηρεσιών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Π.δ. 159/1984 (ΦΕΚ 53/τ.Α'/27-4-1984): «Πρϋποθέσεις παροχής υπηρεσιών από τα πανεπιστημιακά εργαστήρια σε ιδιώτες και κάθε νομικής μορφής οργανισμούς».
6. Η σύνταξη εκθέσεων και την παροχή γνωμοδοτήσεων (σε δικαστήρια, εκκλησιαστικούς φορείς κτλ.) σε θέματα που άπτονται των γνωστικών αντικειμένων του Εργαστηρίου, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
7. Τη συλλογή, επεξεργασία, αποθήκευση και διάθεση δεδομένων.
8. Την ανάληψη συμβουλευτικών ή αναπτυξιακών έργων και μελετών με σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών της κοινωνίας.
9. Την έκδοση περιοδικών.
10. Την επιστημονική συνεργασία και έρευνα με Ορθόδοξες Εκκλησίες, Ιερές Μητροπόλεις, Ιερές Μονές και Ενορίες, με αναγνωρισμένες χριστιανικές ομολογίες και δόγματα, καθώς και με άλλες θρησκείες.

Επιπλέον, τη συνεργασία με φορείς του δημοσίου, των ΟΤΑ και του ιδιωτικού τομέα, με ΜΚΟ, με αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες, με κοινωνικούς και επιστημονικούς φορείς και οργανώσεις της Ελλάδας και του εξωτερικού, σε θέματα που αφορούν στα αντικείμενα του Εργαστηρίου.

Επιπλέον, στις εκπαιδευτικές δράσεις του Εργαστηρίου συμπεριλαμβάνεται και το **Studium Historicorum**, το οποίο συνιστά κοινό Μεταπτυχιακό Σεμινάριο Εκκλησιαστικής Ιστορίας του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του ΑΠΘ και του Τμήματος Θεολογίας του ΕΚΠΑ. Ξεκίνησε το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 ως πρωτοβουλία του Ιωάννη Παναγιωτόπουλου, Αναπλ. Καθηγητή της Γενικής Εκκλησιαστικής Ιστορίας του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής Αθηνών. Από το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 και εντεύθεν το Σεμινάριο διεξάγεται με συνδιοργανωτή τον Ιστορικό κλάδο του Τομέα Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών σχέσεων του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού του ΑΠΘ, με υπεύθυνους τον Βασίλειο Κουκουσά, καθηγητή των Πηγών της Εκκλησιαστικής Ιστορίας και τον Ιωάννη Μπάκα, Αναπλ. Καθηγητή της Ιστορίας των Πρεσβυγενών Πατριαρχείων. Από το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 το Studium Historicorum της Θεσσαλονίκης αποτελεί δραστηριότητα του Εργαστηρίου Ιστορίας, Πολιτικής, Διπλωματίας και Γεωγραφίας της Εκκλησίας «EUSEBIUS LAB».

Το **Studium Historicorum** έχει ως στόχο τη δημιουργία φυτρωρίου νέων επιστημόνων που διακρίνονται για το ιδιαίτερο ενδιαφέρον τους στο γνωστικό αντικείμενο της Εκκλησιαστικής Ιστορίας. Παράλληλα, επιθυμεί να εμφυσήσει πνεύμα συνεργασίας μεταξύ των μεταπτυχιακών φοιτητών και να τους παραχωρήσει βήμα, στο οποίο να μπορούν να ανακοινώνουν τα πορίσματα των ερευνών τους.

Η ετήσια Διεθνής Συνάντηση-Σεμινάριο της Ανάφης είναι μια από τις δράσεις του Studium Historicorum. Οργανώθηκε για πρώτη φορά 27-30 Οκτωβρίου 2011 στην Ανάφη υπό την αιγίδα της Ιεράς Μονής Προφήτου Ηλίου Θήρας. Το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 πραγματοποιήθηκε το έβδομο κατά σειρά σεμινάριο. Σε όλες τις συναντήσεις συμμετείχε μεγάλη ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών των δύο Τμημάτων καθώς και πανεπιστημίων του εξωτερικού, οι οποίοι επιθυμούν να εμβα-

θύνουν σε θέματα έρευνας και μελέτης στο γνωστικό αντικείμενο της Εκκλησιαστικής Ιστορίας.

Οι Διεθνείς Συναντήσεις-Σεμινάρια του **Studium Historicorum**:

- Α΄ Συνάντηση της Ανάφης, «Αγίου Διονυσίου Αρεοπαγίτου οδοί» (Asking for St. Dionysius Areopagite), Πέμπτη 27 - Κυριακή 30 Οκτωβρίου 2011, Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).
- Β΄ Συνάντηση της Ανάφης, «Αγία Μαρία Μαγδαληνή: Βίος και Παράδοση», 10-12 Ιουλίου 2012, Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).
- Γ΄ Συνάντηση της Ανάφης, «Μάρτυρες και Άγιοι του Βυζαντίου, 27-29 Αυγούστου 2013, Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).
- Διεθνής Συνάντηση της Χάλκης, «Μάρτυρες και Άγιοι του Βυζαντίου, 1-2 Δεκεμβρίου 2013, Μονή Αγίας Τριάδος Χάλκης - Ιερά Θεολογική Σχολή Χάλκης.
- Δ΄ Διεθνής Συνάντηση της Ανάφης, «Η Σικελία των Ελλήνων (Άγιοι και Εκκλησιαστικές προσωπικότητες)», 29-31 Αυγούστου 2014, Ιερά Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).
- Διεθνές Συνέδριο της Ρώμης, «Στην Πρεσβυτέρα Ρώμη των Ελλήνων», 12-14 Δεκεμβρίου 2014, Sant' Egidio και Palazzo Leopardi, Trastevere, Rome.
- Ε΄ Διεθνής Συνάντηση της Ανάφης, «Η Μεγάλη Ελλάδα: Καλαβρία – Απουλία - Καμπανία», 28-30 Αυγούστου 2015, Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).
- ΣΤ΄ Διεθνής Συνάντηση της Ανάφης, «Ραβέννα· ανάμεσα στη Δύση και την Ανατολή», 27-30 Αυγούστου 2016, Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).
- Διεθνές Συνέδριο, «Ιστορία και Ορθοδοξία: μεθοδολογικά κριτήρια και εκκλησιαστική συνείδηση στην αντιμετώπιση κρίσεων», 28-31 Οκτωβρίου 2016, Ησυχαστήριο Τιμίου Προδρόμου Ακριτοχωρίου Σερρών.
- Διεθνές Συνέδριο, «Χριστιανική Θράκη», 9-11 Ιουνίου 2017, Μονή Οσίου Μαξίμου Κausοκαλυβίτου (Παπίκιον Όρος-Ροδόπη).

- Ζ΄ Διεθνής Συνάντηση της Ανάφης, «Το Ρωμαϊκό Μιλάνο των Χριστιανών», 23-27 Αυγούστου 2017, Μονή Παναγίας Καλαμιώτισσας (Μονή Ζωοδόχου Πηγής Ανάφης).

Διευθυντής: ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΑΣ, Αναπληρωτής Καθηγητής

Εργαστήριο Ιστορίας, Πολιτικής, Διπλωματίας και Γεωγραφίας της Εκκλησίας
Γραφείο 414^β, 4^{ος} όροφος κτιρίου Θεολογικής Σχολής

☎ +302310 997482

e-mail : ibakas@past.auth.gr

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του εργαστηρίου
<http://eusebiuslab.past.auth.gr>

5. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Το **ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ** (ΦΕΚ ίδρυσης: 2668/31-7-2017, τ. Β΄) εξυπηρετεί τις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και διδακτικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα της Λειτουργικής και των συναφών κλάδων, όπως αυτά θεραπεύονται στον Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ. Ειδικότερα, η Λειτουργική αποτελεί την επιστήμη που μελετά την ιστορία, θεολογία, τελεστική πράξη, λειτουργική ευταξία και τις πηγές της λειτουργικής παραδόσεως της Ορθόδοξης Εκκλησίας, από την αποστολική εποχή έως σήμερα, και εκτείνεται στους συναφείς κλάδους της αγιολογίας, της υμνολογίας, της χριστιανικής αρχαιολογίας και τέχνης, της αισθητικής της λατρείας, της ομιλητικής, της βυζαντινής μουσικολογίας και ψαλτικής και της διαχείρισης πολιτισμικού, εκκλησιαστικού αγαθού (ναοδομία, αγιογραφία, συντήρηση).

Το Εργαστήριο καλύπτει, επικουρικά, σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, τις διδακτικές, φροντιστηριακές και ερευνητικές ανάγκες του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού και των άλλων Τμημάτων του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης σε θέματα που εμπíπτουν στα γνωστικά αντικείμενα του Εργαστηρίου. Έχει δε ως αποστολή:

1. Την, μέσω προγραμμάτων διά βίου μάθησης και παρεμφερών δράσεων, εκπαίδευση (θεωρητική και πρακτική άσκηση) ειδικευμένων επιστημόνων, επαγγελματιών, δημοσίων λειτουργών και εθελοντών (θε-

ολόγων, κληρικών, φιλολόγων, μουσικολόγων, αρχαιολόγων, ιστορικών της χριστιανικής τέχνης, ξεναγών, ψαλτών, κατηχητών κ.ά.) στα επί μέρους γνωστικά αντικείμενα του Εργαστηρίου, όπως προβλέπεται από τον νόμο και τις δομές του Πανεπιστημίου.

2. Την προώθηση της βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας στους επιστημονικούς κλάδους της Λειτουργικής, της Αγιολογίας, της Υμνολογίας και των εκκλησιαστικών τεχνών, όπως αυτοί ορίζονται διεθνώς.

3. Τη συνεργασία, κάθε μορφής, με κέντρα και ινστιτούτα ερευνών, ακαδημαϊκά και εκκλησιαστικά ιδρύματα, ακαδημίες, εργαστήρια, μουσεία, φορείς, οργανισμούς ως και βιβλιοθήκες της ημεδαπής και της αλλοδαπής, εφόσον οι στόχοι συμπύπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται με εκείνους του Εργαστηρίου.

4. Τη διοργάνωση επιστημονικών διαλέξεων (όπως η Ετήσια διάλεξη εις μνήμην Ιωάννου Μ. Φουντούλη), ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων και την πρόσκληση Ελλήνων και ξένων αναγνωρισμένου κύρους ειδικών επιστημόνων.

5. Την παροχή υπηρεσιών σε ιδιώτες και οργανισμούς σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Π.Δ. 159/1984 (ΦΕΚ 53/τ. Α'/27.4.1984): «Προϋποθέσεις παροχής υπηρεσιών από τα πανεπιστημιακά εργαστήρια σε ιδιώτες και κάθε νομικής μορφής οργανισμούς».

6. Την παροχή γνωμοδοτήσεων σε θέματα που άπτονται του γνωστικού αντικειμένου του Εργαστηρίου.

7. Τη συλλογή, επεξεργασία, αποθήκευση και διάθεση δεδομένων.

8. Την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων, μεταφράσεων και εκδόσεων δελτίων, επιστημονικών περιοδικών και σειρών.

Επιπλέον, στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών δράσεων του Εργαστηρίου συμπεριλαμβάνεται και το Μεταπτυχιακό Σεμινάριο «**Colloquium Λειτουργικής**», στο οποίο πραγματοποιούνται τακτικές συναντήσεις με διακεκριμένους εισηγητές για μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψηφίους διδάκτορες, προκειμένου να ενημερωθούν για τις διάφορες τάσεις στη σύγχρονη έρευνα και το εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο σπουδαίων προσωπικοτήτων του κλάδου. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. http://elm.past.auth.gr/?page_id=374.

Διευθυντής: ΠΡΩΤΟΠΡ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΝΑΣΣΗΣ, Επίκουρος Καθηγητής

Εργαστήριο Λειτουργικών Μελετών

Γραφείο 414^β, 4^{ος} όροφος κτιρίου Θεολογικής Σχολής

☎ +302310 997095

e-mail : nassis@past.auth.gr

Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του εργαστηρίου

<http://elm.past.auth.gr>

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

---

1. ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ-ΕΧΕΓΕΤΙCUM

Το ΕΧΕΓΕΤΙCUM - ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ λειτουργεί μέσα στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού σε μόνιμη βάση ως επιστημονικό colloquium μεταπτυχιακών ερμηνευτικών σπουδών σύμφωνα με απόφαση της ΓΣ αρ. 379/ 12-07-2006 του Τμήματος. Διοργανώνεται από τους υπεύθυνους καθηγητές των μεταπτυχιακών ειδικοτήσεων Αγίας Γραφής, Πατρολογίας και Αγιολογίας, και Θρησκευολογίας, οι οποίοι είναι όλοι μέλη του Τομέα Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας του Τμήματος. Το Exegeticum πραγματοποιεί επιστημονικές συνεδρίες για την ερμηνεία της Αγίας Γραφής σύμφωνα με την ορθόδοξη παράδοση, σε διάλογο με τις άλλες χριστιανικές παραδόσεις και με βάση την ερμηνευτική επιστήμη. Βασικοί άξονες του Σεμιναρίου είναι οι Βιβλικές επιστήμες και οι επιστήμες της Πατρολογίας και Θρησκευολογίας, κατά τη συμβολή τους στην ερμηνευτική κατανόηση της Βίβλου.

Σκοπός

Σκοποί του Σεμιναρίου είναι:

- α) η εμβάθυνση στη μελέτη της ερμηνευτικής θεολογίας και η καλλιέργεια και ανάπτυξη της έρευνας στον τομέα της ερμηνείας της Αγίας Γραφής με βάση την Ορθόδοξη Θεολογία και με αναφορά στη διεθνή και σύγχρονη ερμηνευτική παραγωγή.
- β) η επικοινωνία και η ανταλλαγή απόψεων, καθώς και η συνεργασία μεταξύ ερευνητών, καθηγητών και φοιτητών του Τμήματος και άλλων ερευνητικών, ακαδημαϊκών και εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων της χώρας ή της αλλοδαπής για θέματα ερμηνείας της Αγίας Γραφής.

γ) η επιστημονική ενημέρωση και υποστήριξη των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος στις μεταπτυχιακές σπουδές τους, καθώς και γενικότερα η ακαδημαϊκή ενίσχυση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος, ειδικά για τις ειδικεύσεις της Ερμηνευτικής Θεολογίας που αφορούν σε ποικίλους τομείς της σύγχρονης ζωής και διανόησης.

Οργάνωση

Οι συναντήσεις διοργανώνονται από τα μέλη του Τομέα Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού, που είναι υπεύθυνοι για τις μεταπτυχιακές ειδικεύσεις Αγίας Γραφής, Πατρολογίας και Αγιολογίας, Θρησκευολογίας, μέσα στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος. Οι συναντήσεις απευθύνονται στους μεταπτυχιακούς φοιτητές των παραπάνω ειδικεύσεων, και των δύο κύκλων του ΠΜΣ (μεταπτυχιακούς και υποψηφίους διδάκτορες). Πραγματοποιούνται τουλάχιστον μία φορά τον μήνα κατά τη διάρκεια και των δύο εξαμηνων του ακαδημαϊκού έτους, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης.

Η παρακολούθηση του Exegeticum είναι υποχρεωτική σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό των ΠΜΣ του Τμήματος (ΠΜΣ άρθρο 6,14 και άρθρο 7,10. ΠΔΣ άρθρο 5,2 β) και ο ενδεχόμενος φόρτος εργασίας του συνυπολογίζεται στον συνολικό φόρτο εργασίας των μεταπτυχιακών μαθημάτων, στη δραστηριότητα «Σεμινάρια» της οργάνωσης του μαθήματος.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2016-17 το Exegeticum λειτουργεί υπό την ευθύνη του Εργαστηρίου Βιβλικών Σπουδών του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού ως μία από τις δράσεις του. Οι εργασίες του Exegeticum συντονίζονται από τον Διευθυντή του Εργαστηρίου Βιβλικών Σπουδών (βλ. ΦΕΚ τ. Β΄, 3060, 26/09/2016, ΥΑ 3635, άρθρο 3, τελ. παρ. Το Exegeticum διατηρεί δική του ιστοσελίδα (<https://websites.auth.gr/biblicalstudieslab/exegeticum/>) υπό την ευθύνη του Διευθυντή του Εργαστηρίου Βιβλικών Σπουδών, όπου είναι αναρτημένα τα στοιχεία του ιδρυτικού καταστατικού του και όπου αναρτώνται όλες οι δραστηριότητές του.

2. STUDIUM HISTORICORUM

Το **STUDIUM HISTORICORUM**, συνιστά κοινό Μεταπτυχιακό Σεμινάριο Εκκλησιαστικής Ιστορίας του Τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού

του ΑΠΘ και του Τμήματος Θεολογίας του ΕΚΠΑ, και περιλαμβάνεται στις εκπαιδευτικές δράσεις του Εργαστηρίου Ιστορίας, Πολιτικής, Διπλωματίας και Γεωγραφίας της Εκκλησίας (βλ. παραπάνω, σ. 132-136).

3. COLLOQUIUM ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ

Το Μεταπτυχιακό Σεμινάριο «**COLLOQUIUM ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ**» οργανώνεται στο πλαίσιο των δράσεων του Εργαστηρίου Λειτουργικών Μελετών (βλ. παραπάνω, σ. 137).

4. COLLOQUIUM ΑΓΙΟΛΟΓΙΑΣ

Το Μεταπτυχιακό Σεμινάριο «**COLLOQUIUM ΑΓΙΟΛΟΓΙΑΣ**» οργανώνεται στο πλαίσιο των δράσεων του Κέντρου Αγίου Δημητρίου και Αγίου Γρηγορίου Παλαμά (βλ. παραπάνω, σ. 126).

ΝΗΣΙΔΑ Η/Υ

Από το ακαδ. έτος 2004-2005 στο Τμήμα Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού λειτουργεί για τους φοιτητές και ερευνητές του Τμήματος Νησίδα Η/Υ, που καθιστά δυνατή την πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πηγές και στα ηλεκτρονικά περιοδικά στα πλαίσια όχι μόνο της έρευνας, αλλά και της διδασκαλίας. Ήδη η αξιοποίηση των πληροφορικών συστημάτων γίνεται ορατή στην οργάνωση των ερευνητικών προγραμμάτων του Τμήματος και στην προσαρμογή του στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους.

Υπεύθυνος Νησίδας

ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ, ΕΔΙΠ

Ώρες λειτουργίας: Δευτέρα – Παρασκευή 11.00-14.00

☎ +302310 997289

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΠΘ

Πρύτανης Α.Π.Θ.	99.6701-2
Γραμματεία Πρυτανείας	99.6703-4
Αντιπρυτάνεις	99.6711, 99.6712
Κοσμήτορας Θεολογικής Σχολής	99.6699
Γραμματεία Κοσμητείας	99.6698, 99.6692
Πρόεδρος Τμ. Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού	99.7020
Γραμματεία Τμήματος	99.6681- 84
Προϊσταμένη Γραμματείας Τμήματος	99.6680
Αίθουσα Συνεδριάσεων	99.6696
Νησίδα Η/Υ Τμ. Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού	99.7289
Βιβλιοθήκη Θεολογικής Σχολής	99.6690, 99.6691
Εργαστήριο Παιδαγωγικής - Χριστιανικής Παιδαγωγικής	99. 7103
Κεντρική Βιβλιοθήκη	99.5323
Θυρωρείο Θεολογικής Σχολής	99.6999
Πανεπ. Φοιτ. Λέσχη	99.2671
Κυλικείο Θεολογικής Σχολής	99.6995
Σύλλογος φοιτητών Θεολογικής Σχολής	99.7110

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ & ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ
 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΜΕΛΩΝ ΤΜΗΜΑΤΟΣ**

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	Τηλέφωνο	e-mail
ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ (ΕΔΙΠ)	99.6685	tessa@past.auth.gr
ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ (ΕΔΙΠ)	99.6678	eantonop@past.auth.gr
ΒΑΝΤΣΟΣ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ (Καθηγητής)	99.7163	mvantsos@past.auth.gr
ΒΑΦΕΙΑΔΟΥ ΕΥΤΕΡΠΗ (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6683	evafeia@past.auth.gr
Π. ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (Αναπλ. Καθηγητής)	99.6949	georgopv@past.auth.gr
ΓΙΑΓΚΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΣ (Καθηγητής)	99.6675	giagou@past.auth.gr
ΓΚΑΒΑΡΔΙΝΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (Αναπλ. Καθηγητής)	99.1347	ggavard@past.auth.gr
ΓΚΙΝΟΥ ΕΛΕΝΗ (διδ. Γαλλικών)	99.6979	ginou@lance.auth.gr
Π. ΓΚΙΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (Καθηγητής)	99.6676	agikas@past.auth.gr
ΔΑΦΝΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ (Αναπλ. Καθηγήτρια)	99.6963	edafni@past.auth.gr
ΔΑΦΦΑ ΑΓΝΗ (διδ. Γερμανικής)	99.7391	agndaffa@lance.auth.gr
ΚΑΖΑΜΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑ (διδ. Αγγλικών)	99.6979	vkazamia@lance.auth.gr
ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ (Αναπλ. Καθηγητής)	99.6966	dkaklama@past.auth.gr
ΚΑΡΑΜΑΝΙΔΟΥ ΑΝΝΑ (Καθηγήτρια)	99.6945	annakarm@past.auth.gr
ΚΟΥΚΟΥΣΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (Καθηγητής)	99.7482	vkukusas@past.auth.gr
ΚΡΑΛΙΔΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ (Καθηγητής, Πρόεδρος Τμήματος)	99.7020	akralid@past.auth.gr
ΚΥΡΑΤΖΗ ΕΥΘΥΜΙΑ (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6682	ekyratz@past.auth.gr
ΚΩΤΣΙΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (Καθηγητής)	99.6515	kkotsiop@past.auth.gr
ΛΑΜΠΡΟΥ ΣΟΥΛΤΑΝΑ (Καθηγήτρια)	99.6943	slabrou@past.auth.gr
ΑΡΧΙΕΠ. ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΕΛΠΙΔΟΦΟΡΟΣ ΛΑΜΠΡΥΝΙΑΔΗΣ (Καθηγητής)	99.6846	elpidof@gmail.com
ΛΙΑΚΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ (Επικ. Καθηγητής)	99.6672	liakos@past.auth.gr
ΖΑΧΑΡΕΝΙΑ ΣΥΜΕΩΝΙΔΟΥ (προϊσταμ. Κοσμητείας)	99.6698	srenia@theosch.auth.gr
ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6648	mmatsouk@past.auth.gr
ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ (ΕΔΙΠ)	99.6671	stmour@past.auth.gr
ΜΠΑΚΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ (Αναπλ. Καθηγητής, Αντιπρόεδρος Τμήματος)	99.1118	ibakas@past.auth.gr
ΜΠΟΖΙΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (Αναπλ. Καθηγητής)	99.6953	cbozinis@past.auth.gr
ΜΗΤΡ. ΑΝΔΡΕΑΣ ΝΑΝΑΚΗΣ	99.6947	nanakis@past.auth.gr
Π. ΝΑΣΣΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ (Επικ. Καθηγητής)	99.7095	chrysostom.nassis@gmail.com
ΝΙΚΟΛΑΚΑΚΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	99.6697	dnik@past.auth.gr

(Καθηγητής)		
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΑ (Καθηγήτρια)	99.6679	kyp@past.auth.gr
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ (ΕΔΙΠ)	99.7059	parpapadim@past.auth.gr
ΠΑΠΑΡΝΑΚΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ (Καθηγητής)	99.7119	apaparna@past.auth.gr
ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΜΑΡΙΑ (προϊστ. Γραμματείας)	99.6680	mariapar@past.auth.gr
ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ ΣΥΜΕΩΝ (Καθηγητής)	99.6964	spaschal@past.auth.gr
ΠΕΠΕΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ (Επικ. Καθηγητής)	99.6968	pepes@past.auth.gr
ΠΙΤΤΑΡΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ (Αναπλ. Καθηγητής)	99.6986	pittaras@past.auth.gr
ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ (ΕΔΙΠ)	99.7059	isarigiannidis@past.auth.gr
ΣΓΟΥΡΝΙΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ (ΕΤΕΠ)	99.7103	vasosg@past.auth.gr
ΣΙΣΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (ΕΔΙΠ)	99.6984	gsiskos@past.auth.gr
ΣΙΣΚΟΥ ΓΙΟΛΑΝΤΑ (ΕΔΙΠ)	99.7103	gsiskou@past.auth.gr
Π. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΣΚΡΕΤΤΑΣ (Καθηγητής)	99.7078	nskrettas@past.auth.gr
ΣΚΥΦΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (ΕΤΕΠ)	99.9618	kskyftas@past.auth.gr
ΣΟΥΚΑΡΑ ΑΛΕΞΙΑ (υπάλλ.Γραμματείας)	99.6681	alexias@past.auth.gr
ΤΡΙΒΥΖΑΔΑΚΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ (Επικ. Καθηγήτρια)	99.1383	atrivyza@past.auth.gr
ΤΣΑΛΑΜΠΟΥΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ (Καθηγήτρια)	99.1161	etsala@past.auth.gr
ΤΣΙΓΚΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ (Καθηγητής)	99.6962	vtsigkos@past.auth.gr
ΤΣΙΠΟΥΡΑΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ (ΕΔΙΠ)	99.6675	stsipouras@past.auth.gr
ΤΣΟΜΠΑΝΗΣ ΤΡΥΦΩΝ (Αναπλ. Καθηγητής)	99.1119	tsompanis@past.auth.gr
Π. ΦΙΛΙΩΤΗΣ - ΒΛΑΧΑΒΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ (Αναπλ. Καθηγητής)	99.6673	filiotis@past.auth.gr
ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ (Επικ. Καθηγητής)	99.6846	charalas@past.auth.gr
Π. ΧΑΤΖΗΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ (ΕΔΙΠ)	99.6677	stylxatz@past.auth.gr
ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (Καθηγητής)	99.6656	konchris@past.auth.gr
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ (ΕΤΕΠ)	99.6685	gechrist@past.auth.gr
ΧΡΥΣΑΦΗ ΕΛΕΝΗ (ΕΔΙΠ)	99.6673	echrys@past.auth.gr